

แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
โดยใช้กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

พ. 5 กค. 2562

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ร.๒.๖๓๗-๔

๑๓๙๗

ร.๓

แนวโน้มนและการเปลี่ยนแปลงชั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
โดยใช้กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2542

อริยพร คงาวัง. (2542). แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ที่มีระยะเวลาแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 20 คน เพื่อจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการเป็นระยะเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 50 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการที่ครูและเด็กร่วมกันทำ
2. เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น $r_{xy} = .88$ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพัฒนาการเขียนกับชิ้นงาน IOC = 0.7-1

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้แสดงเป็นแผนภูมิแท่งเพื่อดูพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่มโดยแยกเป็นสัปดาห์ และแสดงเป็นเส้นภาพเพื่อดูพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

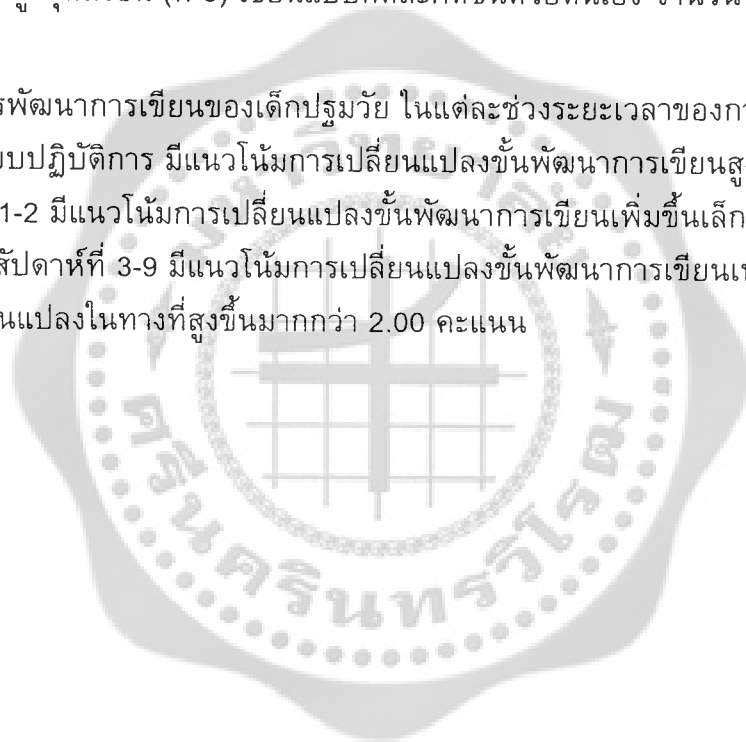
ผลการศึกษาพบว่า

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กส่วนใหญ่จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน ในสัปดาห์ที่ 1-3 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กมีพัฒนาการเขียนเปลี่ยนแปลงไป โดยมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร จำนวน 7,5 และ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 35,25 และ 40 ตามลำดับ ในสัปดาห์ที่ 4 ถึง 8 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีเด็กเกินครึ่งที่สามารถพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร โดยมีเด็กจำนวน 10,12,16,17 และ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50,60,80,85 และ 75 ตามลำดับ ส่วนในสัปดาห์ที่ 9 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ต่ไปอีกคือมีเด็กบางส่วน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีพัฒนาการเขียนสูงขึ้นถึงขั้นพัฒนาการเขียน (ที่ 5) เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง

2. เด็กปฐมวัยทุกคนมีความคงเส้นคงวาของพัฒนาการเขียน โดยมีเด็กส่วนใหญ่ คือ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีความคงเส้นคงวาในพัฒนาการเขียนขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร มีเด็กจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีความคงเส้นคงวาในพัฒนาการเขียนขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร มีเด็กจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 มีความคงเส้นคงวาในพัฒนาการเขียนขั้น (ที่ 2) ขีดเขียนแทนเขียน และมีเด็กจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีความคงเส้นคงวาในพัฒนาการเขียนขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน

ช่วงระยะเวลาการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กปฐมวัยมีขั้นพัฒนาการเขียนสูงสุดถึงขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และมีพัฒนาการเขียนสูงสุดถึงขั้น (ที่ 5) เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25

3. การพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ในแต่ละช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนสูงขึ้น โดยในระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1-2 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ยังไม่ชัดเจน ระยะเวลาสัปดาห์ที่ 3-9 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นชัดเจนมาก โดยมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่สูงขึ้นมากกว่า 2.00 คะแนน

THE TREND AND CHANGING STAGES OF PRESCHOOL CHILDREN'S WRITING
DEVELOPMENT THROUGH WRITING WORKSHOP

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

October 1999

Ariyaporn Kongnawang. (1999). *The Trend and Changing Stages of Preschool Children's Writing Development Through Writing Workshop*. Master Thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr. Sirima Pinyoanuntapong, Assoc. Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study the trend and stages of preschool children's writing development through writing workshop at different times.

The subject was 20 boys and girls, aged 5-6 years in Kindergarten 3 , first semester, at Puttichiwittaya School, Kangkro, Chiyaphum Province. The experiment was carried out for 9 consecutive weeks, 4 days per week, 50 minutes per day.

The two instruments were :

1. lesson plans on Writing Workshop Unit.
2. Writing Scoring proved to have r_{xy} of .88 and IOC of 0.7-1.

The analysis was done by finding out means and standard deviation and showing the data as the chart to check the preschool children's writing development each week and showing the profile to check the preschool children's writing development individually and each group.

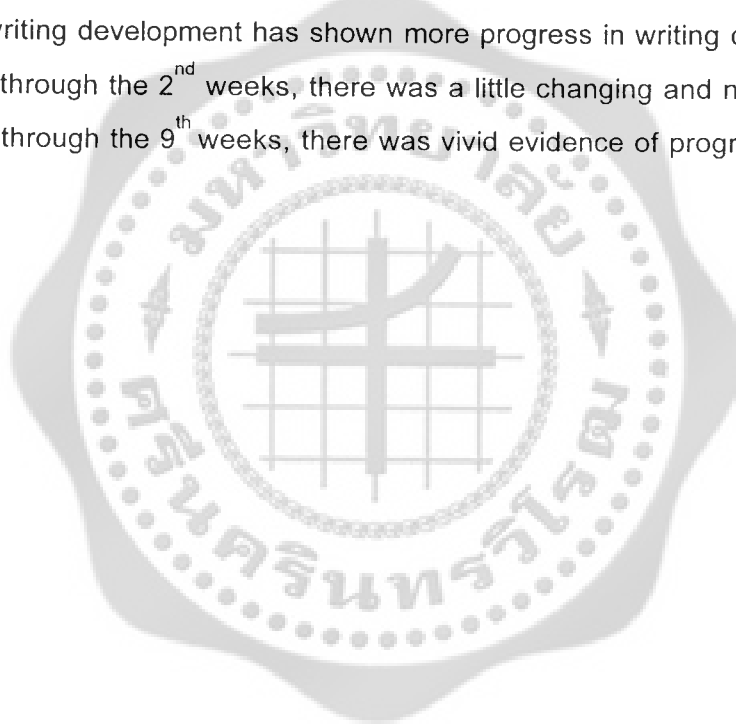
The findings were as follows :

1. Prior to writing workshop, 80 percent of 16 children had writing development in the first stage. In the first week of arranging writing workshop, 35 percent of 7 children changed their writing development up to the 4th stage ; in the 2nd week, 25 percent of 5 children changed in the same stage ; in the 3rd week, 40 percent of 8 children changed in the same stage. During the 4th – the 8th weeks there were more than half of all children had shown their writing development to the 4th stage every week. In the 4th week, 50 percent of 10 children changed their writing development in the 4th stage ; in the 5th week, 60 percent of 12 children changed in the same stage ; in the 6th week, 80 percent of 16 children changed in the same stage ; in the 7th week, 85 percent of 17 children changed in the same stage ; and in the 8th week, 75 percent of 15 children changed in the same stage respectively. However, in the 9th week 20 percent of 4 children indicated higher writing development up to the 5th stage.

2. All preschool children had regular writing development. 75 percent of 15 children had regular writing development in the 4th stage, 10 percent of 2 children had regular writing development in the 3nd stage, 5 percent of 1 child had regular writing development in the 2nd stage, and 10 percent of 2 children had regular writing development in the 1st stage.

During writing workshop, 80 percent of 16 children had writing development higher to the 4th stage, 20 percent of 4 children had writing development higher to the 5th stage.

3. Writing development of preschool children using writing workshop had changing of writing development has shown more progress in writing development. During the 1st through the 2nd weeks, there was a little changing and not clear but during the 3rd through the 9th weeks, there was vivid evidence of progress higher than 2.00 score.

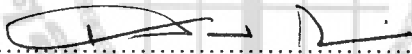
ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
โดยใช้กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

ของ

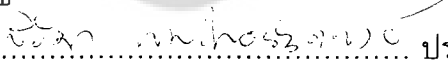
นางสาวอริยพร คงนาวัง

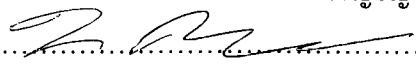
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

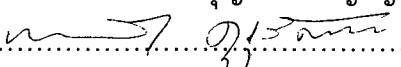

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

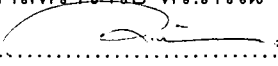
วันที่ ๗ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ คุรุรัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์และความปรารถนาดีเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ประธานที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณี คุรุรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ดันติผลาชีวะ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด ข้อเสนอแนะตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัยด้วยความเอาใจใส่โดยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ราตี ทองสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์อารี เกษมรติ ที่ได้กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะอาจารย์ และเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนพุมพิชย์วิทยาที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการศึกษาทดลองเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แผนกการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ คุณแม่ คุณธีระชัย คงนาวัง คุณกานดา คงนาวัง คุณศิริลักษณ์ พิกากัน คุณธวัชชัย พิกากันและหลาน ๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจอย่างดีตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณกลศาสตร์ คงนาวัง ที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านคอมพิวเตอร์ และนายสัตวแพทย์ นพดล จำเริญดี ที่ให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือสนับสนุนในการทำปริญญานิพนธ์ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณบุบผา พรหมศรี คุณจุฬารัตน์ อินนุพัฒน์ คุณปฤษฎา สุริยะวงศ์ เพื่อนๆ นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย รุ่น 14 ขอบคุณพี่และน้องนิสิตปริญญาโท ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ ขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อสมาน คงนาวัง คุณแม่ประไพ คงนาวัง ที่ได้อบรมเลี้ยงดู อีกทั้งคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

อริยพร คงนาวัง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	9
ความหมายของการเขียน	9
ทฤษฎีพัฒนาการเขียน	10
ความสำคัญของการเขียน	10
จุดมุ่งหมายของการเขียน	11
องค์ประกอบของการเขียน	12
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	13
พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก	15
ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย	18
การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย	27
แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	32
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ	33
ความหมายของการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ	33
จุดมุ่งหมายของการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ	33
แนวการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ	34
ข้อควรคำนึงในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) สมมุติฐานในการวิจัย	40
3 วิธีการศึกษาค้นคว้า	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	41
การแปรความหมายการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียน	43
แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า	60
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	62
อภิปรายผล	63
ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า	69
ข้อเสนอแนะทั่วไป	71
ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัย	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	80
ประวัติย่อผู้วิจัย	100

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	44
2 วันและกิจกรรมที่ทำการทดลอง	45
3 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนพัฒนาการเขียน ของเด็กปฐมวัย ก่อนและช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรม การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ	50

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ลักษณะการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ	19
2 ลักษณะการซ้ำในลักษณะที่แตกต่างกัน	19
3 ลักษณะการมีมโนทัศน์เครื่องหมาย	20
4 ลักษณะการยืดหยุ่น	21
5 ลักษณะการเรียงแถวและการจัดหน้า	21
6 การเขียนโดยผ่านการวาดรูป	22
7 การเขียนโดยผ่านการขีด ๆ เขียน ๆ	23
8 การเขียนโดยผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ	23
9 การเขียนโดยผ่านการคัดลอกจากหนังสือ	24
10 การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น	25
11 การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ	25
12 บัตรรูปร่างคนเพื่อให้เด็กเลียนแบบท่าทาง	29
13 แผนภูมิแห่งแสดงความถี่เป็นร้อยละ ตั้งแต่สัปดาห์ก่อนจัดกิจกรรม จนถึงสัปดาห์ที่ 9 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียน แบบปฏิบัติการ	50
14 แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของ เด็กปฐมวัย เป็นรายบุคคล จำนวน 20 คน	54
15 แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่ม	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกปัจจุบันกำลังอยู่ในยุคของเทคโนโลยีและข่าวสารข้อมูล ทำให้โลกไร้พรมแดน ประชาชนบนพื้นโลกสามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้รวดเร็ว ฉะนั้นการพัฒนาประชากรจึงต้องคำนึงถึงแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของสังคมและให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในอนาคต การพัฒนาด้านหนึ่งที่มีความสำคัญมาก คือ ภาษา เพราะภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การคิด และการเรียนรู้ (พัชรี ผลโยธิน. 2537 : 188) เพียเจท์ (Piaget. 1962. The Language and Thought of the Child.) ได้กล่าวว่า ภาษาและความคิดมีความสัมพันธ์กัน ภาษาคือสื่อของความคิด กระบวนการคิดต้องอาศัยภาษา การเข้าใจภาษา การรู้ความหมายภาษา และการพัฒนาทักษะภาษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก การแสดงออกทางภาษานั้นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียนที่พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน (เยาวพา เตชะคุปต์. 2528 : 50)

การเขียน เป็นทักษะหนึ่งใน 4 ทักษะ ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอดความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการ โดยผ่านการสื่อสารด้วยระบบเครื่องหมาย อันได้แก่ ตัวอักษร ในการพัฒนาภาษาควรเริ่มมาตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะเด็กในวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว (อารี สันทนต์. 2537 : 183) และพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะเป็นไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผล (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 8 ; อ้างอิงจาก Piaget. 1955. The Language and Thought of the Child.) แต่ในปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่าสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยที่มุ่งให้เด็กเรียนเขียนอ่านหนังสืออย่างเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา มีการแข่งขันทางวิชาการในการสอบเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชื่อเสียงอย่างรุนแรงจนเกิดภาพที่เด็กเรียนอย่างไม่มีความสุข เครียด เพราะการบ้านเต็มกระเป๋าทูทุกวัน ต้องนั่งคัดเขียน ก-ฮ A B C บวกลบเลข 3 หลัก ซึ่งเป็นการทำลายความสนใจ และทัศนคติของเด็กที่มีต่อภาษาเสียตั้งแต่ยังเขียนไม่ได้ เป็นการสูญเสียศักยภาพในการอ่านออกเขียนได้ของเด็ก และเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกิดอัตราไม่รู้หนังสือของคนไทยในสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน (คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก. 2535 : 6 ; กาญจนา จันทน์ไทย. 2540 : 45 ; วรนาท รักสกุลไทย. 2540 : 128 ; บุษบง ดันตวิวงศ์. 2535 : 50) ราตี ทองสวัสดิ์ (2541 : 3-7) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยทั้งบ้านและโรงเรียนมุ่งให้เด็กได้เนื้อหาวิชามาก ๆ โดยไม่คำนึงว่าเด็กจะรับรู้ เข้าใจเนื้อหาเหล่านั้นได้ไหม การจัดกิจกรรมไม่ถูกต้องย่อมจะทำให้เสียโอกาสที่จะพัฒนาไปอย่างน่าเสียดาย ในทางตรงกันข้าม หากเด็กได้รับการปู

พื้นฐานให้ครบถ้วนก็จะเปรียบได้กับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ในอนาคตไม่ว่าเด็ก ๆ จะต้องพบกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างไร จะสามารถเรียนรู้และเผชิญหรือปรับตัวให้เข้ากับภาวะแวดล้อมเหล่านั้นได้สามารถแก้ปัญหา และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

5 จากสภาพปัญหาที่นักการศึกษาไทยได้มองเห็นเกี่ยวกับการสอนภาษาให้กับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนการเขียนที่มุ่งฝึกให้เด็กเขียนอย่างเดียวไม่ฝึกให้เด็กได้คิด ดังนั้นการนำวิธีการจัดประสบการณ์ ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างสรรค์ความรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้เดิมของเด็ก และมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับสถานการณ์รอบตัวเด็ก เด็กมีอิสระเต็มที่ในการแสดงออก เป็นผู้กำหนดและควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียนและครู ครูคอยเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำ กระตุ้นให้เด็กคิด คอยสังเกต ถามความสนใจของเด็ก ยอมรับในความสำคัญ ความสามารถของเด็ก เป็นแหล่งความรู้บุคคลจัดหาวัสดุสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ สถานที่หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตอบสนองความสนใจของเด็กเป็นสำคัญจัดบรรยากาศการเรียนที่อบอุ่นเป็นแบบประชาธิปไตย และประการสำคัญครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กระลึกถึงสิ่งที่เด็กกำลังเรียนอยู่ การที่ครูยังไม่เปลี่ยนแนวการจัดประสบการณ์ และวิธีการสอนที่สอนตามเนื้อหาขย่มไม่เป็นที่น่าสนใจของเด็ก เด็กจึงเรียนอย่างน่าเบื่อหน่าย (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2532 : 3-4 ; สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. 2538 : 64-65 ; รพีพรรณ เอกสุภาพันท์. 2541ก : 15 ; รพีพรรณ เอกสุภาพันท์. 2541ข : 38)

6 ด้วยเหตุนี้การจัดประสบการณ์การสอนเขียนในเด็กปฐมวัยจึงไม่ควรเน้นการเขียนให้สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความประณีตเหมือนแบบการเขียนของผู้ใหญ่ แต่ควรเน้นถึงความหมายที่เด็กต้องการสื่อสารโดยผ่านรอยขีดเขียนที่เด็กทำขึ้น อาจมีลักษณะคล้ายกับแบบการเขียนที่ถูกต้องหรือไม่ใกล้เคียงเลยก็ตามแต่เป็นไปตามพัฒนาการตามวัย ตามความสามารถของเด็กแต่ละคน (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ก : 8-9) และควรเน้นสะท้อนในรูปของการถ่ายทอดความคิดของเด็ก ว่าเด็กต้องการสื่อความคิดอะไรออกมาโดยผ่านการเขียน

มีนักการศึกษาหลายท่านที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเขียนและการพัฒนาการเขียนในเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาความสามารถในการเขียนของเด็ก ให้มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสม อาทิ เครส (Cress. 1989) ได้ศึกษาการตอบสนองของเด็กปฐมวัยต่อการเขียนบันทึกทุกวันกับเพื่อน ในมุมการเขียนในห้อง ครูจะเขียนตอบงานของเด็กแต่ละคนทุกวัน ผลการวิจัยพบว่าการเขียนบันทึกส่งเสริมให้เด็กเข้าใจว่าการเขียนสามารถเป็นวิธีสื่อสารได้ เด็กสามารถที่จะสนทนาในเรื่องที่เขียนกับครู กูดแมน (Goodman. 1989) ได้ศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยสอนให้เด็กวาดภาพและเขียนเพื่อสื่อสารโดยอิสระ ไม่บังคับที่จะเขียนสะกดให้ถูกต้องตั้งแต่ต้น เพื่อให้เด็กมีแรงจูงใจในการเขียนสื่อสาร พบว่าในระยะเริ่มต้นการเขียนเพื่อการสื่อสารเด็กจะคิดแบบการเขียนของตนขึ้น (invented spelling) และ ภาวินี แสนทวิสุข (2538 : 91-93) ได้ศึกษาชุดการพัฒนาประสบการณ์การเขียนร่วมกันตามแนว

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าเด็กมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนด้านการสร้างสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านทิศทางการเขียน ด้านการถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ภาษาเขียน และด้านความซับซ้อนของความหมายสูงขึ้น จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเขียนให้กับเด็กเป็นไปเพื่อพัฒนาภาษา เด็กได้เขียนอย่างมีความหมายตามที่ตนคิด มีความสุขในการเขียน ตอบสนองต่อความสนใจของเด็กและยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

ในการส่งเสริมทักษะการเขียนให้แก่เด็กปฐมวัยกิจกรรมหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการของเด็ก และเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียน คือ การจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ (Writing Workshop) ซึ่งการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้จะเปิดโอกาสให้เด็กได้มีเวลาพอเพียงในการวางแผนการเขียน และสร้างสรรค์งานเขียนตามจินตนาการและเป็นไปตามความสมัครใจ หัวข้อที่ใช้ในการเขียนจะเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำลังเรียน เด็กสามารถที่จะแก้ไขงานเขียนของตนได้ สามารถปรึกษาเพื่อนและครูได้ เมื่อเด็กเขียนงานเสร็จแล้วจะเปิดโอกาสให้เด็กออกมาเล่าขั้นตอน วิธีการเขียนและให้เพื่อนซักถามข้อสงสัย (Combs. 1996 : 175) ครูประเมินพัฒนาการเขียนของเด็กจากงาน (task) ที่ได้รับการออกแบบไว้อย่างเหมาะสมครอบคลุมและสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอนเป็นไปตามหลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงของเด็ก ดังบทกลอนของ บุญเชิด ภิญโญนนัดพงษ์ (2541: 5) ที่กล่าวสรุปถึงการประเมินผลตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

คุณภาพการเรียนการสอน	มุ่งสะท้อนชีวิตจริงสิ่งศึกษา
วัดประเมิน แนวใหม่ ใช้ปัญญา	วัดคุณค่า ของคน ที่ผลงาน
ทางเลือกใหม่ ใช้วัดเด็ก ปัจเจกผล	เน้นปะปน คนทั้งห้อง ต้องประสาน
การวัดเป็น"องค์ประกอบ บูรณาการ"	วัดหลายด้าน หลายแบบ อย่างแบบยล
สภาพการณ์ งานที่วัด ชัดตรงยิ่ง	สอดสนิท ชีวิตจริง ทุกสิ่งสน
วัดกว้างขวาง ครอบคลุม รวมชุมชน	เพื่อช่วยกัน หาความรู้ สู้พัฒนา
ใช้การวัด ที่ต่อเนื่อง ทุกเรื่องเห็น	เด็กคิดเป็น อย่างไร ได้ศึกษา
ปฏิสัมพันธ์ สร้างสรรค์สร้าง แสดงมา	วัดค้นหา ความสามารถ ฉลาดมี
วัดให้เด็ก พยายามเรียน เขียนอ่านรู้	วัดช่วยครู รู้การสอน สมศักดิ์ศรี
วัดปรับปรุง ครูนักเรียน จนเรียนดี	วัดเช่นนี้ สักค่า อย่างทำทนาย

บุญเชิด ภิญโญนนัดพงษ์

จากสภาพปัญหา และความสำคัญของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเขียนแบบปฏิบัติการต่อเด็ก ที่เปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้คิดเอง ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง และได้มีการประเมินตนเอง ถือเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก การจัดกิจกรรมแบบนี้จะส่งเสริมให้เด็กรักการเขียน รักการเขียน และเขียนสื่อสะท้อนความคิด ซึ่งจะเป็นผลให้เด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในชีวิตจริงของเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียน ว่าเด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่เท่าใดระหว่างขั้นที่ 1-6 โดยใช้กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ และประเมินผลโดยการประเมินตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยได้นำผลการศึกษารังนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

✓ ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษารังนี้จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาแนวโน้ม และการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยในระยะที่เหมาะสมเพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการและความสนใจของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารังนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพุมพิชัยวิทยา อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารังนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพุมพิชัยวิทยา อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการที่มีระยะเวลาต่างกัน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการเขียนของเด็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็ก หมายถึง เด็กปฐมวัยที่เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนพุทธชัยวิทยา อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ให้เวลาเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมในการฝึกการเขียนโดยมีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้
 - 2.1 ขั้นสร้างหัวข้อการเขียน คือ เด็กและครูร่วมกันคิดหัวข้อการเขียนที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำลังเรียน เพื่อใช้เป็นหัวข้อฝึกเขียน
 - 2.2 ขั้นวางแผน คือ เด็กจะวางแผนการเขียนของตน โดยอาจร่วมวางแผนกับเพื่อนหรือครู ครูจัดบันทึกการวางแผนของเด็กไว้ทุกคน
 - 2.3 ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ คือ เด็กลงมือเขียนงานของตนตามที่ได้วางแผนไว้ หรืออาจจะเขียนคลาดเคลื่อนจากที่วางแผนไว้ได้ สามารถปรึกษาเพื่อนและครูได้ แก้ไขปรับปรุงงานเขียนได้ตามเวลาที่กำหนด
 - 2.4 ขั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน คือ เด็กออกมาเล่าถึงผลงานเขียนของตนให้เพื่อนและครูฟัง จากนั้นเปิดโอกาสให้เพื่อนและครูซักถามข้อสงสัย

ครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กวางแผน ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ให้แรงเสริมทางบวกเพื่อให้เด็กกล้าที่จะเขียน ตอบคำถาม สอบถามความต้องการของเด็ก กระตุ้นให้เด็กอธิบายงานเขียนของตน เขียนชื่อเด็กและคำอธิบายงานเขียนของเด็กลงในชิ้นงาน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
3. พัฒนาการของการเขียน หมายถึง ความสามารถทางการแสดงออกในการเขียนที่ประเมินเป็น 6 ขั้น ดังนี้
 - 3.1 ขั้นวาดแทนเขียน คือ วาดภาพอย่างเดียว หรือวาดภาพ, บอกความหมายและตั้งชื่อได้
 - 3.2 ขั้นขีดเขียนแทนเขียน คือ ขีดเขียนโดยไม่มีทิศทาง หรือขีดเขียนโดยมีทิศทาง, บอกความหมายและเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้
 - 3.3 ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร คือ เขียนคล้ายตัวอักษรโดยไม่รู้ความหมาย หรือเขียนคล้ายตัวอักษรและบอกความหมายเป็นเรื่องราวได้
 - 3.4 ขั้นคัดลอกตัวอักษร คือ คัดลอกตัวอักษรโดยไม่รู้ความหมาย หรือคัดลอกตัวอักษรและบอกความหมายได้

3.5 ขั้นเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง คือ เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง โดยไม่รู้อาหมาย หรือเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเองและบอกอาหมายได้

3.6 ขั้นเขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ คือ เขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ได้ถูกต้อง

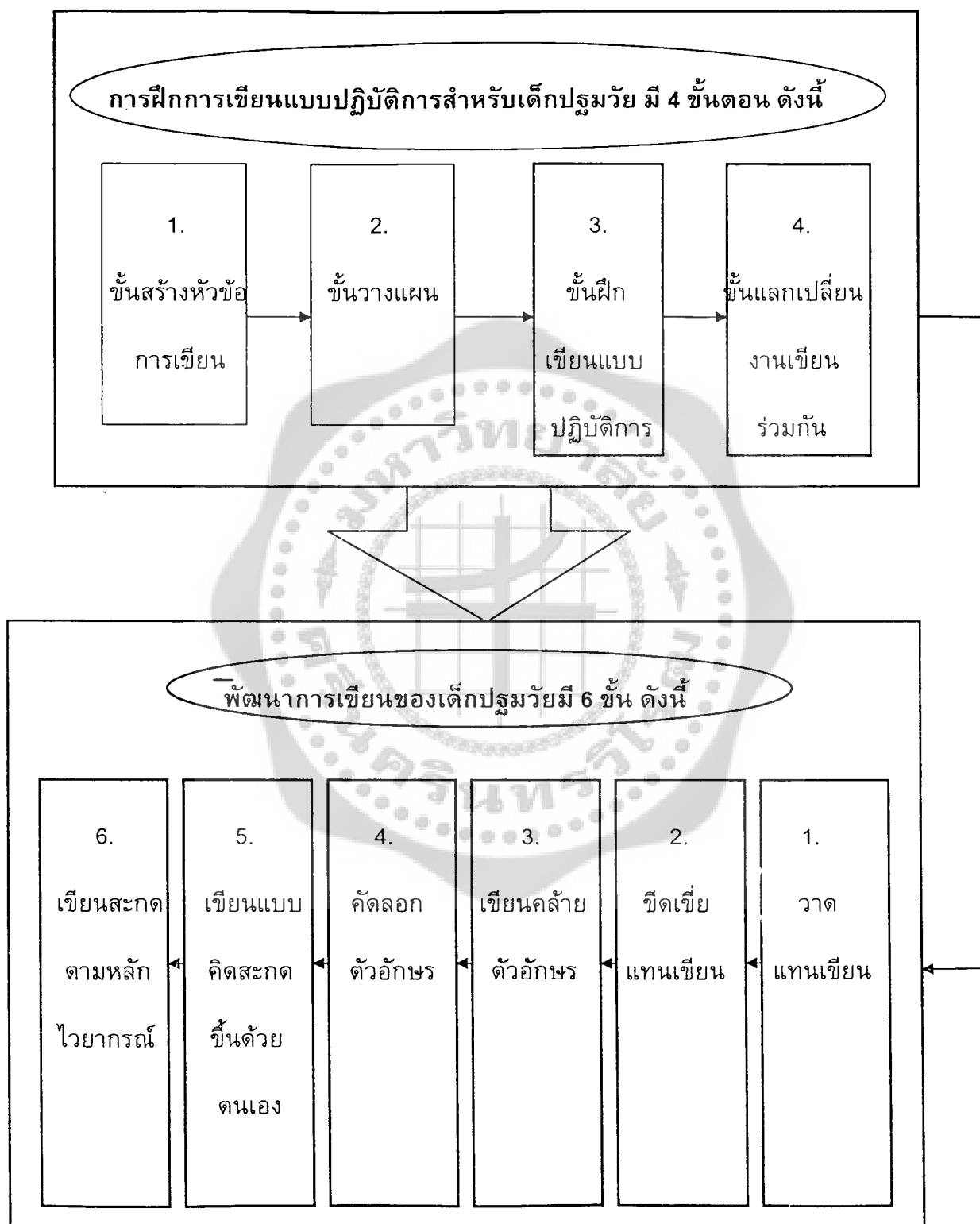
4. ระยะเวลาของการฝึกการเขียน หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการจำนวน 9 ช่วง ซึ่งแต่ละช่วงเวลา คือ ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ได้แก่ วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ รวม 4 วัน โดยแต่ละวันดังกล่าวเป็นการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ในวันศุกร์ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของแต่ละช่วงเป็นการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการให้กับเด็กพร้อมกับการเก็บผลงานของเด็กมาประเมินพัฒนาการเขียน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ

5. แนวโน้ม หมายถึง ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการเขียนในช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มต้นถึงสิ้นสุดการทดลอง

6. ขั้นการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงอยู่ในขั้นใดจากขั้นพัฒนาการเขียนที่แบ่งเป็น 1-6 ขั้น

7. เครื่องมือการวัดพัฒนาการเขียน ประกอบด้วยสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นชิ้นงานและส่วนที่เป็นเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้คะแนนงานเขียนของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 1-6 คะแนน ดังแสดงในภาคผนวก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

- 1.1 ความหมายของการเขียน
- 1.2 ทฤษฎีพัฒนาการเขียน
- 1.3 ความสำคัญของการเขียน
- 1.4 จุดมุ่งหมายของการเขียน
- 1.5 องค์ประกอบของการเขียน
- 1.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
- 1.7 พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก
- 1.8 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.9 การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.10 แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

- 2.1 ความหมายของการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ
- 2.2 จุดมุ่งหมายของการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ
- 2.3 แนวการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ
- 2.4 ข้อควรคำนึงในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

1.1 ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการใช้ภาษา ที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนชำนาญเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้มีผู้ให้ความหมายของการเขียนไว้มากมายดังนี้

เพ็ตตี (Petty. 1985 : 182) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่มีความยุ่งยาก เพราะต้องใช้ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์และความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละคน

อะราพอฟ (Arapoft. 1967 : 119-120) กล่าวว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางความคิดและได้ย่ำว่า ในขณะที่เขียนหนังสือจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้และพยายามเรียงลำดับความสำคัญให้เป็นไปตามขั้นตอน

แมคคริมอน (Mccrimon. 1978 : 3) กล่าวว่า การเขียนที่ดีจะต้องเป็นสื่อความคิด ความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ได้และทำให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับเจตนารมณ์ของผู้เขียน

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 156) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เขียน” หมายถึง ชีตให้เป็นตัวหนังสือหรือเลข ชีตให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาด แต่งหนังสือ

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2534 : 7) กล่าวว่า การเขียนเป็นการสื่อสารความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

จอห์น และแมรี (John and Mary. 1995 : 232) ได้ให้ความหมายการเขียนในเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง รอยขีด ๆ เขียน ๆ ซึ่งมีความหมายอาจจะเขียนเหมือนตัวอักษรจริงหรือไม่ก็ได้ การเขียนจะมีความก้าวหน้าเป็นขั้น ๆ กระบวนการที่ใช้ในการเขียนมีความหมาย ผู้เขียนใช้การเขียนเป็นสื่อในการเสนอความคิด

ราตี ทองสวัสดิ์ (2527 : 182) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัยควรหมายถึง การเขียนเส้นยุ่ง ๆ หรือวาดภาพต่าง ๆ ตามวัย หากเด็กสามารถพัฒนาการเขียนเหล่านี้ได้ก็จะช่วยให้เด็กสามารถเขียนภาพที่มีความหมายได้

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 172) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัย คือ การจับปากกาหรือดินสอลากไปมาบนกระดาษ แล้วสามารถบอกได้ว่ารอยขีดเขียนนั้นคืออะไร และเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า การเขียนในเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กขีดเขียนถ่ายทอดความคิดออกมาอย่างมีความหมาย เด็กสามารถบอกได้ว่าเขาเขียนอะไร การเขียนของเด็กอาจจะไม่สวยงาม หรือถูกต้องตามหลักการเขียนจริง แต่การเขียนของเด็กจะเป็นไปตามพัฒนาการและความสามารถเฉพาะของแต่ละคน

1.2 ทฤษฎีพัฒนาการเขียน (Theory of Writing Development)

ฮอล์ลiday (Morrow. 1993 : 237-239 ; citing Halliday. 1975. Learning how to mean : Exploration in the development of language) กล่าวว่า การพัฒนาภาษาของเด็กสามารถพัฒนาได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อที่จะแสดงความรู้สึก แลกเปลี่ยนความคิด และเข้าใจความหมายของคนในสังคม

ไวโกตสกี (Morrow. 1993 : 239 ; citing Vygotsky. 1978. Mind in society : the development of psychological processes) กล่าวว่า เด็กพัฒนาภาษาเพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ฉะนั้นเด็กต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจ ใช้ และสร้างสัญลักษณ์ขึ้น นั่นคือ การสื่อสารภาษาโดยใช้สัญลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก กระบวนการพัฒนาสัญลักษณ์เด็กต้องเรียนรู้ที่จะฟัง พูด เขียน และอ่าน ซึ่งคือการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาดังแต่ทารกเรียนรู้ที่จะฟังเพื่อที่จะพูดหรือใช้กิริยาท่าทาง หรือการใช้สัญลักษณ์ หรือการวาดรูป จนกระทั่งพัฒนามาเป็นการเขียนและการอ่าน

ไดสัน (Morrow. 1993 : 293 ; citing Dyson. 1985. Individual differences in emergent writing) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ภาษาเพื่อที่จะเรียนรู้การรู้หนังสือ นั่นคือ เด็กต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับสัญลักษณ์ และติดต่อในสังคมโดยใช้สัญลักษณ์แยกเป็นระยะได้ ดังนี้

1. พัฒนาการรู้หนังสือโดยผ่านพัฒนาการทางภาษา
2. พัฒนาการทางภาษาโดยผ่านพัฒนาการทางสัญลักษณ์
3. พัฒนาการทางสัญลักษณ์โดยผ่านพัฒนาการทางสังคม และการเข้าใจ

วัฒนธรรม

เด็กส่วนใหญ่จะมีการพัฒนาภาษาอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีช่องว่างระหว่างระยะใดระยะหนึ่ง และมีทิศทางของแต่ละคน พัฒนาการรู้หนังสือของเด็กเริ่มจากการเรียนรู้ที่จะติดต่อกับคนอื่น ขั้นแรกคือ การพูดที่ไม่มีความหมาย พัฒนามาสู่การพูดที่มีความหมาย พัฒนามาสู่การเล่นกับสัญลักษณ์ และในที่สุดคือการเขียน ระยะใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจะมีพื้นฐานมาจากระยะก่อน ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะหารูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสาร

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า พัฒนาการเขียนและการเรียนรู้การรู้หนังสือจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะในชีวิตจริงก็มีการติดต่อสื่อสารกันในครอบครัว กระบวนการทางภาษาของเด็กเริ่มจากการเล่น เขียนเพื่อใช้ติดต่อ โดยเด็กจะสร้างรูปแบบการเขียนของตนเอง ต่อมาเด็กจะสามารถรู้จักตัวอักษร และท้ายที่สุดเด็กจะเข้าใจความหมายของคำจากการเขียน ภายหลังจากนั้นในเวลาไม่นานเด็กจะสามารถรู้เกี่ยวกับคำที่เป็นสัญลักษณ์ที่แท้จริง

1.3 ความสำคัญของการเขียน

นพดล จันทรพิชญ (2531 : 9) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์

2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์

สนิท ดั้งทวี (2529 : 118) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้สอดคล้องกันว่า

1. เป็นเครื่องแสดงออกทางความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญของมนุษย์
3. เป็นเครื่องมือสื่อสารในอดีต ปัจจุบัน อนาคต
4. เป็นเครื่องมือใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ

เป็นต้น

5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์
6. เป็นสื่อที่ช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิดให้กว้างไกล
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้ประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบัน และอนาคต
9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

กรณีการ์ พวงเกษม (2532 : 31) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่เด็กได้แสดงออก เป็นพัฒนาการทางภาษาอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับการพูด การเขียนเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาความมีเหตุผลในเด็ก เป็นการแสดงออกซึ่งสุนทรีย์และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นทางที่จะระบายอารมณ์ เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้มากขึ้นในตนเอง ครูควรต้องแนะนำให้เด็กรู้จักเขียนโดยใช้ความคิด ใช้ประสบการณ์ ความพอใจ ตลอดจนทักษะทางภาษาในระดับของเด็กเอง

จากที่นักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญ คือ เป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนส่งถึงผู้รับ โดยที่การเขียนนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้สึก อารมณ์ สุนทรีย์ ความต้องการ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ของผู้เขียน การเขียนสามารถเก็บไว้ได้นานและถือเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง

1.4 จุดมุ่งหมายของการเขียน

การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนนั้น ผู้เขียนย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายไว้ในใจก่อนว่า จะเขียนเพื่อใคร เขียนทำไม และเขียนอย่างไร จึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งบุญยงค์ เกศเทศ (2524 : 6-7) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

1. เพื่อเล่าเรื่อง เช่น เล่าเหตุการณ์ เล่าประสบการณ์
2. เพื่ออธิบายคำหรือความหมาย เช่น อธิบายคำที่มักเขียนผิด
3. เพื่อโฆษณาจูงใจ เช่น โฆษณาสินค้าต่าง ๆ

4. เพื่อปลุกใจ เช่น เพลง บทความปลุกใจ
5. เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำ
6. เพื่อสร้างจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย
7. เพื่อล้อเลียนเสียดสี เช่น เรื่องทำนองตลกแฝงแง่คิด
8. เพื่อประกาศ แจ้งความ เชิญชวน เช่น ประกาศของทางราชการ
9. เพื่อวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์วรรณกรรม
10. เพื่อวิจารณ์ เช่น การวิจารณ์หนังสือ
11. เพื่อเป็นข่าว เช่น การเสนอข่าว
12. เพื่อเฉพาะกิจ เช่น การเขียนประกอบกัณฑ์ การเขียนจดหมาย

ผกาศรี เย็นบุตร (2526 : 95) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนแต่ละครั้งไว้ดังนี้

1. เพื่ออธิบาย เป็นการบอกเล่าให้ทราบ ต้องการให้อ่านได้รับความรู้ ความคิด ประสพการณ์ เช่น บทความ สารคดี ตำราวิชาการ ฯลฯ
2. เพื่อพรรณนา เป็นการบอกความรู้สึกให้ทราบ ต้องการให้อ่านทราบความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น รู้สึกรัก โกรธ ฯลฯ เช่น เรียงความ นวนิยาย เรื่องสั้น ฯลฯ
3. เพื่อเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนใจ เปลี่ยนความรู้สึกของผู้อ่านตามที่ผู้เขียน ต้องการ เช่น ชักชวนให้เห็นจริงหรือปฏิบัติตาม

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 232-234) กล่าวถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายการเขียนในเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กจะพัฒนาความสามารถในการเขียนจากชั้นง่าย ๆ ไปสู่ชั้นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อแสดงความต้องการ หรือเพื่อเสนอสิ่งบันเทิง เด็กต้องการประสบการณ์การทำเครื่องหมายและการทดลองเขียนคำ เขียนประโยค เพื่อที่จะได้เกิดการค้นพบว่า เครื่องหมายเหล่านั้นมีความหมาย

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการเขียนผู้เขียนกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจในงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารได้ดีขึ้น จุดมุ่งหมายการเขียนของเด็กปฐมวัยสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็น
3. เพื่อเสนอสิ่งบันเทิง
4. เพื่อแสดงความต้องการ

1.5 องค์ประกอบของการเขียน

สนธิ ฉิมเล็ก (2540 : 181-182) และ วรณี โสมประยูร (2537 : 142) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การเขียนมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ผู้เขียนหรือผู้ส่งสาร ผู้เขียนเป็นจุดกำเนิดที่ทำให้เกิดงานเขียนขึ้น ลักษณะต่าง ๆ ของผู้เขียน ที่ช่วยให้เกิดงานเขียนได้แก่ ความรู้ การแสดงความคิดเห็น ความสามารถในการใช้ภาษาลำดับความ ลักษณะท่าทางการเขียนที่ส่งผลไปถึงลายมือของผู้เขียนและสามารถพยาทในการเขียน

2. ภาษา ภาษาที่ใช้ในการเขียนมี 3 ระดับ คือ ภาษาพูด ภาษากึ่งแบบแผน และภาษามีแบบแผน สามารถสอนผู้เรียนเขียนภาษาได้ทั้ง 3 ระดับ แต่ความสำคัญอยู่ที่การเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับ กาลเทศะ บุคคล จุดมุ่งหมาย สถานที่ เวลา และสถานการณ์สิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดสาร คือ เครื่องเขียน เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษ หรืออื่น ๆ ที่ใช้แทนกันได้ และตัวอักษรที่อาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลายมือ ถ้าลายมือสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องและชัดเจน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

4. ผู้อ่าน ผู้อ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เขียนต้องคำนึงถึง เพราะเป้าหมายสำคัญของการเขียนคือ มุ่งให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่สื่อสารออกไป ดังนั้นผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อหา ภาษา วิธีเขียน รูปแบบการเขียน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้อ่าน จึงจะทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนมี 4 ประการ ที่ครูต้องยึดเป็นหลักและคำนึงถึงเสมอก่อนที่จะวางแผนทางในการสอนเขียน และนอกเหนือจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนให้กับเด็กอีก คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับด้านร่างกายของเด็ก เช่น อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ได้แก่ กล้ามเนื้อมือ ประสาทตา ความสัมพันธ์ระหว่างตากับกล้ามเนื้อมือ ปัจจัยเกี่ยวกับด้านสติปัญญาของเด็ก เช่น ความสามารถในการรับรู้และจำ ช่วงความสนใจ ความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดและสัญลักษณ์ให้สัมพันธ์กัน ปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น สภาพครอบครัว โรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยครูที่เป็นต้นแบบในการเขียน หรือเทคนิควิธีการสอนเขียน เป็นต้น ซึ่งจะได้นำกล่าวต่อไป

1.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

เนื่องจากการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจของตนเองออกมาเพื่อสื่อความหมายของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ และเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิด สติปัญญา ตลอดจนเจตคติด้วย การเขียนจึงเป็นทักษะการแสดงออกที่สำคัญและสลับซับซ้อน วรรณิ โสมประยูร (2537 : 146-148) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนมีหลายประการ ดังนี้

1. อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

การเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้อวัยวะของร่างกายหลายอย่างประกอบกันดังนี้

1.1 มือ การพัฒนากล้ามเนื้อมือมีส่วนสำคัญในการเขียน เด็กบางคนไม่สามารถบังคับกล้ามเนื้อให้เขียนตัวอักษรได้ บางคนมือพิการก็ทำให้เขียนไม่ถนัดหรือไม่สามารถเขียนได้เลย การเขียนต้องใช้มือเป็นประการสำคัญ ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกกล้ามเนื้อด้วย

1.2 ตา การเขียนจำเป็นต้องใช้สายตาในการดูขณะเขียน สำหรับเด็กที่มีพัฒนาการทางอวัยวะตาไม่เจริญไปตามปกติ จะมองภาพกลับกันกับภาพจริง คือ มองตัวอักษรกลับหัว

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตากับกล้ามเนื้อ การเขียนต้องอาศัยตามองเพื่อรับเข้าและใช้มือเขียนสิ่งที่มองนั้น นอกจากนี้ตายังมองสิ่งที่เขียนว่าเหมือนที่คิดไว้หรือไม่

2. สมรรถนะหรือสติปัญญา

เมื่อการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดและสติปัญญาดังกล่าวข้างต้นแล้ว สมรรถนะก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จำเป็นต่อการเขียนอย่างยิ่ง เพราะถ้าสมองไม่คิดสิ่งใดแล้วก็ไม่มีความต้องการที่จะเขียนแสดงสิ่งนั้นออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจ นอกจากนี้สมองยังเกี่ยวข้องกับการเขียนในเรื่องต่าง ๆ อีก เช่น

2.1 ความสามารถในการรับรู้และจำสิ่งต่อไปนี้

- การสังเกตสิ่งที่เขียนว่ามีลักษณะอย่างไร
- การเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องที่เขียน
- การลำดับความคิดเพื่อบรรยายเรื่อง
- การจำลักษณะตัวอักษร คำ ประโยค และข้อความ

2.2 ความสามารถในการแสดงออกที่ต่างกัน เนื่องจากความสามารถในการรับ และการถ่ายทอดของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน กล่าวคือ บางคนเขียนได้เร็ว แต่บางคนบังคับกล้ามเนื้อให้เขียนได้ไม่ดี

2.3 ช่วงความสนใจและความตั้งใจต่างกัน เด็กที่มีช่วงความสนใจสั้นมักเขียนได้น้อย ทำให้ทักษะการเขียนไม่ดีเท่าที่ควร และมีความตั้งใจเรียนน้อยลง

2.4 การเขียนมีความจำเป็นต้องโยงความคิดให้สัมพันธ์และต่อเนื่องกัน เพราะความคิดที่สัมพันธ์และต่อเนื่องกันนั้นจะเป็นสื่อให้เด็กสามารถเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ให้ติดต่อกันได้มากขึ้น

3. สิ่งแวดล้อม

การเขียนเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการพูด ฟัง อ่านมาก่อน ดังนั้นการเขียนจึงต้องอาศัยประสบการณ์พื้นฐานอื่น ๆ ทั้งจากบ้าน โรงเรียน และสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการเขียนของเด็ก ดังนี้

3.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ภาษาพูดที่บ้าน เชื้อชาติ จำนวนพี่น้องในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู

สิ่งแวดล้อม ที่กล่าวมานั้นนับเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็กมาก ทั้งนี้ เพราะบ้านเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กประสบก่อนและอยู่ใกล้ชิดมากที่สุด นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ภาษาอย่างหนึ่งที่เด็กใช้เป็นอันดับแรกคือ การเอาอย่างและเลียนแบบ เมื่อบ้านมีอิทธิพลต่อการฟัง การพูด และการอ่าน ดังนั้น บ้านจึงเป็นอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อการเขียน เพราะเด็กย่อมเขียนตามที่ตนพูดหรือเขียนตามที่ได้ฟังและอ่านมา

3.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน โรงเรียนทำหน้าที่สร้างเสริม ปรับปรุง และแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้นทักษะทางภาษาของเด็กซึ่งรวมทักษะการเขียนด้วยย่อมพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ตัวครูและเพื่อน ๆ ในด้านตัวครูเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อภาษาของเด็กมาก เฉพาะอย่างยิ่งการเขียนของเด็กมักเริ่มต้นจากครู เช่น วิธีเขียนของครูที่เป็นต้นแบบของการเขียนของเด็ก วิธีสอนเขียนของครู เจตคติของครู และบรรยากาศการเรียนเขียน ครูที่จัดบรรยากาศให้เด็กมีอิสระในการคิด ย่อมช่วยให้เด็กสามารถเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้สมบูรณ์เต็มที่ ส่วนเพื่อนนั้นถือเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมาก เพราะในการเขียนเด็กจะชักถามเพื่อนหรือลอกการเขียนจากเพื่อน เป็นต้น

3.3 สิ่งแวดล้อมทางสังคมและชุมชน เด็ก ๆ ต้องเกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชนตลอดเวลา ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางชุมชนและสังคมย่อมมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเด็กในด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพ เจตคติ ทักษะทางภาษา และอื่น ๆ สำหรับทางด้านภาษาโดยเฉพาะการเขียนเด็กมักฟังและอ่านจากสื่อมวลชนด้วย เด็กจึงเขียนตามประสบการณ์ที่พบจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ประกอบด้วย

1. อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน คือ ตา และกล้ามเนื้อมือที่ต้องมีความสัมพันธ์กัน
2. สมอหรือสติปัญญา ใช้คิด ลำดับความคิด สังเกต หาความสัมพันธ์และจดจำในเรื่องที่จะเขียน เป็นต้น
3. สิ่งแวดล้อม ได้แก่ บ้าน โรงเรียน สังคมและชุมชนที่เด็กเกี่ยวข้อง

1.7 พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก

ประเทิน มหาจันทร์ (2519 : 113) และ ทศนี สุขเมธี (2534 : 71) กล่าวสอดคล้องกันว่า การเขียนเป็นงานที่ยากและสลับซับซ้อนยิ่งกว่าการอ่าน เพราะในการอ่านนั้นเด็กเพียงสังเกตความแตกต่างของตัวอักษร แล้วแปลความหมายของตัวอักษรนั้น ๆ ออกมาสายตาและสมองจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างดีเด็กจึงอ่านหนังสือออก ส่วนการเขียนนั้นมีความสลับซับซ้อนยิ่งกว่าการอ่านหลายเท่า นั่นคือ ผู้เขียนต้องมีการประสานกันระหว่าง สมอ สายตา และมือเป็นอย่างดีจึงจะเขียนได้ ในการเขียนที่ไม่ใช่การคัดลอกเด็กต้องใช้สมองเรียบเรียงความคิดที่

จะนำมาเขียน เมื่อลงมือเขียนเด็กต้องควบคุมกล้ามเนื้อให้ลากดินสอดำที่ต้องการ สายตาก็ต้องพิจารณาว่าถูกต้องตามที่คิดไว้หรือไม่

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 68) กล่าวว่า การส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เป็นการสร้างความพร้อมในการเขียน เป็นการฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

มีนักการศึกษาหลายท่าน (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. 2537 : 399-400 ; อ้างอิงจาก เวอร์เนอร์ และคณะ. 1980 ; กรมประชาสัมพันธ์. 2524 : 31-40 ; วิณี ชิตเชิดวงศ์. 2537 : 158 ; พรพวรรณ เหลืองสุวรรณ และคณะ. 2537 : 220-224 ; ปิยลักษณ์ สิมะแสงยาภรณ์. 2534 : 32-40) กล่าวว่า พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก คือ ความสามารถในการใช้มือ และนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้ตา พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย แบ่งตามอายุได้ดังนี้

วัย 2-3 ปี เด็กวัยนี้มีความสามารถดังนี้

- เรียงไม้ซ้อน 3 ชั้น เป็นสะพานได้
- แกะห่อของเล็ก ๆ ที่ผูกไว้หลวม ๆ ได้
- หมุนลูกบิดเพื่อเปิดประตูได้
- ป้อนอาหารตัวเองได้ดีขึ้น
- เริ่มหัดแต่งตัวเองแต่ยังไม่ดีนัก
- ตัดดินน้ำมันนุ่ม ๆ ด้วยมีดทาเนยหรือไม้บรรทัด
- ร้อยลูกปัดที่มีขนาด 1 นิ้ว
- ชอบฝึกกระดาศ เล่นกับนิ้วมือโดยมีเพลงประกอบ
- สามารถเขียนรูปร่างกลมบนกระดาศหรือบนพื้นทรายได้ตามแบบ
- สามารถจับกรรไกรได้
- เลียนแบบการขีดเส้น

วัย 3-4 ปี เป็นวัยที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กวัยนี้มีความสามารถดังนี้

- ต่อแท่งไม้ลูกบาศก์ได้ 9-10 ก้อน
- วาดรูป Δ และ O ลงในแผ่นไม้ตามมุมได้
- ใช้ค้อนตอกตะปูลงบนไม้ หรือตอกหมุดไม้ลงในช่องแบบ 5-6 ตัว
- หมุนเปิด-ปิด ฝาเกลียวที่มีขนาดใหญ่ 1 นิ้ว
- การวาดรูปรู้จักลงน้ำหนักเส้นที่ลากดีขึ้น เขียนรูปหัว และตัวหรืออาจจะส่วน

อื่น ๆ ของร่างกาย

- รู้จักพับกระดาศ
- ไชลานของเล่นได้
- ร้อยลูกปัดขนาดเล็ก 1 นิ้ว ได้อย่างน้อย 5 เม็ด

- หยิบเข็มกลัดขนาดยาว 2 ซม. ได้โดยใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้
- คัดแยกวัตถุที่ไม่เหมือนกับของในกองออกได้
- รู้จักแต่งตัวใส่ ถอด เสื้อผ้าเองได้ ถอดถุงเท้ารองเท้าได้
- สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นเส้นยาว ๆ เองได้
- บันทึบน้ำมันเป็นเส้นยาว บันเป็นรูปกลม แล้วแผ่เป็นแผ่นกลม
- จับดินสอได้ถูกต้อง
- ลากเส้นเป็นรูปหลามตัด (Diamond)
- เขียนแบบเขียนเส้นต่าง ๆ ได้ เช่น $\uparrow$ $\downarrow$ $\rightarrow$ $\leftarrow$
- เขียนแบบเขียนรูป X และรูปฟันปลา
- ระบายสีได้โดยออกนอกเส้นขอบรูปไม่เกิน 1-2 ซม.

วัย 4-5 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- เสียบคลิบกระดาษลงบนกระดาษ
- จับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง
- พับกระดาษซ้อนกัน 3 ทบได้ และใช้นิ้วรีดตามรอยพับ
- ประกอบภาพตัดต่อ 6-10 ชิ้น ลงในกรอบ
- มีความคล่องในการจับกรรไกร ตัดกระดาษเป็นรูป O
- บันทึบน้ำมันเป็นรูปร่างหยาบ ๆ ที่ผู้อื่นอาจไม่เข้าใจความหมาย
- เขียนรูป หรือ Δ ตามแบบได้
- สามารถเขียนเส้น (เส้นตามรอยประ)
- วาดรูปแบบหยาบ ๆ ของสิ่งที่คุ้นเคย
- วาดลายเส้นเหมือนกับตัวแบบที่ให้
- วาดรูปคนที่ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
- วาดรูปบ้านแบบง่าย ๆ
- ระบายสีรูปทรงและแบบอิสระง่าย ๆ ที่มีขนาดใหญ่ภายในขอบรูป
- สามารถพับนิ้วมือของตน เอาขึ้นหรือหกดลงทีละนิ้ว
- สามารถกะขนาด รูปร่าง ของสิ่งของ รู้ว่าอะไรเล็กหรือใหญ่

วัย 5-6 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ทักษะกล้ามเนื้อเล็กได้ ดังนี้

- สามารถรับลูกบอลที่โยนมาจากระยะไกล 1 เมตร
- ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเล่นดินน้ำมัน เช่น ขวด มีดพลาสติก ตัว

พิมพ์รูปต่าง ๆ

- กรอกน้ำ ทRAY ลงในภาชนะ และเทออกได้
- ไขและหมุนลูกบิดประตูด้วยกุญแจ

- เปิด-ปิดเข็มกลัดที่มีขนาดใหญ่
- ดัดกระดูกเม็ดเล็ก ๆ ของเสื้อหรือชุด
- ร้อยด้ายขึ้น-ลง ผ่านรูที่เจาะบนกระดาษฝึกการเย็บ
- ต่อแท่งไม้เป็นรูปต่าง ๆ
- ประกอบภาพตัดต่อจำนวนไม่เกิน 12 ชิ้น เข้าด้วยกัน (ไม่มีกรอบ)
- ประกอบภาพตัดต่อ 16-20 ชิ้น เข้าด้วยกันลงในกรอบ
- ใช้กรรไกรได้คล่อง ตัดกระดาษตามรอยเป็นภาพต่าง ๆ ได้
- ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปร่างสิ่งของที่มีรายละเอียดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ
- วาดรูปคนซึ่งมีรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ และสวมเสื้อผ้า
- เขียนรูป Δ ตามคำสั่งโดยไม่มีแบบ
- ลอกแบบตัวพยัญชนะตามรอยประได้
- เขียนชื่อตัวเองได้
- ระบายภาพที่มีความละเอียด เล็ก โดยอยู่ในขอบเขต

จากที่นักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กมีความสัมพันธ์เป็นพื้นฐานของการเขียน สามารถส่งเสริมได้โดย การฝึกฝนการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ให้เด็กได้ฝึกฝนจากง่ายไปหายาก ตามความต้องการและความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล ย่อมจะทำให้เด็กเกิดความพอใจและร่วมทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ กิจกรรมการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กที่สำคัญ ได้แก่ การหยิบจับสิ่งของ การพับ ฉีก ตัด ปะกระดาษ การพิมพ์ภาพ การขยำ การบีบ การต่อภาพ การร้อยลูกปัด การรูดซิป การติดกระดูก การวาดระบายสี การเล่นแท่งไม้บล็อก การสังเกตเพื่อแยกลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งของ การแยกขนาด เป็นต้น

1.8 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

หรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ก : 9 ; อ้างอิงจาก หรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร. 2534. ลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็ก) ได้ศึกษาลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็กปฐมวัย ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 193 คน มาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ที่เท็มเพลและคณะ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ข : 28 ; อ้างอิงจาก เท็มเพล และคณะ. 1982. The beginnings of writing) ได้ศึกษาไว้ซึ่งปรากฏผลสอดคล้องกับผลการศึกษาของเท็มเพลและคณะ เป็นการเขียนด้วยตัวของตัวเอง ไม่มีการดูแบบอย่าง ไม่คำนึงถึงการเขียนให้ถูกต้องเหมือนแบบและไม่ได้รับการสอนเขียนจากครูมาเลย ปรากฏผลดังต่อไปนี้

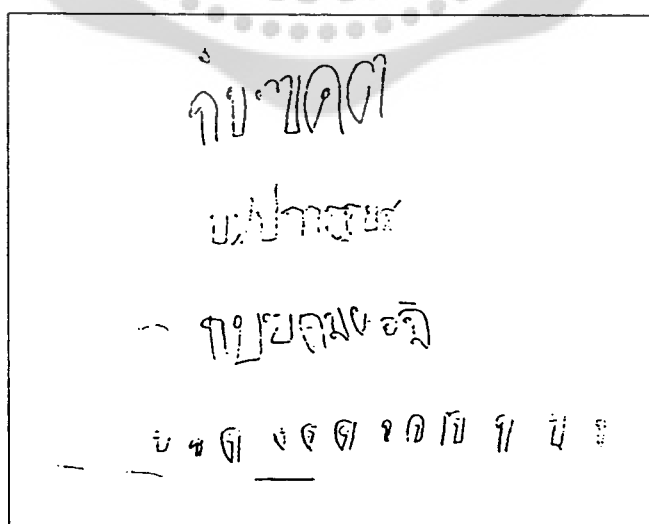
1. กฎการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ (Recurring Principle) ลักษณะการเขียนของเด็กในขั้นนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กสังเกตเห็นความแตกต่างระหว่างการเขียนกับการวาดภาพ เด็กจะสังเกต

เห็นว่าการเขียนมีลักษณะการซ้ำ ๆ กันของเครื่องหมาย ซึ่งอาจประกอบด้วย เส้นโค้ง เส้นตรง และลักษณะเป็นแถว ๆ ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 1

2. กฎการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน (Generative Principle) เป็นการค้นพบว่าการเขียนประกอบด้วยตัวอักษรซึ่งมีรูปร่างต่าง ๆ กัน ถึงจะมีการซ้ำ แต่ก็ซ้ำในลักษณะการประกอบของเครื่องหมายที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าเด็กจะเขียนด้วยกลุ่มตัวอักษรไม่กี่ตัวก็ตาม ดังตัวอย่างภาพประกอบที่ 2

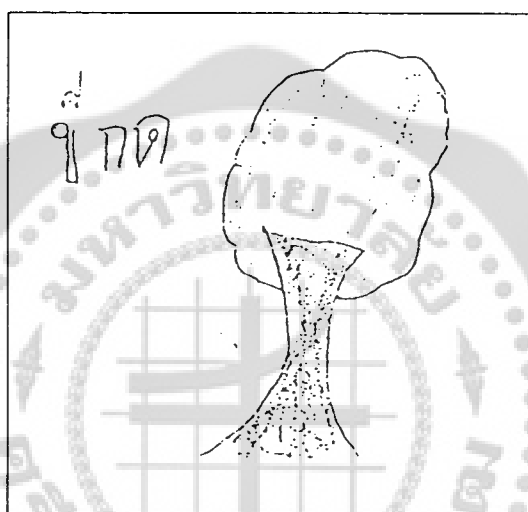

ภาพประกอบ 1 ลักษณะการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ

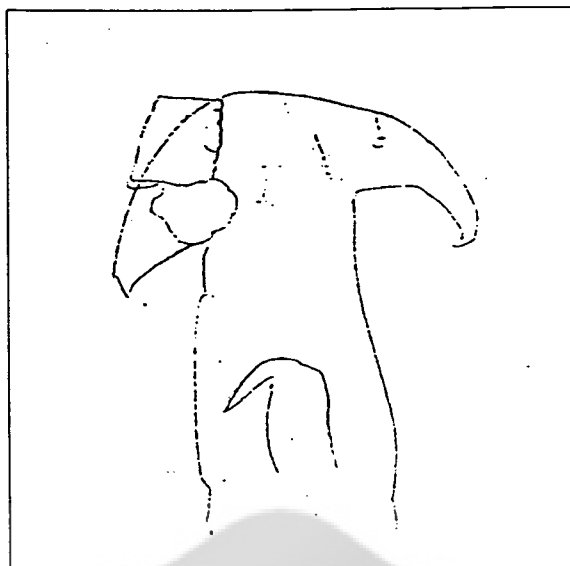
ภาพประกอบ 2 ลักษณะการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน

3. มโนทัศน์เครื่องหมาย (Sign Concept) คือ การที่เด็กเรียนรู้ว่าเครื่องหมายใช้แทนบางสิ่งบางอย่างซึ่งไม่มีเหตุผลว่าทำไมตัวอักษรชนิดนั้นถึงใช้แทนความหมายนั้น ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายที่แต่ละชาติแต่ละภาษาคิดกำหนดขึ้นมา และได้รับการสืบทอดต่อ ๆ กันมาหลายชั่วอายุคน สิ่งนี้เองที่เป็นเครื่องจำแนกความแตกต่างระหว่างการเขียนกับรูปภาพ เราเรียนรู้ตัวอักษรใช้แทนคำ และคำใช้แทนความหมายบางสิ่ง เด็กจะเกิดการเรียนรู้ว่า การเขียนก็คือการใช้เครื่องหมายเพื่อแสดงถึงบางสิ่ง ความเข้าใจของเด็กเช่นนี้ก็คือ เด็กมีมโนทัศน์เกี่ยวกับเครื่องหมายนั่นเอง ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 3 ที่เด็กบอกว่าเขียนคำว่า ต้นไม้

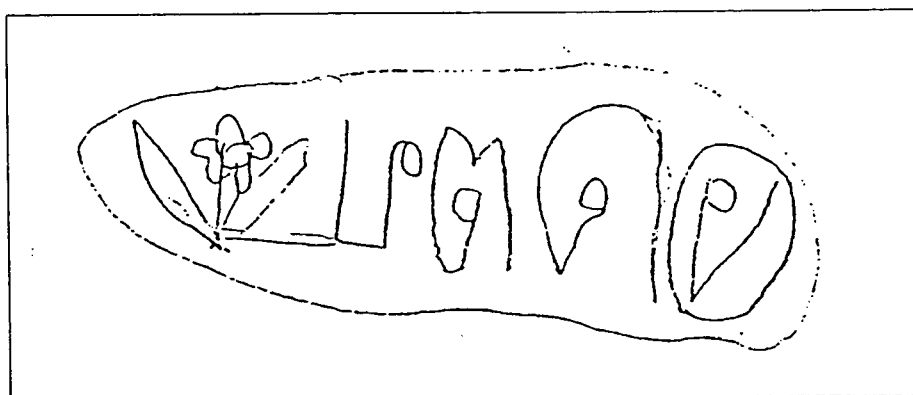
ภาพประกอบ 3 ลักษณะการมีมโนทัศน์เครื่องหมาย

4. กฎการยืดหยุ่น (Flexibility Principle) เด็กเรียนรู้ตัวอักษรจากกรอบคร่าว ๆ จากโรงเรียน และสังคม การเขียนตัวอักษรนั้นจะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเครื่องหมายที่เป็นที่ตกลงกันในสังคม เช่น ภาษาไทยมีพยัญชนะ 44 ตัว มีเส้นพื้นฐานที่ประกอบกันเป็นตัวอักษร 13 เส้น ตัวอักษรประกอบด้วยเส้นหลายชนิดที่มีรูปร่างต่าง ๆ กัน ระหว่างที่เด็กเรียนรู้การทดลองเกี่ยวกับตัวอักษรนั้นเด็กจะค้นพบว่าตัวอักษรที่เด็กรู้จักนำไปสู่การเขียนตัวอักษรตัวอื่น เช่น ก ฅ ฌ พ ฟ ดังนั้น บางครั้งเด็กก็จะคิดประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นมาใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากตัวอักษรที่มีอยู่หรือดัดแปลงตัวอักษรเดิมให้แตกต่างออกไปจากเดิม นั่นก็คือ เด็กค้นพบกฎการยืดหยุ่นนั่นเอง ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ลักษณะการยืดหยุ่น

5. กฎการเรียงแถวและการจัดหน้า (Linear Principles and Principle of Pang Arrangement) การเขียนในระยะแรกของเด็กจะประสบปัญหาเรื่องทิศทาง นักจิตวิทยาการรับรู้กล่าวว่า ไม่ว่าเด็กจะมองเก้าอี้จากแง่มุมไหน สายตาของเด็กก็ยังมองเห็นว่าเป็นเก้าอี้เหมือนกัน เด็กจะไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงมุมมอง ดังนั้น ไม่ว่าตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะใด เด็กก็จะมองไม่เห็นความแตกต่างเด็กจึงมักจะเขียนตัวอักษรกลับข้าง หรือกลับหัวได้อย่างไม่ลำบาก นอกจากนี้เด็กยังมีความสับสนเรื่องการจัดหน้ากระดาษ เติมเพลอธิบายว่า การจัดหน้ากระดาษของแต่ละภาษาไม่เหมือนกัน ภาษาอังกฤษเขียนจากซ้ายไปขวา เมื่อจบบรรทัดก็ขึ้นต้นบรรทัดใหม่ ชาวฮีบรูอ่านจากขวาไปซ้าย คนจีนอ่านจากบนลงล่างและจากขวาไปซ้าย ในภาษาไทยนั้น เรามีระบบการเขียนเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ คือ จากซ้ายไปขวา แต่ก็ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ว่า เด็กมีความสับสนเรื่องทิศทาง ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ลักษณะการเรียงแถวและการจัดหน้า

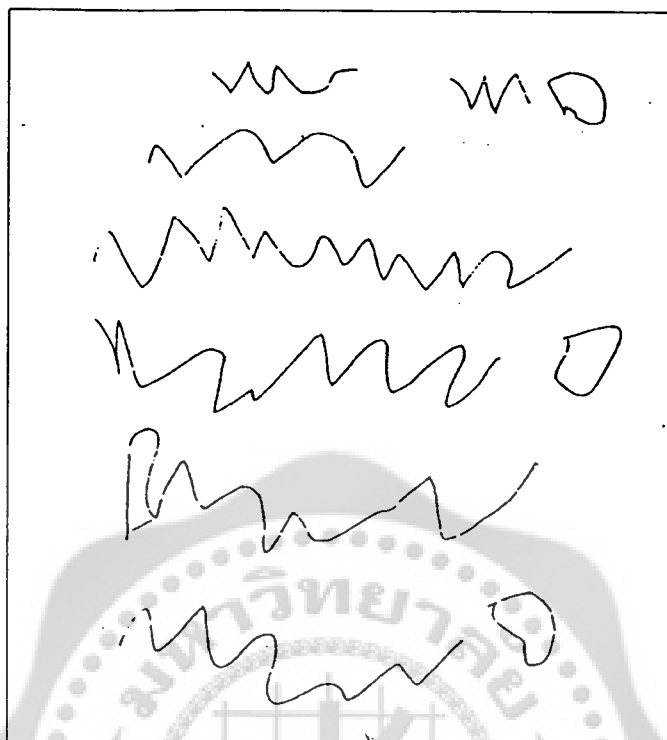
ซูลส์บาย (Morrow. 1993 : 241 ; citing Sulzby. 1985. Reading Research Quarterly) ได้ทำการศึกษการเขียนของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 คน พบว่าเด็กมีลักษณะการเขียนและพัฒนาการเขียน ตามลำดับดังนี้

1. การเขียนโดยผ่านการวาดรูป (Writing via drawing) เด็กจะใช้การวาดรูปเป็นพื้นฐานของการเขียน ทั้งการวาดรูปและการเขียนจะไม่มีความสัมพันธ์กัน เด็กจะมองว่าการวาดรูปและการเขียนเป็นการติดต่อสื่อสารโดยเฉพาะ ดังตัวอย่างภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 การเขียนโดยผ่านการวาดรูป

2. การเขียนโดยผ่านการขีด ๆ เขียน ๆ (Writing via scribbling) เด็กจะขีด ๆ เขียน ๆ แต่จะไม่เหมือนการเขียน จะพบว่าเด็กขีด ๆ เขียน ๆ จากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง เด็กจะเคลื่อนไหวดินสอเหมือนที่ผู้ใหญ่ทำ และจะเขียนโดยทำให้เกิดเสียง การเขียนขั้นนี้จะเริ่มคล้ายการเขียนจริง ดังภาพประกอบ 7

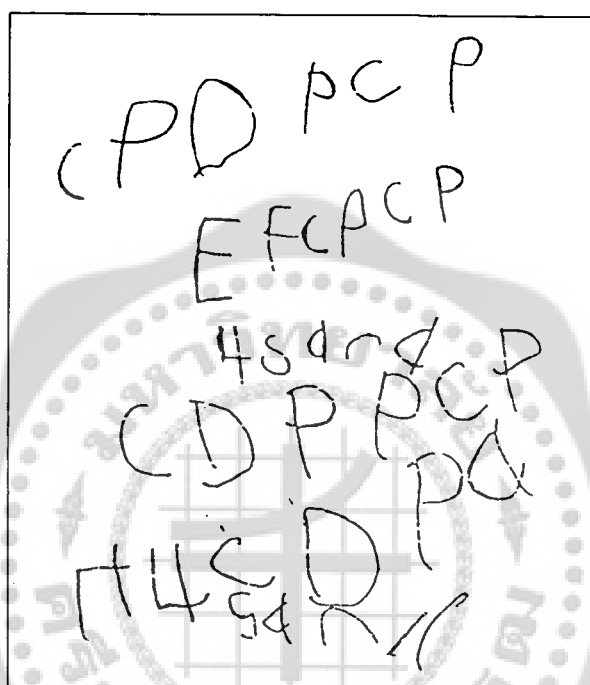
ภาพประกอบ 7 การเขียนโดยผ่านการขีด ๆ เขียน ๆ

3. การเขียนโดยผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ (Writing via letter-like forms)
เมื่อมองดูผ่าน ๆ แล้วการเขียนขั้นนี้จะเหมือนตัวอักษรจริง แต่ดูใกล้ ๆ จะเห็นว่าเด็กเขียนไม่
สมบูรณ์เหมือนตัวอักษรจริงแต่เด็กคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้น ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 การเขียนโดยผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ

4. การเขียนโดยผ่านการคัดลอกจากหนังสือ (Writing via reproducing will-learned units or letter strings) เด็กจะเขียนคัดลอกตัวอักษรเป็นชื่อตนเอง การเขียนของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันบางคนอาจจะเขียนตัวอักษรยาว ๆ หรือคิดแบบการเขียนของตนเองขึ้น ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 การเขียนโดยผ่านการคัดลอกจากหนังสือ

5. การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น (Writing via invented spelling) เด็กส่วนใหญ่จะคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้นซึ่งจะแสดงความรู้สึกออกมา โดยไม่รู้ว่าการสะกดจริง ๆ ทำอย่างไร ในการเขียนคำ ๆ หนึ่ง ตัวอักษรเดียวจะเป็นตัวแทนของพยางค์ของคำนั้นทั้งหมด และจะมีบางคำเกินมาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกัน เด็กบางคนจะเขียนอย่างรอบคอบเหมือนแบบการเขียนจริง จะมีคำเพียงเล็กน้อยที่คิดขึ้นเอง ดังภาพประกอบ 10

I Love cat's Bcuz Thea are
 So Prety ~~Ho~~ and I lik uTher dnmz
 I Love mi famle and Thea Love
 me bac.

ภาพประกอบ 10 การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น

6. การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ (Writing via conventional spelling) ใน
 ขั้นนี้ได้ก็จะเขียนเหมือนการเขียนของผู้ใหญ่ ดังภาพประกอบ 11

Little Red Riding hood

Once upon a time there
 was a little girl named
 little red riding hood.
 No one knew why she always
 walked, she should be riding
 something. The next morning
 Mrs. Shobert asked little Red
 riding hood why are you always
 walking? Then she walked
 away and she was thinking
 hmm that gave her an idea
 to buy something. She went to
 a toyota dealer, she didn't like
 anything. Then she went to
 a bike place and said, "I
 think I like that one." Now
 Red riding hood rides.

ภาพประกอบ 11 การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ

ทิตนา แชมมณี และคณะ (2536 : 76-77) ได้แบ่งพฤติกรรมการเขียนตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยออกเป็น 7 ลักษณะดังนี้

1. วาดแทนเขียน เด็กสื่อการคิดโดยใช้การวาดแทนเขียน
2. ชีตเขียนแทนเขียน เด็กพยายามที่จะเขียนหนังสือแบบผู้ใหญ่ แต่การเขียนของเด็ก คือ การชีตเขียน ในระยะแรกเด็กอาจชีตเขียนไปทั่วหน้ากระดาษอย่างไม่มีระบบ ต่อมาเด็กจะรู้จักชีตเขียนจากซ้ายไปขวา สิ่งที่ชีตเขียนคล้ายตัวหนังสือมากกว่าภาพ
3. เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ เด็กพยายามเขียนตัวหนังสือบางตัวคล้ายตัวอักษร บางตัวก็ไม่คล้ายตัวอักษร แต่เป็นรูปร่างตัวอักษรที่เด็กคิดขึ้นเอง
4. เขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง เด็กอาจเขียนคำที่เขียนได้แล้ว เช่น ชื่อของตัวเองด้วยการสลัที่ตัวอักษร หรืออาจเขียนตัวอักษรกลับ
5. คัดตัวอักษร เด็กอาจคัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบตัวหรือบอกข้อความที่ต้องการจะเขียนให้ผู้ใหญ่ช่วยเขียนให้แล้วจึงนำไปลอก บางครั้งอาจเป็นการลอกหมดทุกตัว บางครั้งเป็นการลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปผสมกับคำที่เขียนได้แล้ว
6. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง เด็กจะคิดวิธีสะกดขึ้นเองเมื่อเขาไม่ทราบวิธีสะกดแบบผู้ใหญ่ เช่น เด็กเขียน ด ม แทนคำว่า ดอกไม้
7. เขียนสะกดคำใกล้เคียงหรือเหมือนกับวิธีสะกดของผู้ใหญ่ เช่น เขียนว่า “ขอบคุณคะ” โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่เขาพูดหรือได้ยิน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 178-179) ได้แบ่งพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัยตามวัย ได้ดังนี้

เด็ก 2 ขวบ ลากเส้นขยุกขยิก ลากเส้นตามรูปร่างกลมได้ จับดินสอหรือปากกาโดยใช้ทั้งมือจับและทั้งแขนขยับเขยื้อน จะชีตเขียนจนเต็มหน้ากระดาษ พอใจกับรอยชีตเขียนของตน

เด็ก 3 ขวบ ชอบเขียนตัวอักษรตัวโต ๆ ทุกหนทุกแห่ง ชอบวาดและระบายสี

เด็ก 4 ขวบ จดจำอักษรบางตัวได้ รวมทั้งจำชื่อตนเองได้ อาจเขียนชื่อตนเองได้ หรือเขียนได้เป็นบางตัว ชอบวาดและระบายสี การวาดรูปคนวาดแค่เพียงเส้นตรงแนวตั้ง และร่างแบบหยาบ ๆ แต่วาดรูปร่างกลมและสี่เหลี่ยมได้

เด็ก 5 ขวบ เขียนชื่อตนเองได้ การเขียนพยัญชนะ ตัวเลข อาจเขียนไม่เรียงลำดับ และบางที่เขียนกลับหัวก็มี สามารถเขียนตัวเลขได้แต่ตัวไม่เท่ากัน และมีขนาดพอดี ๆ จับดินสอ ปากกาหรือฟู่กันได้ดีขึ้น ชอบวาดและระบายสี สามารถวาดภาพที่ยากขึ้นได้ และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบ สามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวสะกดของคำ

อีลลิส (Ellis. 1994 : 277) กล่าวว่า กระบวนการเขียนของเด็ก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นก่อนเริ่มการเขียน (Prewriting) ขั้นนี้เป็นขั้นเตรียมความพร้อมในการเขียน คิดเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน ครุสสังเกตได้จากสิ่งที่เด็กมักชอบพูดถึง
2. ขั้นร่าง (Drafting) ขั้นนี้มีความสำคัญมาก คือการเปิดโอกาสให้เด็กพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคิดออกแบบที่จะเขียน และร่างงานเขียน
3. ขั้นแก้ไข (Revising) เป็นขั้นให้เวลาเด็กตัดสินใจแก้ไขงานเขียนของตน ครูอาจให้คำแนะนำ โดยกระตุ้นให้เด็กได้คิดหลายแง่มุม
4. ขั้นปรับปรุง (Editing) เป็นขั้นสุดท้าย เด็กต้องอ่านทบทวน ตรวจตัวสะกด รูปแบบการเขียน เครื่องหมายต่าง ๆ และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานเขียนยิ่งขึ้น

ราศี ทองสวัสดิ์ (2537 : 29) กล่าวว่า การสอนหนังสือในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะที่ครูเริ่ม สอนอ่าน-เขียนเร็ว แต่เด็กมิได้เรียนรู้ไปด้วย การจะเรียนอ่าน-เขียนได้ช้าหรือเร็วย่อมเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก

จากที่นักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย จะเริ่มจากการวาดรูปเพื่อสื่อความคิด พัฒนามาสู่การขีด ๆ เขียน ๆ การคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้น การคัดลอกตัวอักษรจากแบบ เขียนโดยการคิดสะกดขึ้นเอง จนกระทั่งสามารถเขียนสะกดได้ถูกต้องตามแบบการเขียนจริงซึ่งจะเหมือนการเขียนของผู้ใหญ่ กระบวนการเขียนของเด็กและผู้ใหญ่จะแตกต่างกันที่วุฒิภาวะ พัฒนาการและประสบการณ์

1.9 การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย

ฮิลเดรธ (Hildreth. 1950 : 327-330) ได้กล่าวถึงความพร้อมในการเขียนว่า การเขียนต้องประกอบด้วยปัจจัย 2 อย่าง คือ วุฒิภาวะทางการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ และวุฒิภาวะการรับรู้ เด็กที่ยังไม่บรรลุวุฒิภาวะในด้านหนึ่งด้านใดก็ตาม การเขียนของเขาก็จะไม่ได้ผล หนึ่งความพร้อมของการประสานระหว่างสายตากับมือนั้นมีความจำเป็นต่อการเขียนมาก

เบเกอร์ (Baker. 1988 : 192) ได้ให้ความคิดเห็นสนับสนุนเกี่ยวกับความพร้อมในการเขียนโดยเห็นว่า ก่อนจะสอนเขียนผู้สอนควรพิจารณาถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของเด็ก เสียก่อน หากยังไม่พร้อมก็หาทางส่งเสริมโดยจัดประสบการณ์เบื้องต้นอันจะนำไปสู่การเขียนให้กับเด็ก เมื่อเด็กมีความพร้อมทางสมองแล้ว สำหรับความพร้อมทางกล้ามเนื้อนั้นส่งเสริมได้โดยให้เด็กได้ฝึกใช้มือในงานต่าง ๆ เช่น วาดเขียน ปั่น เย็บ ถัก และสาน เป็นต้น

ดาวสัน (Dawson. 1957 : 391-392) ได้กล่าวถึงความพร้อมไว้ว่า วุฒิภาวะของการรับรู้ทางภาพเป็นปัจจัยสำคัญของความพร้อมทางการเขียน นั่นคือ เด็กพร้อมที่จะเขียนก็ต่อเมื่อสามารถที่จะจำแนกภาพที่เขาเห็นได้ว่าเป็นภาพอะไร และการเขียนมิใช่จะเป็นแต่เพียงกระบวนการ

การของการใช้แรงงานทางกล้ามเนื้อ หรือเป็นการตอบสนองของกิริยาสะท้อนขั้นต่ำเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการแห่งการคิด เป็นกระบวนการที่ต้องใช้กิจกรรมของระบบประสาทส่วนกลางด้วย ราชี ทองสวัสดิ์ (2527 : 182) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับการเขียน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาทักษะในการแสดงออกทางความคิดของตน
2. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อละเอียด เช่น นิ้วมือ ให้สามารถจับดินสอ หรือสีเทียนไปในทิศทางที่ต้องการ
3. เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา ซึ่งอาจฝึกด้วยเครื่องเล่นที่ต้องเล่นด้วยมือ เช่น การเล่นเกมตัดต่อ การเล่นเกมไม้บล็อก เป็นต้น นอกจากนี้ก็อาจฝึกโดยการให้ทำงานศิลปะ เช่น การปั้น การวาดภาพด้วยสีน้ำ การวาดภาพด้วยสีเทียน ฯลฯ
4. เพื่อพัฒนาการเคลื่อนสายตาคจากซ้ายไปขวา ให้ทราบว่าสัญลักษณ์ของหนังสือไทยจะเริ่มอ่าน เขียน จากซ้ายไปขวาในบรรทัดเดียวกัน เมื่อจบบรรทัดที่หนึ่งก็จะเลื่อนลงมาเขียนในบรรทัดที่สอง ต่อไป
5. เพื่อพัฒนาการสังเกตมาคิดหาเหตุผลใช้เป็นประโยชน์ในกิจกรรมศิลปะ
6. เพื่อฝึกกล้ามมือที่จะนำไปสู่การเขียนตัวอักษรที่ต้องการ ตามทิศทางที่ควรฝึก เมื่อเด็กมีความพร้อมดีแล้ว

จากที่นักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมในการเขียน เพื่อเป็นการฝึกประสบการณ์พื้นฐานที่จะนำเด็กไปสู่การเรียนรู้ภาษาตามระบอบของชั้นประถมศึกษาได้ง่ายขึ้น โดยไม่เร่งรัดให้เด็กเขียนเมื่อเด็กยังไม่มีความพร้อม แต่จะส่งเสริมพัฒนาการเขียนตามวัยและความต้องการของเด็กอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้จะทำให้เด็กรักการเรียน การเขียน ปัญหาการอ่าน-เขียน ไม่ได้ในระดับประถมศึกษาหรือระดับที่สูงขึ้นจะลดน้อยลง

1.10 แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย

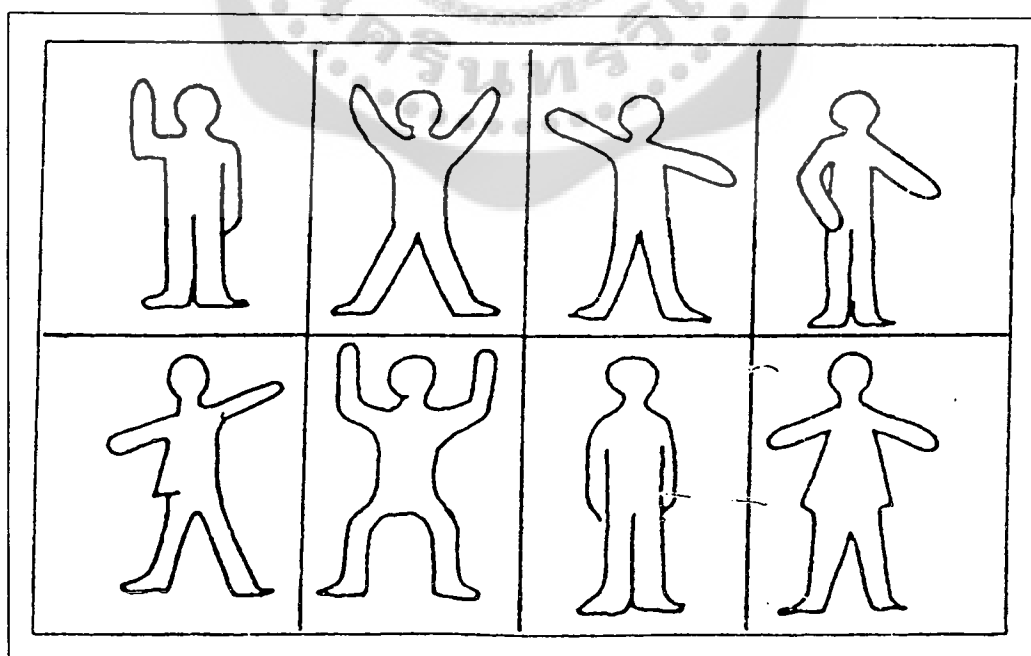
มอร์โรว์ (Morrow. 1993 : 245) กล่าวว่า แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้ ดังนี้

1. ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้มีอุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับเด็กได้ฝึกเขียน
2. ควรจัดกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กได้เข้าร่วมเพราะเด็กจะทำผลงานจากประสบการณ์ที่เขาพอใจ
3. เด็กจะสังเกตการเขียนของผู้ใหญ่เสมอทั้งขณะทำงานและในเวลาว่าง เพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
4. เด็กต้องการโอกาสและวัสดุอุปกรณ์ที่จะเขียนด้วยตัวเอง
5. บางครั้งเด็กต้องการความช่วยเหลือในการตัดสินใจที่จะเขียน อย่าปล่อยให้เด็กเขียนคนเดียว

6. เด็กจะให้ความหมายสิ่งที่เขาเขียนขึ้น เช่น ตัวหนังสือ คำ เป็นต้น
7. ในการเขียนของเด็กโดยมากมักจะมีหมายเหตุในการสื่อสาร ดังนั้นต้องให้ความสนใจ
8. เด็กควรได้รับการสนับสนุนในระยะยาวทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม อาจจะโดยการให้เขียนบันทึก เขียนการ์ด เขียนบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ เขียนคำ เขียนสัญลักษณ์ เขียนประกาศ เขียนเรื่องราว และเขียนหนังสือ เป็นต้น
9. ควรอ่านเรื่องราวที่หลากหลายให้เด็กฟัง เพราะอาจเป็นการจุดประกายความคิดของเด็ก
10. ควรหาโอกาสที่เหมาะสมในการสอนเด็กเขียน
11. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนคำจากต้นแบบ

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 174-175) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมการเขียน ดังต่อไปนี้

1. การฝึกใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Small Muscles) ได้แก่ การเล่นปักหมุดบนแผ่นบอร์ด การตัด การต่อภาพ การร้อยลูกปัด การผูกเชือก การรัดเชิข การวาดและระบายสี
2. การฝึกเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนของร่างกาย จะช่วยให้เด็กสังเกต ได้รู้สึกและเข้าใจคำว่า “สูง” “ต่ำ” และทิศทาง รู้จักรูปร่างและเส้น (เส้นตรง) การหมุนแขน (วงกลม) การยกขาขึ้นตรง หรือครูอาจให้เด็กเลียนแบบท่าทางตามรูปที่ครูชูให้ดู บัตรควรมีขนาดใหญ่พอสมควร และมีท่าทาง ดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 บัตรร่างรูปคนเพื่อให้เด็กเลียนแบบท่าทาง

3. การฝึกความเข้าใจเรื่อง “ซ้าย-ขวา” โดยครูบอกให้เด็กไขว่สายนิ้วส่วนใดส่วนหนึ่งเคลื่อนไหว การผูกข้อมือหรือลูกกระดิ่งที่ข้อเท้าหรือมือของเด็ก
4. การเล่นเกมที่อาศัยการใช้นิ้วมือ เช่น การต่อบล็อกพลาสติกขนาดเล็กและขนาดกลาง การใช้แผ่นกระดานแม่เหล็ก
5. การเล่นเกม เช่น เกมปฏิบัติตามคำสั่ง การเล่นเกมที่ต้องอาศัยนิ้วมือ
6. การฝึกเรียงตัวพยัญชนะ ครูแจกซองให้เด็กแต่ละคนเพื่อประสมตัวอักษรตามชื่อของตนเอง หรือแจกตัวเลขให้เรียงก็ได้ ถ้าโรงเรียนมีกระดานและตัวอักษรแม่เหล็กก็สามารถใช้ตัวอักษรหรือตัวเลขเรียงบนกระดานนี้ได้ นอกจากนี้ครูอาจใช้ตัวอักษรที่ทำด้วยไม้พลาสติกหรือกระดาษแข็ง เพื่อให้นักเรียนลากเส้นตามแบบ
7. การเรียงชื่อสิ่งของ ครูจัดสิ่งของให้เรียงจากซ้ายไปขวา หรือจากบนลงล่างและเรียกเด็กให้ชี้ พร้อมทั้งบอกชื่อสิ่งของนั้นตามลำดับที่วาง
8. การวาดภาพ
 - 8.1 ควรให้เด็กวาดภาพให้เสร็จ อย่างน้อยสักส่วนหนึ่งก็ยิ่งดี
 - 8.2 ให้เด็กลากเส้นตามรอยประ
 - 8.3 ให้เด็กเขียนในอากาศ หรือ ใช้นิ้วจุ่มน้ำแล้วเขียนบนพื้นซีเมนต์
 - 8.4 ให้ลากเส้นต่อภาพให้สมบูรณ์
 - 8.5 การโยงเส้นจับคู่ เช่น ระหว่างแม่กับลูก (ของสัตว์ชนิดต่าง ๆ) รองเท้าแบบต่าง ๆ
9. การติดป้ายชื่อ นอกจากเด็กมีป้ายชื่อติดเสื้อแล้ว ครูควรจัดทำป้ายชื่อนักเรียนเพื่อให้นักเรียนหยิบไปแขวนบนแผ่นกระดาน ซึ่งครูเขียนชื่อศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ไว้ เด็กจะต้องตัดสินใจก่อนว่าจะเลือกเล่นศูนย์ใด แล้วจึงนำป้ายชื่อตนไปแขวนหรือถ้ามีป้าย “อาสาสมัครในวันนี้” ก็ให้เด็กนำไปแขวนด้วย
10. ศิลปะ เช่น ให้เด็กละเลงสี แล้วใช้นิ้วเขียน (Finger Painting) ลงบนสีเรียบ ๆ นั้นหรือเขียนบนทราย การปะเศษกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ เป็นตัวอักษร การขยำกระดาษ การสานกระดาษหรือไหมพรมเส้นโต ๆ ก็ได้

นิตยา ประพฤติกิจ กล่าวเสริมว่า ครูควรเขียนชื่อเด็กลงบนมุมซ้ายของแผ่นงานศิลปะ และเขียนที่ซ้ำของของเด็ก เช่น ตู๊เก็บของ สมุด ฯลฯ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ลักษณะอักษรว่าแบบนี้หมายถึงชื่อของตน ครูควรนั่งข้าง ๆ เด็กและเขียนอย่างสวยงามและประณีต เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เด็กไม่ควรนั่งตรงข้ามกับเด็กหรือนั่งเฉย ๆ เพราะเมื่อเด็กมองไปจะเห็นตัวอักษรในอีกรูปแบบหนึ่ง เด็ก ๆ มีความภูมิใจที่เห็นผลงานของตนและต้องการเห็นชื่อของตนเองปรากฏอยู่บนสิ่งนั้น ถ้าเด็กยังเล็กและเขียนชื่อตนเองไม่ได้ ครูควรเขียนให้และเขียนอย่างสวยงามด้วย ส่วนผู้ปกครองควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนของลูกไม่ว่าจะขยุกขยิกหรือไม่ก็ตาม เพราะนั่นคือพื้นฐานขั้นต้นของการเขียน จัดหากระดาษ ดินสอ ไม้ให้ลูกพร้อมเสมอ ให้ลูกวาด

ภาพ พ่อแม่เขียนคำบรรยายตามคำบอกเล่าของลูก ช่วยเหลือเมื่อลูกต้องการ เขียนจดหมายขึ้น ชมลูกเมื่อลูกต้องการขีดเขียน เขียนชื่อลูก (หรือคำอื่น ๆ ที่ลูกสนใจ) ให้ลูกได้เห็น เป็นต้น

พีเตอร์เซ็น (Petersen. 1996 : 147) กล่าวว่า ครูควรเชิญชวนให้เด็กเขียน มากกว่าที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเขียน และควรจัดอุปกรณ์การเขียนให้เด็กสามารถหยิบใช้ได้ง่าย เช่น ใน ศูนย์การเรียนรู้ ควรเป็นศูนย์ที่มีชั้นวางหนังสือ มีกระดาษหลากหลายชนิดทั้งมีเส้นและไม่มีเส้น ให้เด็กเลือกใช้ จัดเตรียมกรรไกร ปากกา ดินสอ และสีดินสอ อาจจะเตรียมซองจดหมาย การ์ด บัตรเชิญที่ใช้แล้ว และพจนานุกรมวางไว้ที่ชั้นหนังสือด้วย พื้นที่ที่ใช้เขียนควรเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับเด็ก เด็กสามารถที่จะพูดคุยและทำงานได้ มีโต๊ะ เก้าอี้สำหรับนั่งเขียนเหมาะสมและพอเพียงกับเด็ก ครูอาจอ่านเรื่องให้เด็กฟัง เพราะประสบการณ์ที่เด็กได้ฟังเด็กสามารถนำมาเขียนได้

บริเวอร์ (Brewer. 1995 : 220) กล่าวถึงบทบาทครูในการส่งเสริมการเขียนว่า ครูจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษาเขียน เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์รายวัน ป้ายจราจร ตัวหนังสือบนโทรทัศน์ ฉลากสิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ ครูควรกระตุ้นให้เด็กมีความกล้าเสี่ยง กล้าที่จะเขียน ครูไม่ควรให้เกรดเด็กในการฝึกเขียน ทั้งครูและผู้ปกครองควรให้กำลังใจเด็กที่จะคิดแบบการเขียนของตนเองขึ้น และเน้นความสำคัญของความหมายมากกว่าความถูกต้องของตัวสะกด

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2532 : 53-54) กล่าวว่า ครูควรจัดห้องให้เด็กฝึกเขียนอยู่ในท่าเล ที่เงียบสงบไม่มีเสียงอึกทึก หรือผู้คนพลุกพล่าน มีแสงสว่างพอเพียงไม่จ้าจนเกินไป และควรให้แสงสว่างเข้าทางซ้ายมือของเด็ก หรือจากทางด้านบนมิใช่ส่องทางด้านขวาหรือตรงหน้าของเด็ก เพราะจะทำให้เกิดเงามืดบังการเขียนของเด็ก แต่ถ้าเด็กถนัดมือซ้ายควรให้แสงสว่างเข้าทางขวามือของเด็ก

จากที่นักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนให้แก่เด็กปฐมวัย ทั้งครูและผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กให้ประกอบไปด้วยอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเขียนอย่างหลากหลาย ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงการบูรณาการทักษะการเขียนเข้าด้วย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในสิ่งแวดล้อมที่มีความหมาย ครูควรจัดให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ได้มีโอกาสสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ส่งสาร และรับสารอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นตัวอย่างการเขียนที่ดีให้กับเด็ก ให้แรงเสริมทางบวก พุดคุยซักถามถึงสิ่งที่เด็กเขียน ตอบคำถามเมื่อเด็กสงสัย และประการสำคัญ ควรเป็นนักสังเกตที่ดีว่าเด็กสนใจอะไร เพื่อที่จะเชิญชวนให้เด็กเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้น

1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ควินทานิลลา (Quintanilla. 1994 : A) ได้ศึกษาการแสดงอาการยอมรับของครูต่องานเขียนของเด็ก โดยการให้การเสริมแรงในทางบวกด้วยคำพูดที่ไพเราะเป็นพิเศษ กับเด็กในกลุ่มทดลอง และให้การเสริมแรงอย่างปกติในกลุ่มควบคุม ใช้เวลาในการศึกษา 10 สัปดาห์ โดยให้เด็กทำกิจกรรมการเขียน สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการเสริมแรงในทางบวกมีพัฒนาการเขียนดีขึ้น และดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สซัม (Schum. 1995 : A) ได้ศึกษาธรรมชาติในการเขียนของเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี จำนวน 14 คน ใช้เวลาในการศึกษา 9 เดือน ขณะอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียน โดยให้เด็กเขียนภาพร่วมกับครอบครัว ครูและเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งแบ่งการเขียนออกเป็น 2 แบบ คือ การเขียนที่เป็นทางการ เช่น การเขียนถึงครูประจำชั้น เขียนเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเอง เป็นต้น และการเขียนที่ไม่เป็นทางการ เช่น การเขียนสร้างสรรค์กับเพื่อนนอกเหนือหลักสูตร การเขียนสิ่งที่เด็กจินตนาการ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า การเขียนของเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจะสื่อความหมายแตกต่างกัน โดยการเขียนที่ไม่เป็นทางการเด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสารและสร้างผลงานอย่างประณีต ได้ดีกว่าการเขียนอย่างเป็นทางการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บลัด (Blood. 1996 : A) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี จำนวน 67 โรงเรียน โดยการทดสอบพัฒนาการทางภาษา การรับรู้ การเขียน และมีการศึกษาระยะยาว มีผู้ปกครองของเด็กเข้าร่วม 56 คน จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก และเจตนาของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ และการส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเอง จะทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้การอ่านเขียนได้อย่างมีความหมาย เนื่องจากชื่อของเด็กจะถูกเรียกเป็นประจำทุกวันและเป็นคำที่นึกภาพได้ หากเด็กสามารถเขียนชื่อของตนเองได้จะเป็นแนวทางในการขยายความสามารถในการรับรู้คำอื่น ๆ ต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ในการส่งเสริมและพัฒนาการเขียนให้เด็กปฐมวัยสามารถส่งเสริมและพัฒนาการเขียนได้ด้วยการจัดกิจกรรมการเขียนที่เปิดโอกาสให้เด็กเขียนสื่อสารความคิดออกมาตามความต้องการของเด็ก และเป็นไปตามพัฒนาการตามวัย ให้เด็กได้เป็นผู้คิดเอง ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นั่นคือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูและผู้ปกครองจะเป็นเพียงผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก จัดเตรียมอุปกรณ์ และให้การเสริมแรงกระตุ้นโดยการถามให้เด็กได้คิด ถือเป็นการส่งเสริมการเขียนอย่างแท้จริง กิจกรรมหนึ่งที่น่าจะส่งเสริมการเขียนให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี คือ การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เพราะเป็นกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กได้ขีดเขียนด้วยตัวเองตามความต้องการเด็ก สามารถวางแผนงานเขียน คิดรูปแบบการเขียนของตนเองได้ สามารถแก้ไข ปรับปรุงงานเขียนของตนเองได้เมื่อไม่พอใจหรือค้นพบการเขียนที่ดีกว่า ครูจะคอยให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้คำปรึกษา แนะนำเมื่อเด็กต้องการ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

2.1 ความหมายของการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

ไฟว์ ; ฮานเสน (Combs. 1996 : 175 ; citing Five. 1988 ; Hansen. 1987. When writers read) กล่าวว่า การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการเป็นวิธีการที่ดีมากที่จะฝึกเด็กในห้องเรียนให้เขียน การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการไม่มีแบบฟอร์มที่แน่นอน ครูสามารถวางแผนการเขียนได้อย่างหลากหลายและให้เป็นไปตามความสมัครใจของเด็กที่อยากจะเรียนรู้ หัวข้อที่ใช้ในการฝึกเขียนต้องเป็นเรื่องที่เด็กทุกคนรู้จัก ครูจะใช้เวลาในการเขียนอย่างพอเพียงและเหมาะสม ส่วนเด็กมีทางเลือกที่หลากหลายในการเขียนและแสดงความรู้สึกกับงานเขียนของตน และที่สำคัญเด็กจะมีส่วนร่วมในการประเมินงานเขียน

คอลคินส์ (Donald and Diane. 1998 : 368 ; citing Calkins. 1986. The art of teaching writing) กล่าวว่า การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการเป็นวิธีการที่ทำได้ง่ายมาก โดยครูจัดเวลาการเขียนให้กับเด็กอย่างพอเพียงใน 1 วัน ในการจัดการสอนครูควรเตรียมกิจกรรมไว้หลากหลาย ในระหว่างการทำกิจกรรมเด็กจะเขียนงานที่สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและประสบการณ์ การเขียนจะเป็นการรวบรวมเรื่องที่เด็กรู้ ขณะที่เด็กเขียนเด็กจะต้องคิดว่าเขาจะเขียนอย่างไร

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมการฝึกเขียนที่คิดขึ้นเพื่อให้เด็กได้ฝึกเขียนและแสดงออกทางการเขียนอย่างสร้างสรรค์ด้วยตัวของเด็กเอง ในการจัดกิจกรรมสามารถให้เด็กได้ทำทั้งห้อง โดยจัดเวลาให้เด็กได้เขียนอย่างสม่ำเสมอซึ่งอาจจะให้เด็กเขียนทุกวัน หรือสัปดาห์ละ 3 วัน โดยเขียนภายใต้หัวข้อที่ครูกำหนดขึ้น หรือเด็กและครูร่วมกันคิดขึ้น

2.2 จุดมุ่งหมายของการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

รูตเดลล์ (Eanes. 1995 : 480 ; citing Ruddell. 1993 : 175-176. Teaching content reading and writing) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ คือ การให้เด็กได้ฝึกเขียนบ่อย ๆ มีเกณฑ์กำหนดเวลาที่แน่นอนและเหมาะสม โดยเรื่องที่ใช้เขียนมีความสัมพันธ์กับเรื่องที่เรียนในชั้นเรียน

อีลเนส (Eanes. 1995 : 480) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ คือ การให้เด็กได้เขียนสะท้อนความคิดของเด็กลงบนกระดาษ การที่เด็กได้เขียนอย่างสม่ำเสมอภายใต้หัวข้อที่เด็กและครูร่วมกันสร้างขึ้น เด็กเลือกเรื่องที่ตนสนใจเรื่องหนึ่งมาเขียน โดยคิดแบบการเขียนของตนขึ้น แสดงความคิดเห็นโดยการพูดคุยกับเพื่อนและครู เด็กจะแสดงความเป็นเจ้าของงานเขียนของตน เมื่อเด็กเริ่มเข้าใจว่างานเขียนเป็นงานประจำที่ต้องทำทุกครั้งตามเวลาที่กำหนด เด็กจะเริ่มเตรียมการเขียนของตนไว้อย่างใจ และจะเริ่มสนใจเกี่ยวกับข่าว

สาร และเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะนำมาเขียน ซึ่งการฝึกการเขียนแบบนี้จะทำให้เด็กมีประสบการณ์เฉพาะบุคคลอย่างแท้จริง

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีดังนี้

1. เพื่อให้เขียนสะท้อนความคิด
2. เพื่อให้ฝึกเขียนบ่อย ๆ สม่าเสมอ
3. เพื่อฝึกการวางแผนงานเขียนของตน
4. เพื่อฝึกให้มีความรับผิดชอบในงานเขียนของตน
5. เพื่อฝึกให้กล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในการเขียน
6. เพื่อฝึกให้เป็นผู้ที่ช่างสังเกต และสนใจในข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็น

ข้อมูลในการเขียน

7. เพื่อฝึกการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล
8. เพื่อให้รู้จักจินตนาการและแสดงความคิดสร้างสรรค์
9. เพื่อร่วมสนทนา ปรีक्षा ได้ตอบกับครูและเพื่อน

2.3 แนวการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

คอมส์ (Combs. 1996 : 174-175) ได้แบ่งช่วงเวลาในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

ทั้งกลุ่ม (10-20%)	ชั้นสร้างหัวข้อการเขียน หรือ ร่วมกันวางแผนที่จะเขียนในวันนี้
ทำงาน (60-70%)	เขียนคนเดียว การประชุมปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม แก้ไขงานเขียนกับเพื่อนคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม
ทั้งกลุ่ม (20%)	แลกเปลี่ยนงานเขียนกับเพื่อนและครู วางแผนงานเขียนในวันต่อไป

คอมส์ กล่าวว่า จากช่วงเวลาที่แบ่งอย่างคร่าว ๆ นี้ ครูสามารถที่จะเลือกเฉพาะระยะใดระยะหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการ, ความสนใจ, วัยของเด็ก และเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายว่าต้องการให้เด็กเรียนรู้เรื่องใด

จอห์น และแมรี (John and Mary. 1995 : 253) พบว่า เวลาที่ใช้ในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการใน 1 วัน ควรใช้เวลาประมาณ 30-45 นาที โดยแบ่งเป็นขั้นตอนของการทำกิจกรรม ดังนี้

5-10 นาที	ชั้นสร้างหัวข้อการเขียน
5 นาที	ชั้นวางแผน
5 นาที	ชั้นเตรียมตัวก่อนเขียน
20 นาที	ชั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ เด็ก ๆ เขียน, อ่าน, ปรึกษากับเพื่อนหรือครู, เขียนใหม่, แก้ไขงาน, ปรึกษางานเขียนกับครูแบบตัวต่อตัว หรือปรึกษา เป็นกลุ่มเล็ก ๆ สังเกตและจดบันทึก หรือจดจำวิธีการเขียน
10 นาที	แลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน

2.3.1 ชั้นสร้างหัวข้อการเขียน (Mini-Lesson)

ชั้นนี้จะใช้เวลาในช่วงสั้น ๆ ประมาณ 5-10 นาที แต่เป็นช่วงที่สำคัญมากในการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ โดยในเด็กปฐมวัยชั้นนี้ถือเป็นการระดมพลังสมองร่วมกันระหว่างครูกับเด็กในการเลือกหัวข้อที่จะเขียนซึ่งสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ในขณะนั้น กระทำได้โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กเสนอความคิดเห็นในหัวข้อที่ต้องการเขียนทีละคน ครูเขียนหัวข้อที่เด็กเสนอบนกระดานชาร์ดแผ่นใหญ่ที่ติดไว้บนกระดาน ที่เด็กสามารถมองเห็นได้ทั่วถึงทุกคน จากนั้นครูเป็นผู้ดำเนินการเชื่อมโยงให้เด็กเขียนภายใต้หัวข้อเดียวกันอย่างละมุนละม่อม (John and Mary. 1995 : 254 ; citing Graves. 1983. Writing teachers and children at work) และแอทเวลล์ (Eanes. 1995 : 428 ; citing Atwell. 1989. Writing workshop)

2.3.2 ชั้นวางแผน (Planning)

ชั้นนี้เป็นการ “ตรวจสอบความเป็นปัจจุบัน” (status check) โดยครูถามถึงการวางแผนการเขียนในวันนี้ของเด็ก เช่น “หนูวางแผนงานเขียนของหนูอย่างไร ?” “หนูได้รับมอบหมายให้เขียนอะไร ?” “หนูปรึกษากับเพื่อนหรือยังว่าจะเขียนอะไร ?” เป็นต้น เนื่องจากเด็กมีหลายคนดังนั้นคำตอบของเด็กจึงมีหลากหลาย ฉะนั้นครูควรทำบัญชีรายชื่อเด็กโดยเขียนเป็นแถว 5 แถว สำหรับใช้ใน 1 สัปดาห์ เพื่อบันทึกการวางแผนการเขียนของเด็กในแต่ละวัน การทำบันทึกนี้จะช่วยให้ครูรู้ถึงความก้าวหน้าของเด็กได้ คอมป์ (Combs. 1996 : 180-181) และแอทเวลล์ (John and Mary. 1995 : 254 ; citing Atwell. 1987. In the middle)

2.3.3 ชั้นเตรียมตัวก่อนเขียน (Sustained Writing)

ชั้นนี้เป็นช่วงสั้น ๆ ประมาณ 2-5 นาที ก่อนเริ่มการฝึกเขียน ครูและเด็กทุกคน ต้องเจียบเพื่อสงบสติอารมณ์ จอห์น และแมรี (John and Mary. 1995 : 254)

2.3.4 ชั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ (Workshop Time)

เด็กควรมีเวลาในการเขียนแต่ละวันอย่างพอเพียง การที่ครูกำหนดเวลาในการฝึกเขียนที่แน่นอนให้เด็ก เด็กจะคิดวางแผนว่าเขาควรทำอะไร และควรทำอย่างไร และใช้เวลาในการเขียนได้อย่างเหมาะสม ถ้ามีเด็กกำลังเขียนเพราะเขาเพิ่งค้นพบวิธีการที่ดีกว่าเดิม หรือ กำลังปรึกษากับเพื่อน ๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุงงานเขียนครูควรยืดหยุ่นเวลาให้เด็กมากขึ้น ในวันหนึ่งเด็กควรทำงานเสร็จ 1 ชิ้น แต่ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กด้วย สิ่งสำคัญในการให้เด็กฝึกเขียนคือ ควรพยายามให้เด็กได้แสดงความคิดของเด็กออกมาโดยผ่านการเขียน และครูควรให้เด็กเขียนงานบนโต๊ะเพราะครูสามารถเดินดูได้สะดวก และเป็นการฝึกให้เด็กนั่งเขียนบนเก้าอี้ ในขณะที่เดินดูครูควรกระตุ้นให้เด็กสรุปงานเขียนของตนอย่างสั้น ๆ ด้วยการถามคำถามปลายเปิด เช่น “ช่วยบอกสิ่งที่หนูเขียนให้ครูฟังซิ ?” หรือ “หนูทำอะไรถึงเป็นอย่างนี้ได้ ?” หรือ เล่าเหตุการณ์สมมติว่าถ้าเหตุการณ์เปลี่ยนไป “หนูจะเปลี่ยนแปลงงานเขียนของหนูอย่างไร ?” เป็นต้น เด็ก ๆ ก็จะได้เรียนรู้การสนทนากับครู จุดมุ่งหมายของการสนทนา คือ การให้เด็กบอกเนื้อหางานเขียนบนกระดาษของเด็ก คอมป์ (Combs. 1996 : 181-183) คอลคินส์ (Combs. 1996 : 175 ; citing Calkin. 1986. The art of teaching writing) และ แอทเวลล์ (Eanes. 1995 : 482-483 ; citing Atwell. 1989. Writing workshop)

ไดสัน และฟรีดแมน (John and Mary. 1995 : 254-256 ; citing Dyson and Freedman. 1991. Handbook of research on teaching the English Language arts) กล่าวว่า ขณะที่เด็กฝึกการเขียนจะมีการยืดหยุ่นวิธีการที่เด็กได้วางแผนไว้ ในขณะที่เขียนอาจประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การแผ่ขยายความคิด (Idea generation) ครูอาจจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเลือกหัวข้อที่จะเขียน ซึ่งเด็กมักจะสนใจเกี่ยวกับเรื่องการเดินทาง รายการต่าง ๆ ในโทรทัศน์ เรื่องการเล่นกับสัตว์เลี้ยง เป็นต้น เมื่อเด็กสนใจหัวข้อที่เด็กมีความรู้และประสบการณ์น้อย ครูควรหาหนังสือมาอ่านให้เด็กฟังหรือทำกิจกรรมอย่างอื่นที่เพิ่มความรู้และให้เด็กมีประสบการณ์มากขึ้น

2. การวางแผนและแก้ไข (Drafting and revising) ในระยะแรก ๆ อาจพบว่าเด็กมีความสามารถในการเขียนต่ำ เช่น เขียนน้อย เขียนสปรกเลอะเทอะ ครูควรให้เด็กประเมินตนเองและฝึกให้เด็กยอมรับการประเมินจากครูและเพื่อน เพื่อแก้ไขงานเขียนของตนเอง การทำเช่นนี้เด็กจะมีพัฒนาการเขียนที่ดีขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ

3. การปรับปรุงงานเขียน (Editing) การปรับปรุงงาน หมายถึง การเปลี่ยนการทำให้เหมาะสม การเสริมงานหรือทำงานให้ดีกว่าเดิม เด็กสามารถปรับปรุงงานเขียนของตนได้ตามความต้องการ โดยการปรึกษากับเพื่อนหรือขอความคิดเห็นจากครู เกรฟ (John and Mary. 1995 : 256 ; citing Graves. 1983. Writing : Teachers and children at work) เนะ

นำว่า ครูควรถามกระตุ้นเด็ก เช่น “สิ่งนี้หมายถึงอะไร ?” “ครูเดิมบางอย่างลงไปได้ไหม ?” “ครูเอานี้ออกมาได้ไหม ?” “เคลื่อนย้ายบางอย่างดีไหม ?” เป็นต้น

2.3.5 ชั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน (Whole-class share)

การแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกันทั้งชั้นมีความสำคัญมาก เด็กต้องการที่จะได้รับการสะท้อนกลับเกี่ยวกับงานเขียนของตน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนจะเป็นแรงผลักดันให้เด็กอยากเป็นนักเขียน การได้แลกเปลี่ยนชิ้นงานในโอกาสที่เหมาะสมและร่วมรับฟังขั้นตอนการเขียนงานตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเด็กอ่านงานเขียนของตนให้เพื่อน ๆ ฟัง การสนทนากันจะบอกให้เห็นว่าเด็กชอบหรือสนใจงานเขียนชิ้นใดและครูจะเปิดโอกาสให้เด็กถามคำถามได้ คำถามที่มักพบ เช่น “สิ่งที่เขียนหมายถึงอะไร ?” “วางแผนการเขียนอย่างไร ?” “จะอย่างไรต่อไปเกี่ยวกับหัวข้อนี้ ?” “ที่ผ่านมามีความคิดว่าเขียนอะไรได้ดีที่สุด ?” “ตั้งชื่องานเขียนว่าอะไร ?” “มีปัญหาเกิดขึ้นขณะเขียนหรือไม่ และแก้ปัญหาอย่างไร ?” เป็นต้น มีครูบางท่านจัดงาน “วันนักเขียน” ขึ้นเป็นเวลา 1 วัน โดยเด็กสามารถแลกเปลี่ยนชิ้นงานกับเพื่อนอ่านได้ เด็กจะสนุกกับการได้แลกเปลี่ยนงานกับเพื่อนห้องอื่น บางโรงเรียนจัดงานให้บุคคลอื่นได้ร่วมชื่นชมผลงานและเขียนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานเขียนของเด็กด้วย เช่น จัดที่ห้องสมุด เป็นต้น เกรฟ และฮานเสน (John and Mary. 1995 : 258 ; citing Graves and Hansen. 1983. Language Arts)

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า แนวการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการสามารถแบ่งได้เป็นชั้น 5 ชั้น ครูสามารถเลือกขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งที่เห็นว่าเหมาะสมกับเด็กไปใช้ได้ ดังนี้

1. ชั้นสร้างหัวข้อการเขียน ใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที กระทำร่วมกันทั้งชั้นเพื่อเสนอหัวข้องานเขียนโดยที่ครูกำหนดหรือเด็กและครูร่วมกันกำหนด ซึ่งเป็นหัวข้อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้
2. ชั้นวางแผน ใช้เวลาประมาณ 5 นาที โดยครูจัดบันทึกการวางแผนการเขียนของเด็กก่อนลงมือเขียนไว้ทุกวัน
3. ชั้นเตรียมตัวก่อนเขียน ใช้เวลาประมาณ 2-5 นาที คือการให้เวลาเด็กในการสงบสติอารมณ์ก่อนเริ่มการเขียน
4. ชั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ ใช้เวลาประมาณ 20 นาที อาจให้เด็กเขียนคนเดียว หรือเขียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ตามที่ได้วางแผนไว้ สามารถยืดหยุ่นการเขียนจากที่ได้วางแผนไว้ เด็กสามารถปรึกษา ชักถามข้อสงสัย ขอคำแนะนำจากเพื่อนและครูได้ สามารถแก้ไขปรับปรุงงานเขียนของตนได้จนพอใจ
5. ชั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน ใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยจัดให้เด็กอ่านงานเขียนของตนให้เพื่อนและครูฟัง เปิดโอกาสให้ซักถามเกี่ยวกับงานเขียน หรืออาจจัดในรูปแบบอื่นได้ ชั้นนี้เด็กจะได้รับการสะท้อนกลับในชิ้นงานที่เด็กทำ

2.4 ข้อควรคำนึงในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

จอห์น และแมรี (John and Mary. 1995 : 258) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการเด็กต้องการรู้ตารางเวลาที่แน่นอนอย่างสม่ำเสมอ เด็กจะยอมรับว่างานเขียนเป็นงานประจำที่ต้องทำในทุกวันหรือบางวัน ครูควรจัดโต๊ะ เก้าอี้ให้พอเพียง จัดบรรยากาศการเขียนให้เหมาะสม เป็นแบบอย่างการเขียนที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างการเขียนให้แก่เด็กได้ 2 วิธี ดังนี้

1. เป็นแบบอย่างทางความคิดโดยการถ่ายทอดประสบการณ์ทางภาษา
2. เป็นแบบอย่างทางการกระทำโดยการเขียนที่ถูกต้องวิธี

นูแมน และรอสกอส (John and Mary. 1995 : 237 ; citing Neuman and Roskos. 1990. Literacy theory and research : Analyses from multiple paradigms. 179-189) กล่าวว่า การสอนเขียนควรคำนึงในเรื่องต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กที่มีประสบการณ์นอกห้องเรียนมากย่อมสามารถเขียนได้ดีกว่าเด็กที่มีประสบการณ์นอกห้องเรียนน้อยกว่า ฉะนั้นครูควรส่งเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ที่หลากหลาย
2. ความเข้าใจของเด็กว่าการเขียนเป็นงานอย่างหนึ่งที่ต้องทำ ไม่บังคับเด็กแต่ให้เด็กค่อย ๆ เข้าใจว่าการเขียนเป็นงานอย่างหนึ่งที่ต้องทำ
3. การส่งเสริมการเขียนของเด็ก โดยการให้แรงเสริมทางบวก มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก เชิญชวนให้เด็กเขียน เปิดโอกาสให้เด็กเห็นความก้าวหน้าของงานเขียนเพื่อจะได้คลายกังวล จัดสิ่งแวดล้อมในห้องด้วยวัสดุที่หาได้ง่ายเพื่อดึงดูดความสนใจให้เด็กอยากเขียน เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้เขียนให้เพียงพอ

แอทเวลล์ (Eanes. 1995 : 481 ; citing Atwell. 1989. Writing workshop) กล่าวว่า การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการควรคำนึง 7 ข้อต่อไปนี้ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเขียน

1. เด็กต้องการเวลาที่สม่ำเสมอในการวางแผนการเขียน การลงมือเขียน การแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนและแก้ไขปรับปรุงงานเขียน
2. เด็กต้องการหัวข้อการเขียนเพียง 1 หัวข้อใน 1 วัน
3. เด็กต้องการความช่วยเหลือจากครูและเพื่อนในขณะที่เขียน
4. เด็กจะเรียนรู้วิธีการเขียนจากคำอธิบายของครู
5. เด็กต้องการรู้ว่าผู้ใหญ่เขียนอย่างไร ครูเขียนอย่างไร ต้องการแลกเปลี่ยนงานเขียนกับเพื่อน
6. ควรจัดหาหนังสือมากมายและหลากหลายประเภทให้เด็กได้อ่าน เช่น หนังสือนิทาน เรื่องสั้นต่าง ๆ เป็นต้น
7. ให้ความสนใจในงานเขียนของเด็ก สังเกตการเขียนของเด็กอยู่เสมอเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการเขียนให้กับเด็ก

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า ข้อควรคำนึงในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ คือ ควรเป็นแบบอย่างในการเขียนที่ดี ให้แรงเสริมทางบวก จัดสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กอยากเขียนด้วยอุปกรณ์การเขียน ให้ความสนใจในงานเขียน สังเกตงานเขียน ชักถามสิ่งที่เด็กเขียนเสมอ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและไว้วางใจที่จะเขียน และควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ควรเร่งเด็กเขียนแต่ควรส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการเขียนอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการเขียนให้ถึงขีดสุดของศักยภาพของแต่ละคน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

เดวี (Eanes. 1995 : 500-503 ; citing Davey. 1987. Journal of Reading. 701-705) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือในการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการกับเด็กจำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 20 คน โดยให้เด็กเลือกที่จะทำงานเป็นคู่หรือกลุ่มเล็ก ๆ ได้ตามความพอใจ พบว่า เด็กสามารถที่จะจับคู่หรือจับกลุ่มในการร่วมมือกันคิดและช่วยกันวางแผนการเขียนปฏิบัติการเขียน แก้ไขและปรับปรุงงานเขียน โดยการปรึกษากันได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

จากเอกสารงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนสื่อความคิดของเด็กอย่างแท้จริง เป็นกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง นั่นคือ เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและเลือกหัวข้องานเขียนตามความสนใจ วางแผนการเขียน วางรูปแบบการเขียน ปฏิบัติการเขียน ปรับปรุงแก้ไขงานเขียน และกล้าที่จะเสนองานเขียนด้วยตนเอง การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการในเด็กปฐมวัยไม่เน้นให้เด็กเขียนสวยงามเหมือนแบบ หรือเขียนให้ถูกต้อง แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กสะท้อนความคิดโดยผ่านการเขียนซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการตามวัยของเด็ก เด็กจะรู้สึกภาคภูมิใจในงานเขียนและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานเขียนของตน

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการส่งเสริมการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับพัฒนาการและความต้องการของเด็ก เด็กได้เขียนอย่างมีความหมาย ซึ่งพบได้น้อยมากในสังคมไทยที่ผู้ใหญ่มักจะกำหนดงานเขียนให้เด็กคัดลอกและเขียนโดยเด็กไม่รู้ความหมาย ไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็ก กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการจะเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เด็กเป็นผู้คิดเอง ทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ตามที่เด็กคิดและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง โดยอาจร่วมปรึกษากับครูหรือเพื่อนเพื่อให้งานเขียนมีคุณภาพ ดังนั้นควรมีการศึกษาการส่งเสริมการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่อไป

สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการไปแล้ว มี
แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

✓ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพุมพิชัยวิทยา อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

✓ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพุมพิชัยวิทยา อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 20 คน

✓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ที่ผู้วิจัยและเด็กร่วมกันทำ โดยใช้หน่วยการสอนในแผนการจัดประสบการณ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน (Writing Scoring)

1. ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

- 1.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
- 1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ
- 1.3 ผู้วิจัยนำหน่วยการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นหน่วยที่เด็กกำลังเรียนในสัปดาห์นั้น ๆ มาให้เด็กเลือกหัวข้อ

ที่เด็กสนใจและอยากเขียนเกี่ยวกับหน่วยการสอนดังกล่าว และสร้างแผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการร่วมกันระหว่างเด็กกับครู โดยมีขั้นตอนของการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.3.1 ขั้นสร้างหัวข้อการเขียน
- 1.3.2 ขั้นวางแผน
- 1.3.3 ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ
- 1.3.4 ขั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน

2. ขั้นตอนในการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน

2.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ และลักษณะการเขียนของเด็กปฐมวัย

2.2 ศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนจาก บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2538)

ส. วาสนา ประवालพฤษ (2539) ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540) คู่มือการใช้แบบคัดแยกเด็กเป็นหมื่น 1 (ศรียา นิยมธรรม และผดุง อารยะวิญญู. 2537) และได้สังเกตพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5-6 ปี แล้วนำมาสร้างเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนให้ครอบคลุมพัฒนาการเขียน ได้แก่

- ขั้นที่ 1 วาดแทนเขียน
- ขั้นที่ 2 ขีดเขียนแทนเขียน
- ขั้นที่ 3 เขียนคล้ายตัวอักษร
- ขั้นที่ 4 คัดลอกตัวอักษร
- ขั้นที่ 5 เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง
- ขั้นที่ 6 เขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์

2.3 นำเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน ทดลองใช้กับเด็กอนุบาลปีที่ 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยให้คะแนนผลงานเขียนของเด็กด้วยเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความชัดเจนของเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

2.4 นำเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

- รศ.นิภา ศรีไพโรจน์
- อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์
- อาจารย์อารี เกษมรัตน์

2.5 นำเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อ 4 มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยปรับปรุงการใช้ภาษาให้กระชับขึ้น

2.6 นำเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนทดลองใช้ (Try out) กับเด็กอนุบาลปีที่ 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.7 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน

2.8 การแสดงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครั้งนี้ โดยการนำเอาเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน ลงคะแนนเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพัฒนาการเขียนกับผลงานเขียน IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526 : 89) โดยข้อ 1,2,5 และ 6 ได้ค่า IOC = 1 ข้อ 3 และ 4 ได้ค่า IOC = 0.7 ซึ่งถือว่าใช้ได้

2.8 การหาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน โดยการนำเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน โดยจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการจำนวน 1 หน่วย ที่เหมือนกับ การทดลองจริง เป็นเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน ในวันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ แล้วนำผลงานเขียนของเด็กที่เก็บมาในวันอังคาร และวันศุกร์ รวมจำนวน 2 ครั้ง มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำคะแนนหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบ Product-moment coefficient correlation ของ Pearson (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2524 : 248-249) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

การแปลความหมายการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียน

1. Baseline หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงชัดเจนน้อย หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นน้อยกว่า หรือมากกว่า 1 ชั้น โดยเทียบกับค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงชัดเจนมาก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นเท่ากับ หรือมากกว่า 2 ชั้นขึ้นไป โดยเทียบกับค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

4. ความคงเส้นคงวาของพัฒนาการเขียน หมายถึง การพิจารณาว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนซ้ำในขั้นพัฒนาการเขียนเดิมติดต่อกันตั้งแต่ 3 สัปดาห์ ขึ้นไปหรือมากกว่า 3 สัปดาห์

5. ขั้นพัฒนาการเขียนสูงสุด หมายถึง การพิจารณาพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยแต่ละคนว่าสามารถมีพัฒนาการเขียนสูงสุดถึงขั้นการเขียนที่เท่าไร

แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experimental design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว จากทีบอร์กและเกล (Barnett and Johnson. 1996 : 31 ; citing Borg and Gall. 1989 : 692. Educational research : An introduction) ได้กล่าวว่า รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวจะมีความเหมาะสมเป็นพิเศษ กับการทดลองที่ต้องการเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมหรือกระบวนการภายใน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวทำการทดลอง และเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงขณะทดลอง เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลองครั้งนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อนการทดลอง	ขณะทดลอง
T ₀	X , T ₁ , X , T ₂ , X , T ₃ X , T ₉

เมื่อ T ₀	คือ การให้งานเขียนเพื่อประเมินก่อนการทดลอง
X	คือ การดำเนินกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ
T ₁ , T ₂ , T ₃ ...	คือ การให้งานเขียนเพื่อประเมินระหว่างทำการทดลอง
T ₉	คือ การให้งานเขียนเพื่อประเมินเมื่อสิ้นสุดการทดลอง

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 เป็นเวลา 9 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ที่ทำการทดลองให้เหมาะสม
3. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) โดยการตรวจให้คะแนนงานเขียน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน ตรวจชิ้นงานที่เก็บมาในวันศุกร์ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการ

จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน 1 สัปดาห์ ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ โดยให้เด็กเขียนงานอย่างอิสระตามความสนใจเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ในสัปดาห์นั้น ๆ

4. ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ กับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 9 สัปดาห์ ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ วันละ 50 นาที โดยเก็บชิ้นงานที่เด็กทำทุกวันศุกร์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน

ตาราง 2 วันและกิจกรรมที่ทำการทดลอง

การจัดกิจกรรม	ระยะเวลาที่ทำการทดลอง	วันที่ทำการทดลอง	เวลา
กิจกรรมการเขียนอิสระ	1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง	วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์	09.30-10.20 น.
กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ	9 สัปดาห์	วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์	09.30-10.20 น.

5. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

5.1 ขั้นสร้างหัวข้อการเขียน (ประมาณ 10 นาที)

5.1.1 นำสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง การเล่านิทาน การท่องคำคล้องจอง การใช้สื่อประกอบ เป็นต้น

5.1.2 สนทนา ชักถามความสนใจและความต้องการในหัวข้อการเขียนที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่เด็กกำลังเรียนอยู่ในสัปดาห์นั้น โดยให้เด็กเสนอทีละคน ครูเขียนหัวข้อที่เด็กเสนอลงบนกระดาษชาร์ตแผ่นใหญ่ที่ติดไว้ในระดับสายตา เด็กสามารถมองเห็นได้ทุกคน

5.1.3 เด็กและครูช่วยกันเลือกหัวข้อที่จะเขียนเพียงหัวข้อเดียว

5.2 ขั้นวางแผน (ประมาณ 10 นาที)

เด็กออกมาเล่าสิ่งที่ตนวางแผนการเขียนให้เพื่อนและครูฟัง ครูจดบันทึกการวางแผนของเด็กไว้ในแบบบันทึกการวางแผน

5.3 ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ (ประมาณ 20 นาที)

5.3.1 บอกข้อตกลงเบื้องต้น

5.3.2 ให้เด็กเลือกหยิบกระดาษสำหรับเขียนเพียง 1 แผ่น จากกระดาษที่เตรียมไว้ให้ 3 ชนิด คือ กระดาษ A4 , กระดาษ A3 และกระดาษ F4

5.3.3 เด็กลงมือทำกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการตามที่ได้วางแผนไว้ โดยบนโต๊ะครูเตรียมอุปกรณ์การเขียนไว้ให้ ได้แก่ สีเทียน , สีดินสอ , ดินสอ และยางลบ เด็กสามารถถามหรือปรึกษาเพื่อนและครูได้ สามารถแก้ไข ปรับปรุงงานเขียนได้ ตั้งชื่อผลงาน ครอบขอบหมดเวลาให้เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

5.4 ขึ้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน (ประมาณ 10 นาที)

5.4.1 ให้เด็กออกมาเล่าผลงานเขียนของตน วันละ 5 คน

5.4.2 ให้เพื่อนและครูซักถามข้อสงสัย เช่น “ตั้งชื่อผลงานของตนว่าอย่างไร?” “ทำผลงานตามที่วางแผนไว้หรือไม่ เพราะอะไร?” “มีปัญหาเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง?” “ภูมิใจในผลงานของตนหรือไม่?” เป็นต้น

5.5.3 วางแผนการเขียนร่วมกันในวันต่อไป

บทบาทของครู

กระตุ้นให้เด็กเสนอหัวข้อที่ต้องการเขียน วางแผนการเขียน สนับสนุนให้เด็กกล้าที่จะเขียนโดย ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ตอบคำถามของเด็ก ให้แรงเสริมในทางบวก สอบถามความต้องการของเด็ก และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

6. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 กลุ่ม โดยให้เด็กเขียนอย่างอิสระเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ที่เรียนในสัปดาห์นั้น เป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐาน แล้วจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการที่ใช้หัวข้อการเขียนสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ เป็นเวลา 9 สัปดาห์ ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ ในช่วงเวลา 09.30-10.20 นาฬิกา ในทุกวันศุกร์ผู้วิจัยจะจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการพร้อมกับเก็บชิ้นงานของเด็กมาตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานเขียนของเด็กซึ่งมีหลักการดำเนินการดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากงานเขียน โดยให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. เก็บข้อมูลพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยให้เด็กเขียนงานอย่างอิสระสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ในสัปดาห์นั้น เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ โดยในวันศุกร์จัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการพร้อมกับเก็บชิ้นงานมาให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. เก็บข้อมูลจากงานเขียนทุกวันศุกร์จากการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เป็นเวลา 9 สัปดาห์ ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์

4. เมื่อสิ้นสุดแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐาน เพื่อศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ขณะจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการช่วงระยะเวลา 9 สัปดาห์

5. การให้คะแนนงานเขียน

การให้คะแนนงานเขียนตามเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน แบ่งเป็นคะแนนระหว่าง 1-6 ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง ขั้นวาดแทนเขียน คือ วาดภาพอย่างเดียว หรือวาดภาพ, บอกความหมายและตั้งชื่อได้

คะแนน 2 หมายถึง ขั้นขีดเขียนแทนเขียน คือ ขีดเขียนโดยไม่มีทิศทาง หรือขีดเขียนโดยมีทิศทาง, บอกความหมายได้และเชื่อมโยงเรื่องราวได้

คะแนน 3 หมายถึง ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร คือ เขียนคล้ายตัวอักษร โดยไม่มีความหมาย หรือเขียนคล้ายตัวอักษรและบอกความหมายเป็นเรื่องราวได้

คะแนน 4 หมายถึง ขั้นคัดลอกตัวอักษร คือ คัดลอกตัวอักษรโดยไม่มีความหมายหรือคัดลอกตัวอักษรและบอกความหมายได้

คะแนน 5 หมายถึง ขั้นเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง คือ เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเองโดยไม่มีความหมาย หรือเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเองและบอกความหมายได้

คะแนน 6 หมายถึง ขั้นเขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ คือ เขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ได้ถูกต้อง

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาสถิติพื้นฐานของพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และขณะทำการทดลองโดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. นำข้อมูลที่ได้มาแสดงเป็นแผนภูมิแท่งเพื่อดูพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่ม และนำข้อมูลมาเสนอเป็นเส้นภาพเพื่อดูพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

✓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือและข้อมูล

✓ 1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพัฒนาการเขียนกับงานเขียน (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2533 : 85) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพัฒนาการเขียนกับงานเขียน

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน โดยใช้สูตรของ Pearson (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2524 : 248-249)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

N แทน จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการตรวจครั้งแรก (X) และคะแนนการตรวจครั้งหลัง (Y)

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่ตรวจครั้งแรก

$\sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่ตรวจครั้งหลัง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่ตรวจครั้งแรกแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนที่ตรวจครั้งหลังแต่ละตัวยกกำลังสอง

✓ 2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์นำเสนอเป็นส่วน ดังนี้

1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการตรวจชิ้นงานก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ และช่วงระยะเวลาของจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการทั้ง ๕ ครั้ง มาหาคะแนนเฉลี่ยรวม และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ก่อน และช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

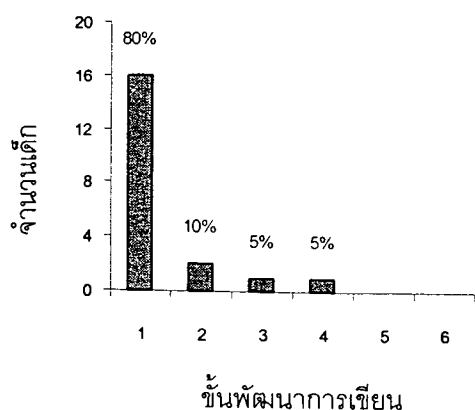
พัฒนา การเขียน	ก่อนจัดกิจ กิจกรรม	ช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรม (สัปดาห์)								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
$\bar{X}$	0.35	1.20	2.05	2.95	2.95	3.35	3.85	3.90	3.60	3.95
S	0.81	1.39	1.32	1.28	1.28	0.98	0.59	0.55	0.82	0.83

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่า ก่อนและช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน คือ ช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการแต่ละสัปดาห์มีค่าคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

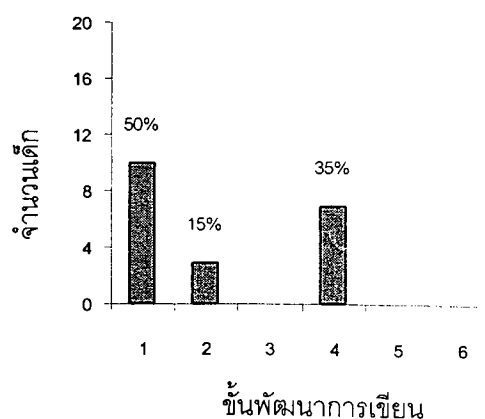
1.2 การวิเคราะห์ขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายสัปดาห์

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ในแต่ละขั้นพัฒนาการเขียน ซึ่งมี 6 ขั้น คือ 1. ขั้นวาดแทนเขียน 2. ขั้นขีดเขียนแทนเขียน 3. ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร 4. ขั้นคัดลอกตัวอักษร 5. ขั้นเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง 6. ขั้นเขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ มาแจกแจงความถี่เป็นร้อยละ และนำเสนอเป็นแผนภูมิแท่งเป็นรายสัปดาห์ ตั้งแต่สัปดาห์ก่อนการจัดกิจกรรม จนถึงสัปดาห์ที่ 9 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ดังแสดงในภาพประกอบ 13

สัปดาห์ก่อนจัดกิจกรรม

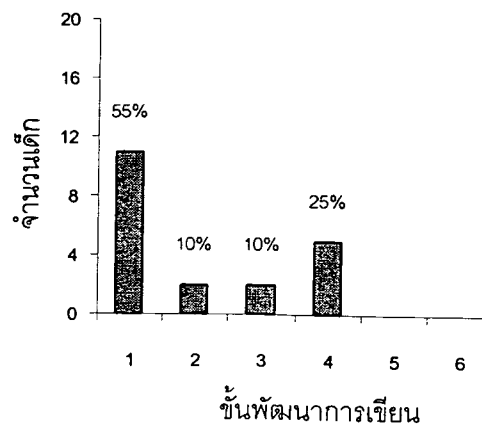

สัปดาห์ที่ 1

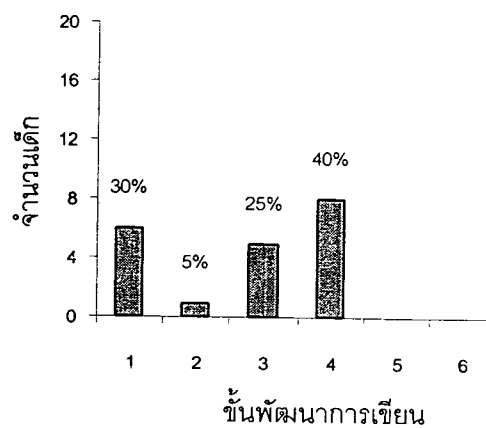

ภาพประกอบ 13 แผนภูมิแท่งแจกแจงความถี่เป็นร้อยละ ตั้งแต่สัปดาห์ก่อนจัดกิจกรรม จนถึงสัปดาห์ที่ 9 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

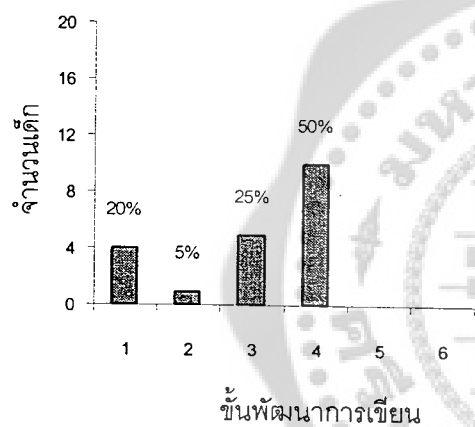
สัปดาห์ที่ 2

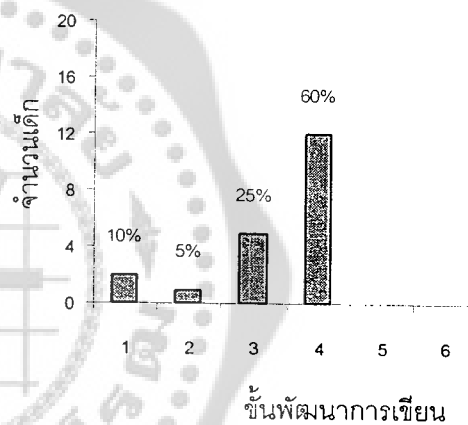
สัปดาห์ที่ 3

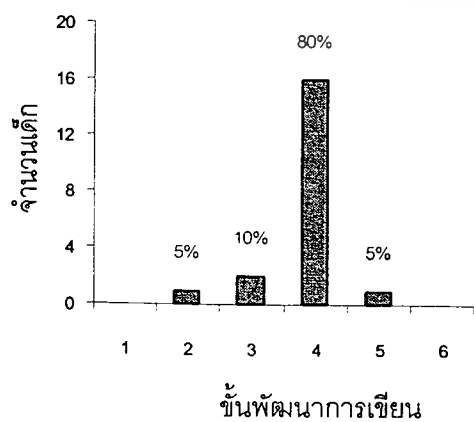
สัปดาห์ที่ 4

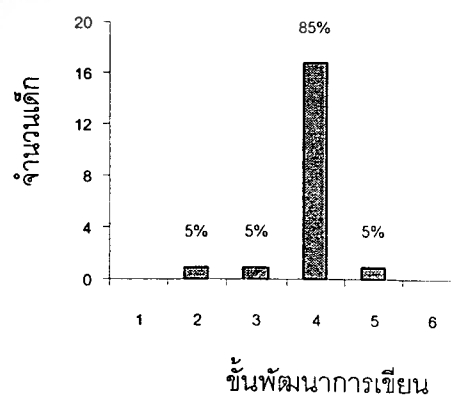
สัปดาห์ที่ 5

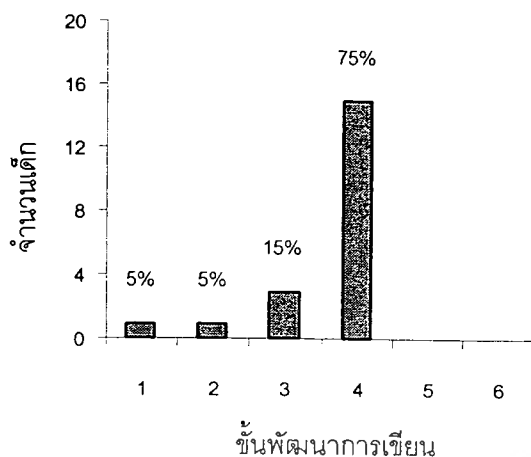
สัปดาห์ที่ 6

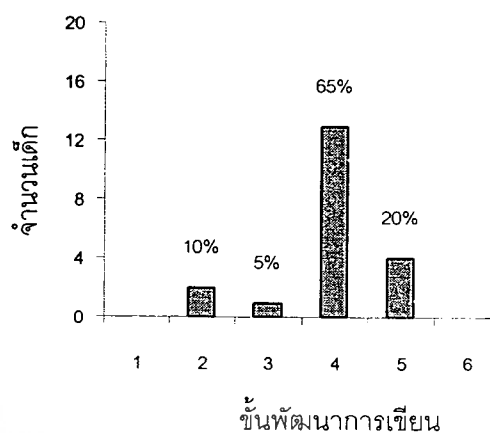
สัปดาห์ที่ 7

สัปดาห์ที่ 8

สัปดาห์ที่ 9

ภาพประกอบ 13 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ตามภาพประกอบ 13 ปรากฏว่า สัปดาห์ก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ คือร้อยละ 80 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น(ที่ 1) วาดแทนเขียน ร้อยละ 10 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น(ที่ 2) ขีดเขียนแทนเขียน มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น(ที่ 3 และที่ 4) เขียนคล้ายตัวอักษรและคัดลอกตัวอักษร ร้อยละ 5 เท่ากัน

ในสัปดาห์ที่ 1 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีเด็กร้อยละ 50 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน ร้อยละ 15 มีพัฒนาการเขียนอยู่ขั้น (ที่ 2) ขีดเขียนแทนเขียน ร้อยละ 35 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร

ในสัปดาห์ที่ 2 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีเด็กร้อยละ 55 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน มีพัฒนาการเขียนอยู่ขั้น (ที่ 2 และ 3) ขีดเขียนแทนเขียนและเขียนคล้ายตัวอักษร ร้อยละ 10 เท่ากัน มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร ร้อยละ 25

ในสัปดาห์ที่ 3 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีเด็กร้อยละ 30 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 2) ขีดเขียนแทนเขียน ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร ร้อยละ 25 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร ร้อยละ 40 ซึ่งเด่นชัดขึ้นมา

ในสัปดาห์ที่ 4 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีเด็กร้อยละ 20 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 2) ขีดเขียนแทนเขียนร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร ร้อยละ 25 มีพัฒนาการ

เขียนอยู่ในชั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร ร้อยละ 50 จะสังเกตเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนในชั้นที่ 4 นี้เด่นชัดขึ้นมาถึงกึ่งหนึ่ง

ในสัปดาห์ที่ 5 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีเด็กร้อยละ 10 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 2) ชีตเขียนแทนเขียน ร้อยละ 25 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร เด็กส่วนใหญ่คือร้อยละ 60 มีพัฒนาการเขียนในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร จะสังเกตเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนในขั้นที่ 4 นี้เด่นชัดขึ้นมาเกินครึ่งหนึ่ง

ในสัปดาห์ที่ 6 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ไม่มีเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 เด็กร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 2) ชิดเขียนแทนเขียน ร้อยละ 10 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร เด็กส่วนใหญ่ คือร้อยละ 80 มีพัฒนาการเขียนในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 5) เขียนแบบคิดสะกดขึ้นเอง จะสังเกตเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนในขั้นที่ 4 นี้เด่นชัดขึ้นมาเกินกึ่งหนึ่ง และเด็กเริ่มมีพัฒนาการเขียนในขั้นที่ 5

ในสัปดาห์ที่ 7 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ไม่มีเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 มีเด็กร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 2) ชิดเขียนแทนเขียนร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร เด็กส่วนใหญ่ คือร้อยละ 85 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 5) เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง จะสังเกตเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 4 นี้เด่นชัดขึ้นมาจากสัปดาห์ที่ 6 อีก และเด็กยังคงมีพัฒนาการเขียนในขั้นที่ 5 อยู่

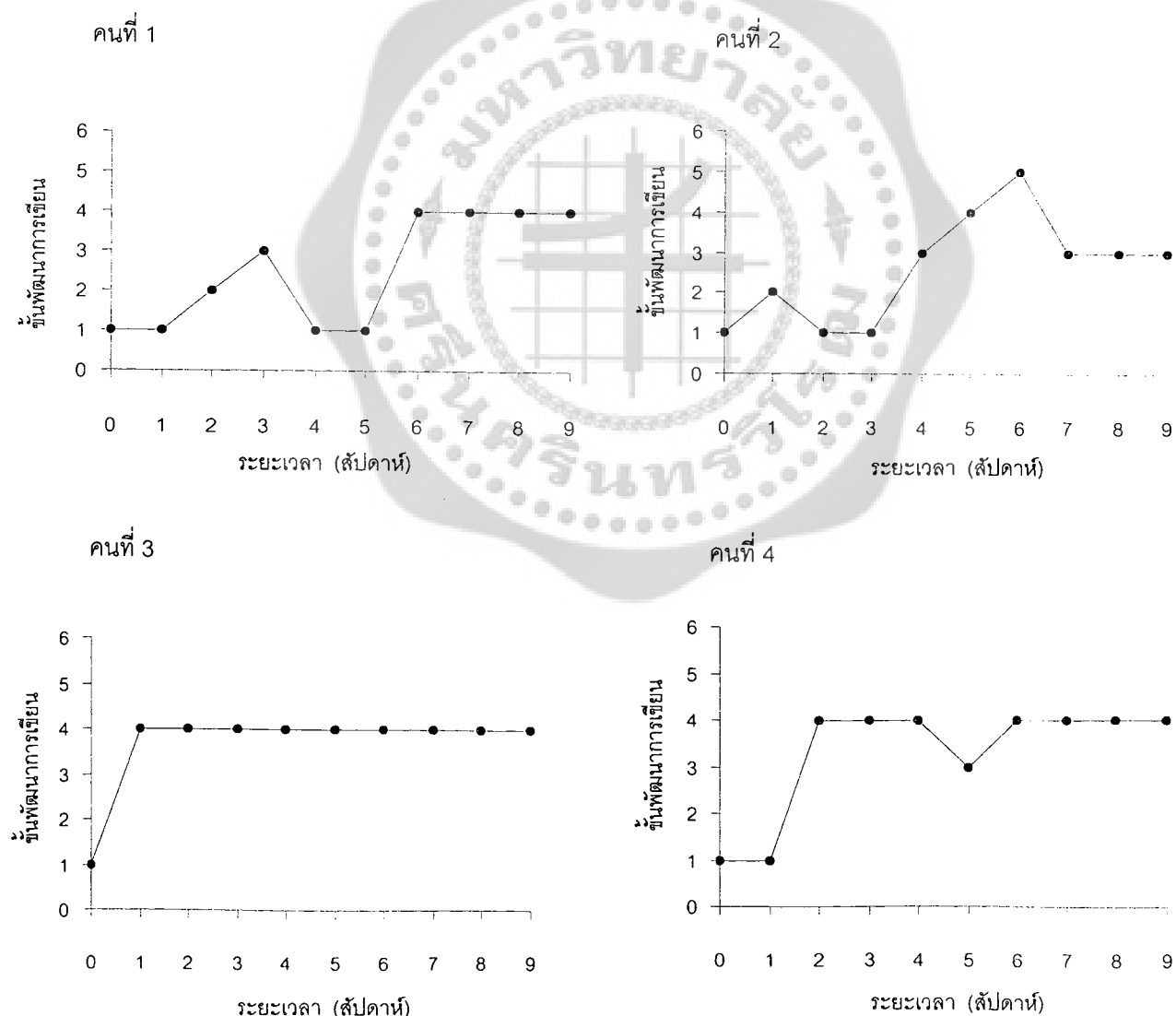
ในสัปดาห์ที่ 8 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีเด็กร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน ร้อยละ 15 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 2) ชิดเขียนแทนเขียน ร้อยละ 15 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร ร้อยละ 75 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร จะสังเกตเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการเขียน ในขั้นที่ 4 เกินกึ่งหนึ่ง

ในสัปดาห์ที่ 9 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ไม่มีเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 มีเด็กร้อยละ 10 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 2) ขีดเขียนแทนเขียน ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร เด็กส่วนใหญ่ คือร้อยละ 65 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร ร้อยละ 20 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น (ที่ 5) เขียนแบบคิดสะกดขึ้นเอง จะสังเกตเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 4 ลดลงจากสัปดาห์ที่ 8 แต่ไปเพิ่มให้กับขั้นที่ 5

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

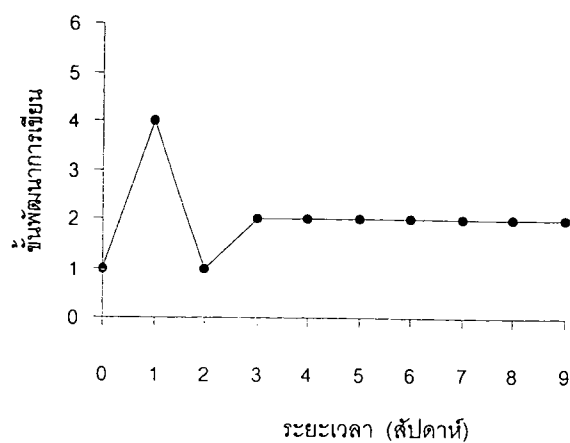
2.1 การวิเคราะห์แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ตอนที่ 2.1 นี้ เป็นการวิเคราะห์แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล จำนวน 20 คน โดยนำคะแนนสัปดาห์ก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ และช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการมาเขียนเป็นเส้นภาพ ปรากฏผลดังแสดงในภาพประกอบ 14

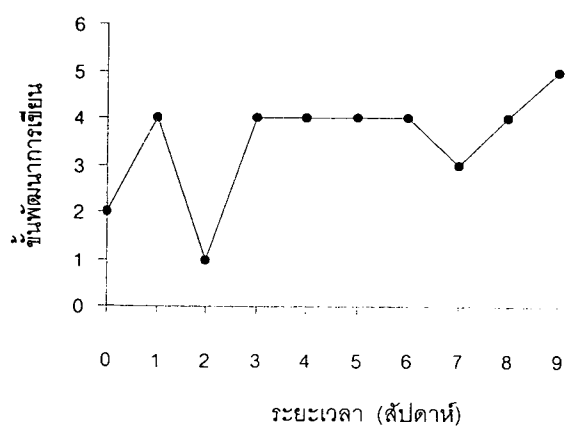

ภาพประกอบ 14 แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล จำนวน 20 คน

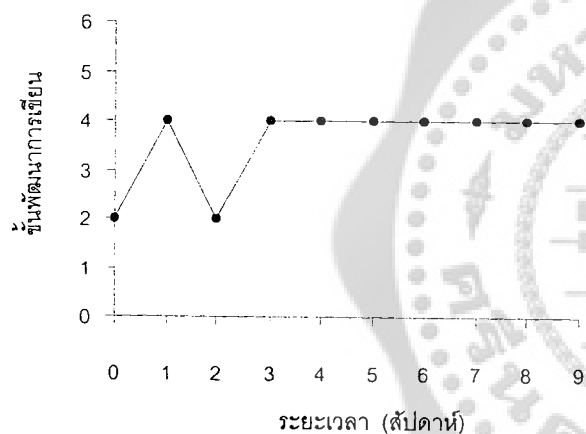
คนที่ 5

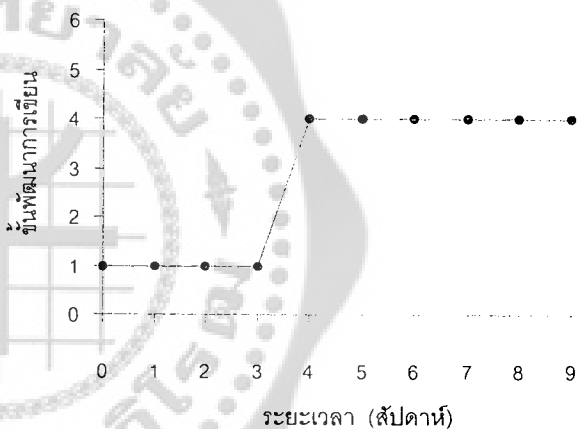
คนที่ 6

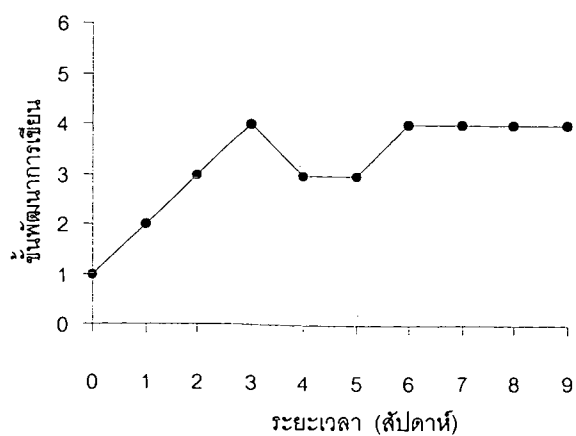
คนที่ 7

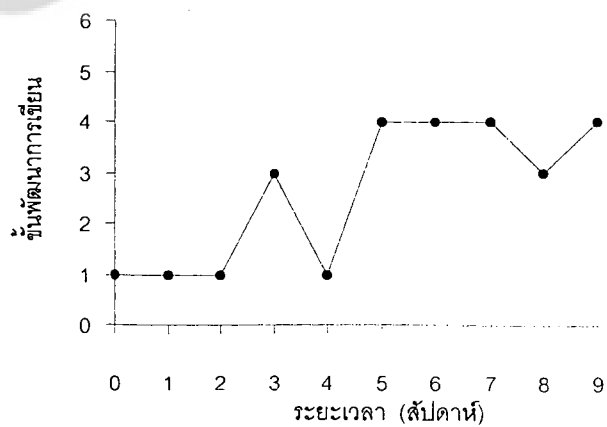
คนที่ 8

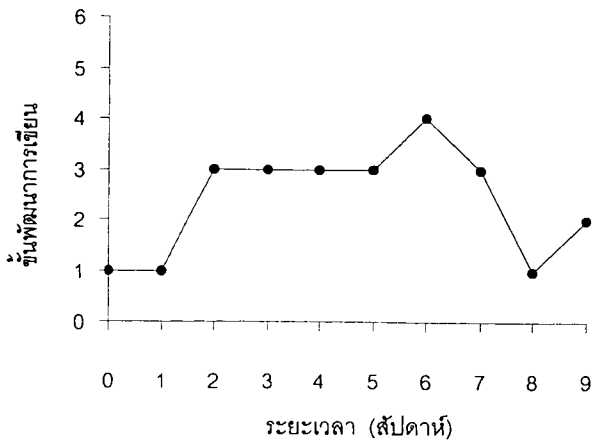
คนที่ 9

คนที่ 10

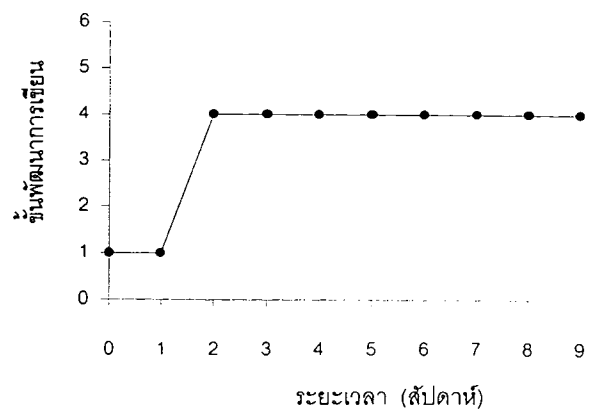

คนที่ 11

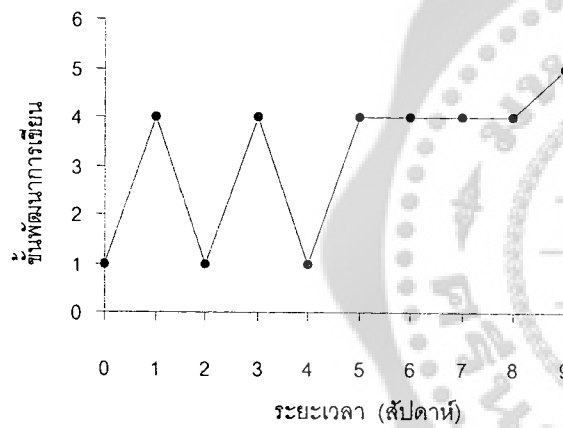

คนที่ 12

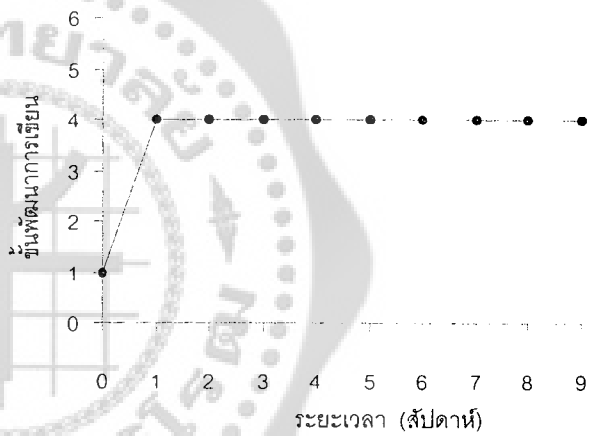
56

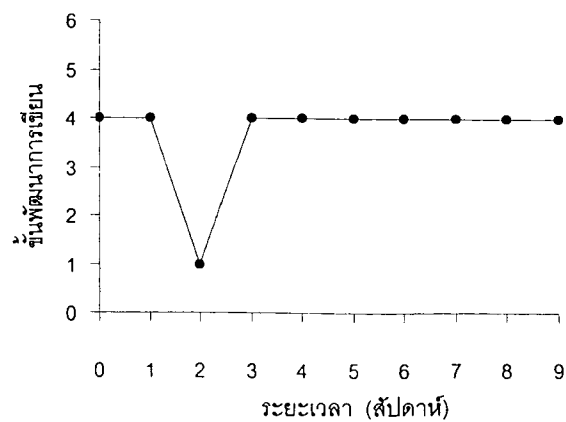
คนที่ 13

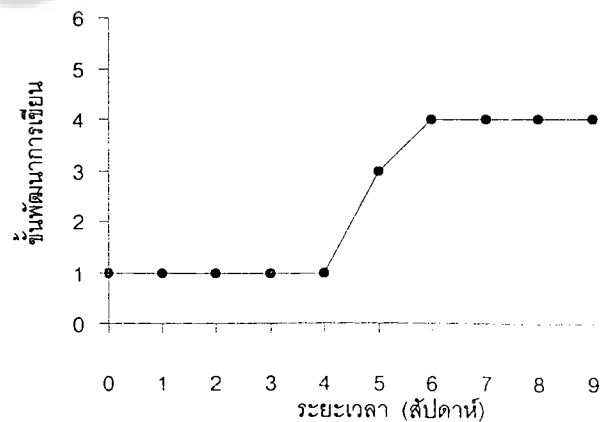
คนที่ 14

คนที่ 15

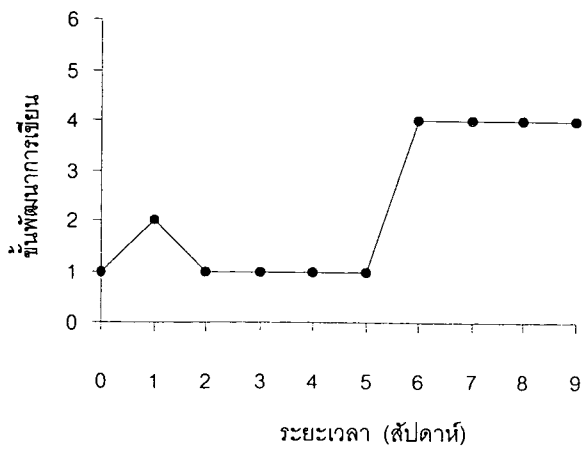

คนที่ 16

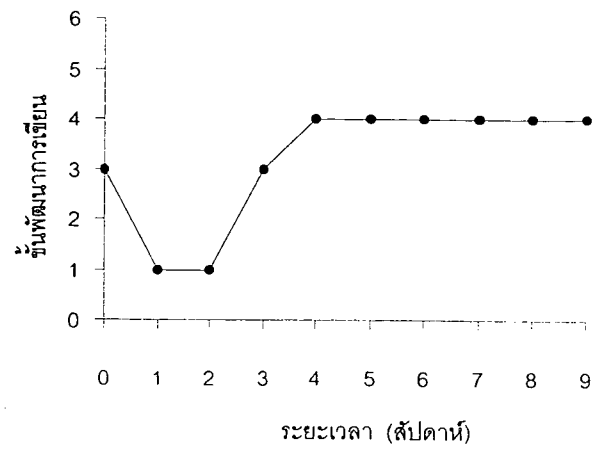

ภาพประกอบ 14 (ต่อ)

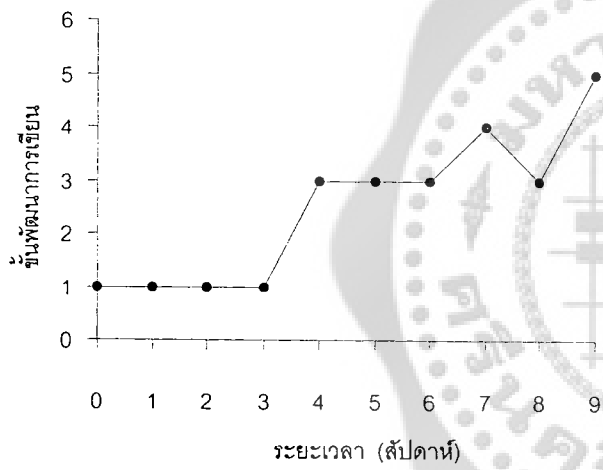
คนที่ 17

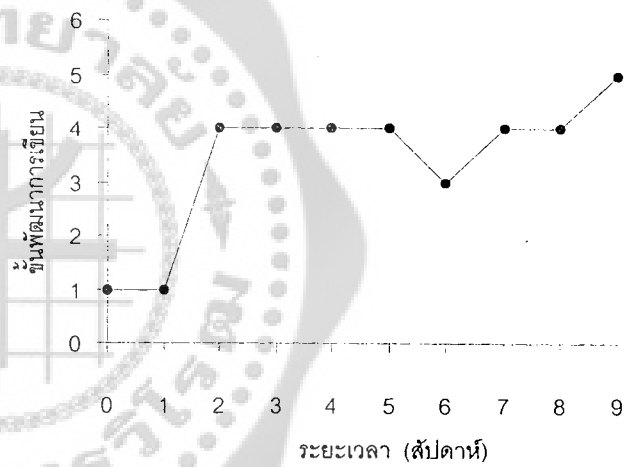
คนที่ 18

คนที่ 19

คนที่ 20

ภาพประกอบ 14 (ต่อ)

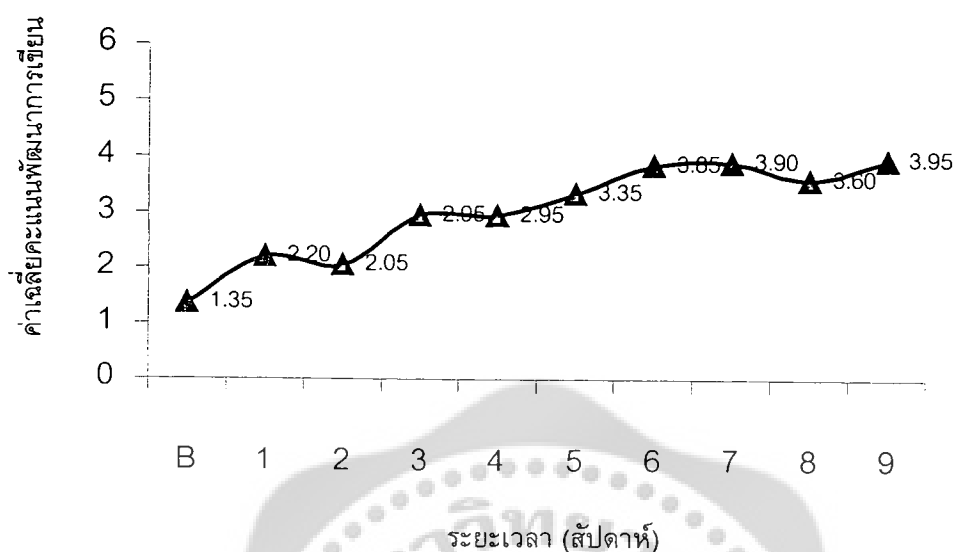
ผลการวิเคราะห์ภาพประกอบ 14 ผู้วิจัยแบ่งวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ ความคงเส้นคงวาของการพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย และขั้นพัฒนาการเขียนสูงสุดของเด็กแต่ละคน ว่าอยู่ในขั้นใด และมีเด็กจำนวนกี่คน คิดเป็นร้อยละเท่าไร ที่มีขั้นพัฒนาการเขียนสูงสุดในขั้นนั้น ๆ

1. ความคงเส้นคงวาของการพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กทุกคนมีความคงเส้นคงวาของการพัฒนาการเขียน โดยมีเด็กส่วนใหญ่ คือจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ที่มีความคงเส้นคงวาในขั้นพัฒนาการเขียนขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร มีเด็กจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ที่มีความคงเส้นคงวาในขั้นพัฒนาการเขียนขั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร มีจำนวนเด็ก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ที่มีความคงเส้นคงวาในขั้นพัฒนาการเขียนขั้น (ที่ 2) ชิดเขียนแทนเขียน มีเด็กจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ที่มีความคงเส้นคงวาในขั้นพัฒนาการเขียนขั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน

2. ขั้นพัฒนาการเขียนสูงสุดของเด็กแต่ละคน พบว่าเด็กส่วนใหญ่มีขั้นพัฒนาการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีพัฒนาการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้น (ที่ 5) เขียนแบบคิดสะกดขึ้นเอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25

2.2 การวิเคราะห์แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่ม

การวิเคราะห์แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ และช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการมาแสดงเป็นเส้นภาพ โดยใช้แกนนอนเป็นช่วงระยะเวลาการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีหน่วยเป็นสัปดาห์ ซึ่งกำหนดตั้งแต่ก่อนการจัดกิจกรรม (แทน Baseline) ไปจนถึงสัปดาห์ที่ 9 และแกนตั้งเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียน ซึ่งแบ่งเป็น 6 ขั้น คือ 1. ขั้นวาดแทนเขียน 2. ขั้นชิดเขียนแทนเขียน 3. ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร 4. ขั้นคัดลอกตัวอักษร 5. ขั้นเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง 6. ขั้นเขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ ปรากฏผลดังแสดงในภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์เส้นภาพตามภาพประกอบ 15 ปรากฏว่า สัปดาห์ก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้น 1.35 คะแนน และเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการไป ในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เด็กมีพัฒนาการเขียนเปลี่ยนไปเพียงเล็กน้อย โดยมีคะแนนอยู่ในขั้น 2.20 และ 2.05 คะแนน ตามลำดับ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 3 จนถึงสัปดาห์ที่ 9 เด็กมีพัฒนาการเขียนสูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีคะแนนพัฒนาการเขียนเฉลี่ยเท่ากับ 2.95, 2.95, 3.35, 3.85, 3.90, 3.60 และ 3.95 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าสัปดาห์ก่อนจัดกิจกรรม มากกว่า 2.00 คะแนน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่เกิดจากกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้เห็นแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ในระยะเวลาต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการในด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัยต่อไป และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ความสนใจ และระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษานี้ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้เป็นแนวทางในการศึกษาแนวโน้ม และการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยในระยะที่เหมาะสมเพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการและความเข้าใจของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพุมพิชย์วิทยา อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพุมชัยวิทยา อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 20 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้างนี้ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองทั้งสิ้น 32 ครั้ง

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการที่มีระยะเวลาต่างกัน

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการเขียนของเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ที่ผู้วิจัยและเด็กร่วมกันทำ โดยใช้หน่วยการสอนในแผนการจัดประสบการณ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มทดลอง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ทำการทดลองให้เหมาะสม
3. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) เพื่อตรวจให้คะแนนงานเขียน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนตรวจชิ้นงานที่เก็บมาในวันศุกร์ ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน 1 สัปดาห์ ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ โดยให้เด็กเขียนงานอย่างอิสระตามความสนใจ เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ในสัปดาห์นั้น ๆ
4. ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ กับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 9 สัปดาห์ ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ วันละ 50 นาที โดยเก็บชิ้นงานที่เด็กทำทุกวันศุกร์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองและขณะทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. นำข้อมูลที่ได้มาแสดงเป็นแผนภูมิแท่งเพื่อดูพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่มโดยแยกเป็นสัปดาห์ และแสดงเป็นเส้นภาพเพื่อดูพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาพบว่า

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กส่วนใหญ่จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน ในสัปดาห์ที่ 1-3 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กมีพัฒนาการเขียนเปลี่ยนแปลงไป โดยมีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร จำนวน 7,5 และ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 35,25 และ 40 ตามลำดับ ในสัปดาห์ที่ 4-8 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีเด็กเกินครึ่งหนึ่งที่สามารถพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร โดยมีเด็กจำนวน 10,12,16,17 และ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50,60,80,85 และ 75 ตามลำดับ ส่วนในสัปดาห์ที่ 9 ของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ได้มีเด็กบางส่วน คือจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีพัฒนาการเขียนสูงขึ้นถึงพัฒนาการเขียนชั้น (ที่ 5) เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง

2. เด็กปฐมวัยทุกคนมีความคงเส้นคงวาของพัฒนาการเขียน โดยมีเด็กส่วนใหญ่ คือจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีความคงเส้นคงวาในพัฒนาการเขียนชั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร มีเด็กจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีความคงเส้นคงวาในพัฒนาการเขียนชั้น (ที่ 3) เขียนคล้ายตัวอักษร มีเด็กจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 มีความคงเส้นคงวาในพัฒนาการเขียนชั้น (ที่ 2) ชีตเขียนแทนเขียน มีเด็กจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีความคงเส้นคงวาในพัฒนาการเขียนชั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน

ช่วงระยะเวลาการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กปฐมวัยมีชั้นพัฒนาการเขียนสูงสุดถึงชั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และมีพัฒนาการเขียนสูงสุดถึงชั้น (ที่ 5) เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25

3. การพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ในแต่ละช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงชั้นพัฒนาการเขียนสูงขึ้น โดยในระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1-2 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงชั้นพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ยังไม่ชัดเจน

เจน ระยะเวลาสัปดาห์ที่ 3-9 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นชัดเจนมาก โดยมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่สูงขึ้นมากกว่า 2.00 คะแนน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ขณะจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ว่าสามารถส่งเสริมพัฒนาการเขียนให้กับเด็กได้ถึงพัฒนาการเขียนขั้นใด และภายในระยะเวลาใด ผลการวิจัยปรากฏว่า พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการไปแล้วมีแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนสูงขึ้น เป็นไปตามสมมติฐาน

1. เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการก่อนและช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการมีพัฒนาการเขียนแตกต่างกัน โดยเด็กปฐมวัยขณะจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการมีพัฒนาการเขียนสูงขึ้น ก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่มโดยแยกเป็นสัปดาห์ พบว่า มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนสูงขึ้น ซึ่งพัฒนาการเขียนแบ่งเป็น 6 ขั้น คือ 1. ขั้นวาดแทนเขียน 2. ขั้นขีดเขียนแทนเขียน 3. ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร 4. ขั้นคัดลอกตัวอักษร 5. ขั้นเขียนสะกดขึ้นด้วยตนเอง 6. ขั้นเขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ โดยก่อนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีจำนวนเด็กส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 80 มีพัฒนาการเขียนขั้นที่ 1 ร้อยละ 10 มีพัฒนาการเขียนขั้นที่ 2 ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนขั้นที่ 3 และ 4 ขั้นละเท่าๆ กัน ส่วนในขั้นที่ 5 และ 6 ยังไม่พบว่ามีเด็กมีพัฒนาการเขียนถึงระดับขั้นนี้ ในช่วงก่อนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการเขียนโดยให้เด็กเขียนอย่างอิสระ เด็กมีความเข้าใจว่าการที่ผู้วิจัยให้กระดาษเปล่า นั่นคือให้วาดรูป ที่เด็กมีความเข้าใจเช่นนี้เนื่องจากที่โรงเรียนครูสอนให้เด็กเขียนหนังสือ โดยในภาคเรียนแรกนี้ เป็นการสอนที่让孩子เขียนตามจุดประซึ่งเวลาที่ครูให้เขียนแต่ละครั้งครูจะทำจุดประให้เด็กลากตาม ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่าให้เด็กโดยไม่มีจุดประให้ เด็กจึงเข้าใจว่าไม่ใช้การเขียนหนังสือแต่เป็นการวาดรูป เด็กจึงเขียนผลงานโดยการวาดรูปสูงถึงร้อยละ 80

แต่เมื่อจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการเป็นระยะเวลา 9 สัปดาห์ โดยที่ผู้วิจัยอธิบายว่าการเขียนนั้นสามารถที่จะเขียนได้มากกว่าการวาดรูป การเขียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึก ความต้องการให้ผู้อ่านรับรู้ได้ หรือถ้าอยากให้ผู้อ่านรู้ว่าเป็นงานเขียนของใคร สามารถที่จะเขียนชื่อตนเองลงในงานเขียนได้ หรือถ้าวาดรูปแล้วอยากเขียนว่ารูปนั้นคืออะไร สามารถเขียนบอกได้บ้าง ๆ รูปนั้น ถ้าเด็กไม่สามารถที่จะเขียนเองได้สามารถที่จะบอกให้ครู

เขียนให้ดู หรือลูกออกจากเก้าอี้เพื่อไปดูแบบอย่างการเขียนจากหนังสือนิทาน, ป้ายนิเทศ์ต่าง ๆ ที่มีในห้องได้ หรือถ้าเด็กอยากเขียนได้อย่างหลากหลายเด็กต้องเป็นคนช่างสังเกต จดจำจากโทรทัศน์ หรือป้ายโฆษณาต่าง ๆ ที่เด็กพบเห็นข้างนอกห้องเรียน เมื่ออธิบายเช่นนี้แล้วพบว่าเด็กมีความเข้าใจมากขึ้นว่าการเขียนไม่จำเป็นต้องวาดรูปเพียงอย่างเดียว ประกอบกับการทดลองครั้งนี้ใช้เวลาทั้งหมด 9 สัปดาห์ เมื่อเวลาผ่านไปทำให้เด็กมีอายุมากขึ้น วุฒิภาวะจึงพัฒนาขึ้นตามวัยเด็กจึงสามารถพัฒนาทักษะการเขียนได้ดีขึ้น ดังนั้นผลงานเขียนของเด็กจึงมีหลากหลายขึ้น และประกอบกับการที่ผู้วิจัยให้แรงเสริมทางบวก กระตุ้นให้เด็กเขียนเกิดความต้องการที่จะเขียน และคอยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จึงพบว่า

ในสัปดาห์ที่ 1 จำนวนเด็กที่มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 ลดลง เหลือร้อยละ 50 พัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2 เพิ่มขึ้น โดยมีร้อยละ 15 พัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 4 เพิ่มขึ้น มีเด็กถึงร้อยละ 35 แต่ไม่พบว่ามีเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3

ในสัปดาห์ที่ 2 เด็กมีพัฒนาการเขียนที่เปลี่ยนแปลงไปจากสัปดาห์ที่ 1 คือ มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 ร้อยละ 55 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2 และ 3 ขึ้นละเท่า ๆ กัน คือร้อยละ 10 และมีพัฒนาการเขียนขั้นที่ 4 ลดลงเหลือร้อยละ 25

ในสัปดาห์ที่ 3 เด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 ลดลงเหลือร้อยละ 30 พัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2 ลดลงเช่นกันเหลือร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25 และพัฒนาการเขียนขั้นที่ 4 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ซึ่งเด่นชัดขึ้นมา

ในสัปดาห์ที่ 4 เด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 ลดลงเหลือร้อยละ 20 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2 และ 3 คงที่เท่ากับสัปดาห์ที่ 3 คือมีจำนวนเด็กร้อยละ 5 และร้อยละ 25 ตามลำดับ มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 4 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 ซึ่งจะสังเกตเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนในขั้นที่ 4 นี้เด่นชัดขึ้นมาถึงกึ่งหนึ่ง

ในสัปดาห์ที่ 5 เด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 ลดลงอีกเหลือร้อยละ 10 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2 ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 ร้อยละ 25 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 4 ร้อยละ 60 ซึ่งเด็กมีพัฒนาการเขียนเด่นชัดขึ้นมากเกินกึ่งหนึ่ง

ในสัปดาห์ที่ 6 สามารถที่จะพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นกว่าพัฒนาการเขียนขั้นที่ 1 ได้ โดยเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2 ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 ร้อยละ 10 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 4 ร้อยละ 80 ซึ่งเกินกึ่งหนึ่งและเด่นชัดขึ้นกว่าสัปดาห์ที่ 5 และยังพบว่ามีจำนวนเด็กร้อยละ 5 ที่มีพัฒนาการเขียนสูงขึ้นถึงขั้นที่ 5

ในสัปดาห์ที่ 7 เด็กยังคงมีพัฒนาการเขียนคล้ายกับสัปดาห์ที่ 6 แต่จะแตกต่างที่ว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 ลดลงเหลือร้อยละ 5 โดยไปเพิ่มให้กับพัฒนาการเขียนขั้นที่ 4 ทำให้พัฒนาการเขียนขั้นนี้มีจำนวนเด็กสูงขึ้นถึงร้อยละ 85 ซึ่งเด่นชัดขึ้นมา

ในสัปดาห์ที่ 8 พบว่ามีเด็กกลับมาพัฒนาการเขียนในชั้นที่ 1 อีกโดยมีเด็กร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 2 ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 3 ร้อยละ 15 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 4 ร้อยละ 75 ซึ่งลดลงจากสัปดาห์ที่ 7 แต่ยังคงเกินกึ่งหนึ่ง

ในสัปดาห์ที่ 9 ไม่พบว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 1 แต่พบว่ามีเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 2 ร้อยละ 10 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 3 ร้อยละ 5 มีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 4 ร้อยละ 65 และเด็กมีพัฒนาการเขียนในชั้นที่ 5 ร้อยละ 20 ซึ่งมากกว่าทุกสัปดาห์ที่จัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ในชั้นที่ 6 ยังไม่พบว่ามีเด็กมีพัฒนาการเขียนถึงระดับชั้นนี้

จะพบข้อสังเกตว่า ในสัปดาห์ที่ 1-3 เด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 4 ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของเด็กทั้งหมด โดยมีร้อยละ 35,25 และ 40 ตามลำดับ แต่ระหว่างสัปดาห์ที่ 4-9 เด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้นที่ 4 เกินกึ่งหนึ่งโดยมีร้อยละ 50,60,80,85 และ 75 ตามลำดับ ที่เด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้น (ที่ 4) คัดลอกตัวอักษร เกินกึ่งหนึ่งในสัปดาห์ที่ 4 เป็นต้นมานั้น เนื่องมาจากกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนอย่างอิสระไม่บังคับให้ต้องเขียนตามครู จึงทำให้เด็กเขียนอย่างมีความสุข กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการนี้เหมาะกับเด็กปฐมวัย เพราะเป็นกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เด็กได้คิด วางแผนงานเขียน ลงมือกระทำกิจกรรมการเขียน แก้ไข ปรับปรุงงานเขียนด้วยตัวเด็กเอง ทำให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเขียน และมีทักษะในเรื่องการเขียน ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานที่มั่นคงเมื่อเด็กโตขึ้น เด็กจะรักการเขียนและรักการเรียนรู้ต่อไป ขณะทำการทดลอง ผู้วิจัยสังเกตพบว่าเด็กจะคัดลอกตัวอักษรซึ่งเป็นชื่อตนเองจากเล็กลงเป็น ลอกตัวอักษรตามหนังสือนิทาน, ป้ายนิเทศก์ หรือจดจำมาจากงานเขียนของเพื่อนที่ออกไปแสดงผลงานเขียนในช่วงแลกเปลี่ยนงานเขียน หรือลอกตามที่ผู้วิจัยเขียนในช่วงวางแผนการเขียนร่วมกัน บางคนบ่นให้เราให้ผู้วิจัยอ่านสิ่งที่ตนเขียนว่าคืออักษรตัวใดเพราะไม่แน่ใจ หรือบางคนให้ผู้วิจัยอ่านให้ฟัง เพราะจำไม่ได้ว่าที่ตนลอกมานั้นอ่านว่าอะไร ซึ่งพฤติกรรมของเด็กดังกล่าวสอดคล้องกับที่ เวย์และคณะ (Wray and others. 1989 : 87-90) กล่าวไว้ว่า การที่เด็กเห็นงานเขียนที่หลากหลาย เด็กสามารถที่จะจดจำและสามารถเขียนเลียนแบบได้ เมื่อเด็กต้องการเขียนแต่ไม่รู้ว่าเขียนที่ถูกต้องนั้นทำได้อย่างไรเด็กจะคิดและสร้างสัญลักษณ์การเขียนของตนเองขึ้นมา ซึ่งสัมพันธ์กับทฤษฎีของแบรนดูรา (Bandura) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งตัวแบบนั้นไม่จำเป็นจะต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจจะเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ เช่น หนังสือหรือภาพก็ได้ (ทิตนา แคมมณี และคณะ. 2536 : 83) เมื่อเด็กเริ่มเข้าใจว่าการเขียนเป็นไปได้มากกว่าการวาดรูป และมีสัญลักษณ์ที่ใช้แทนการเขียนมากมายเด็กจะเริ่มสนใจที่จะจดจำ สังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวเพื่อนำมาเขียน

ทาฟฟี และอีลเฟียดา (Taffy and Elfrieda. 1996 : 35) มีงานเขียนของเด็กชั้นหนึ่งที่น่าสนใจ ในขณะที่จัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ คือ เด็กวาดรูปชินจังกำลังเตะฟุตบอลและเขียนข้าง ๆ คล้ายกับภาษาญี่ปุ่น ซึ่งเด็กเขียนเลียนแบบมาจากรายการการ์ตูนในโทรทัศน์ เมื่อผู้วิจัยชี้และถามเด็กว่าเขียนอะไร เด็กตอบว่า อ่านว่า “ชินจังจอมแก่น”

และมีข้อสังเกตว่าในสัปดาห์ที่ 6,7 และ 9 ไม่พบว่ามีเด็กมีพัฒนาการเขียนอยู่ในชั้น (ที่ 1) วาดแทนเขียน ทั้งนี้เนื่องจากเด็กกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองมีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งมีธรรมชาติของพัฒนาการเขียนสูงมากกว่าชั้นที่ 1

2. เมื่อพิจารณาการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่มีพัฒนาการเขียน 6 ชั้น คือ 1. ชั้นวาดแทนเขียน 2. ชั้นขีดเขียนแทนเขียน 3. ชั้นเขียนคล้ายตัวอักษร 4. ชั้นคัดลอกตัวอักษร 5. ชั้นเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง และ 6. เขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ แยกเป็นรายบุคคล จำนวน 20 คน โดยพิจารณาถึงความคงเส้นคงวาของการเขียน และพัฒนาการเขียนสูงสุด พบว่า

2.1 ความคงเส้นคงวาของการเขียน ช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กปฐมวัยทุกคนมีความคงเส้นคงวาของพัฒนาการเขียน โดยมีเด็กส่วนใหญ่ คือจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ที่มีความคงเส้นคงวาอยู่ในชั้นพัฒนาการเขียนชั้นที่ 4 มีเด็กจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ที่มีความคงเส้นคงวาอยู่ในชั้นพัฒนาการเขียนชั้นที่ 3 มีจำนวนเด็ก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ที่มีความคงเส้นคงวาอยู่ในชั้นพัฒนาการเขียนชั้นที่ 2 มีเด็กจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ที่มีความคงเส้นคงวาอยู่ในชั้นพัฒนาการเขียนชั้นที่ 1

2.2 พัฒนาการเขียนสูงสุด พบว่า ช่วงระยะเวลาการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กปฐมวัยมีชั้นพัฒนาการเขียนสูงสุดถึงชั้นที่ 4 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และมีพัฒนาการเขียนสูงสุดถึงชั้นที่ 5 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25

จะสังเกตพบว่า มีเด็กถึง 15 คน ซึ่งถือว่าเกินกึ่งหนึ่งของเด็กกลุ่มตัวอย่างที่มีความคงเส้นคงวาอยู่ในชั้นพัฒนาการเขียนชั้นที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากพัฒนาการเขียนของเด็กต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปซึ่งต้องใช้เวลาแก่เด็กอย่างพอเพียง และมีเด็กถึง 15 คน ที่มีพัฒนาการเขียนสูงสุดอยู่ในชั้นที่ 4 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อเด็กได้เห็นรูปแบบงานเขียนของเพื่อน ๆ ที่หลากหลาย เด็กจึงเลียนแบบงานเขียนของเพื่อน และเด็กเกิดความต้องการที่จะเขียนตัวอักษรที่ครูอ่านให้ฟัง หรือเคยเห็นให้ได้เอง เด็กจึงพอใจที่จะเขียนงานเขียนอยู่ในชั้นที่ 4 ขณะทำการทดลองผู้วิจัยพบข้อสังเกตว่าเด็กส่วนใหญ่สามารถคัดลอกตัวอักษรได้ถูกต้องตามแบบ แต่เด็กยังไม่รู้ว่าคือตัวอักษรอะไร และมีเด็กบางส่วนที่คัดลอกผิด โดยเขียนตัวอักษรกลับเป็นต้น

และผู้วิจัยสังเกตพบว่า เมื่อถึงช่วงเวลาของการเรียนกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เด็กกระตือรือร้นที่จะเข้ามาเรียน และขณะเขียนงานเด็กจะเขียนอย่างมีความสุข ทั้ง

นี้เพราะกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง กล่าวคือ เด็กมีอิสระที่จะสร้างสรรค์งานเขียน แก่ไข ปรับปรุงงานเขียนของตนเอง และเป็นกิจกรรมที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก คอยให้แรงเสริมทางบวกทำให้เด็กมีพัฒนาการเขียนที่สูงขึ้น

ทิตนา แคมมณี และคณะ(2536 : 76-77) กล่าวว่าไว้ว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กจะเป็นไปด้วยดี เด็กจำเป็นต้องมีผู้ปฏิสัมพันธ์ทางภาษาด้วยอย่างสม่ำเสมอ เด็กต้องได้รับการตอบสนองในทางบวก และได้รับการฝึกฝนให้เขียนอย่างเหมาะสม คาเรน และคณะ (Karen and others. 1989 : 5-26) ทำการวิจัยพบว่า การใช้ภาษาในชั้นเรียน ครูมีอิทธิพลมากในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็ก เด็กจะเรียนรู้และรู้วิธีการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ และยังพบว่ากิจกรรมการเขียนไม่ใช่กิจกรรมที่เจียบเด็กจะปรึกริษางานเขียนตลอดเวลา และไม่ควรรูแคผลิิตผลงานเขียน แต่ควรนำผลงานเขียนเป็นกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นกระบวนการพัฒนาทางความคิดและพัฒนาการทางการเขียนด้วย นอกจากนี้ครูต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ๆ แล้วการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กันเองจะส่งผลต่อพัฒนาการเขียนของเด็กด้วย ซึ่ง ดานา และ ไวร์กีเนีย (Dana and Virginia. 1992 : 5-15) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเขียนบันทึกประจำวัน พบว่าขณะจัดกิจกรรมการเขียนบันทึกประจำวัน เด็กมีปฏิสัมพันธ์กันสูงขึ้น โดยเด็กจะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ขออืมอุปกรณการเขียนกัน เป็นต้น การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ทำให้เด็กมีความคิดที่หลากหลาย และนำมาเขียนได้หลากหลายขึ้น

3. เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้น คือ 1. ขั้นวาดแทนเขียน 2. ขั้นขีดเขียนแทนเขียน 3. ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร 4. ขั้นคัดลอกตัวอักษร 5. ขั้นเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง และ 6. ขั้นเขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ ของเด็กทั้งกลุ่มพบว่า พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยขณะจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนสูงขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงชัดเจนน้อย และกลุ่มที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงชัดเจนมาก โดยเทียบกับสัปดาห์ก่อนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ในสัปดาห์ก่อนจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1.35 คะแนน เมื่อจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการพบว่าในสัปดาห์ที่ 1-2 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงชัดเจนน้อย โดยในสัปดาห์ที่ 1 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ คืออยู่ในขั้นที่ 2.20 คะแนน ในสัปดาห์ที่ 2 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2.05 คะแนน ลดลงจากสัปดาห์ที่ 1 สาเหตุที่ในสัปดาห์ที่ 1-2 มีแนว

โน้มนำการเปลี่ยนแปลงชัดเจนน้อย เนื่องจากเป็นระยะต้นของการทดลองซึ่งเป็นช่วงเปิดเทอมใหม่ เด็กต้องใช้เวลาในการปรับตัว นอกจากนี้เนื่องจากเด็กมีความพร้อมในการบังคับกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กับสายตาไม่มากเท่าที่ควร การเขียนต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและตาที่สัมพันธ์กันเป็นอย่างดีถึงจะสามารถเขียนได้ดี ซึ่งต้องอาศัยการฝึกหัดโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้กับเด็ก

แต่เมื่อจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการต่อในสัปดาห์ที่ 3-9 เด็กมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนชัดเจนมาก โดยในสัปดาห์ที่ 3 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2.95 คะแนน เพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ 2 แต่ในสัปดาห์ที่ 4 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนไม่เปลี่ยนแปลงจากสัปดาห์ที่ 3 ในสัปดาห์ที่ 5 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนสูงขึ้นอยู่ในขั้น 3.35 คะแนน ในสัปดาห์ที่ 6 เด็กสามารถที่จะพัฒนาการเขียนสูงขึ้นอีก โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3.85 คะแนน ในสัปดาห์ที่ 7 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนสูงขึ้นอีก โดยอยู่ในขั้นที่ 3.90 คะแนน แต่ในสัปดาห์ที่ 8 เด็กกลับมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนลดลงจากสัปดาห์ที่ 7 โดยอยู่ในขั้นที่ 3.60 คะแนน ในสัปดาห์ที่ 9 เด็กสามารถที่จะพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการเขียนสูงขึ้นถึง 3.95 คะแนน ซึ่งจากสัปดาห์ที่ 3-9 นี้เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการให้กับเด็ก เนื่องจากเด็กสามารถปรับตัวได้แล้ว และเด็กมีความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับการเขียน ว่าการเขียนไม่ใช่เป็นเพียงแค่การวาดรูปเท่านั้น แต่รวมถึงการขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร คัดลอกตัวอักษร หรือเขียนโดยสะกดขึ้นด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อสะท้อนความคิดของตนออกมาให้ผู้อ่านได้รับรู้ เด็กสามารถที่จะบังคับกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กับสายตาได้ดีขึ้น และพัฒนาการเขียนสามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากการให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เสนอหัวข้องานเขียนที่เด็กต้องการ ให้ออกแบบงานเขียน ให้ลงมือเขียนด้วยตนเองอย่างอิสระโดยสามารถที่จะปรึกษาเพื่อนหรือครูได้ สามารถดูแบบอย่างได้หรือจดจำมาเขียนได้ ในขั้นสุดท้ายคือให้เด็กออกมาเล่าถึงงานเขียนของตนให้เพื่อนและครูฟัง และเปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ชักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ถือเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เด็กจะได้มีโอกาสเห็นว่าเพื่อน ๆ เขียนอย่างไร แตกต่างจากงานของตนอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำไปปรับปรุงงานเขียนของตน ครูมีบทบาทเพียงเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก โดยการจัดเตรียมอุปกรณ์การเขียนให้เด็กอย่างหลากหลายและเพียงพอ จัดโต๊ะ เก้าอี้และบรรยากาศการเขียนให้เหมาะสม จัดมุมนิทาน ป้ายนิเทศก์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เห็นแบบการเขียนที่หลากหลาย ดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คอยกระตุ้นโดยให้แรงเสริมให้เด็กกล้าที่จะพูดเสนอความคิดเห็นในหัวข้องานเขียนที่ตนต้องการเขียน วางแผนงานเขียน และเขียนสิ่งที่ตนคิดและวางแผนไว้อย่างสร้างสรรค์โดยไม่กลัวผิด

ซึ่งสอดคล้องกับ ทอมคินส์ (Tompkins. 1994 : 58) ที่กล่าวว่า การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนสะท้อนความคิดอย่างอิสระ การจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการนี้เด็กสามารถที่จะเรียนรู้การเขียนได้ดีเมื่อเด็กโตขึ้น เพราะเด็กได้รู้จักวางแผนงานเขียน ลงมือเขียน แก้ไขงานเขียน ปรับปรุงงานเขียน และได้แลกเปลี่ยนงานเขียนกับเพื่อนคนอื่น ๆ รูปแบบของกิจกรรมแบบปฏิบัติการนี้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ เลือกตัดสินใจ ลงมือกระทำกับสื่อที่อยู่ในวิถีทางที่เด็กต้องการ เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้อย่างเป็นรูปแบบ มีความหมายต่อเด็กและเด็กเข้าใจ สามารถจดจำได้แม่นยำ ถือเป็นการเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริงนั้นควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมจากสื่อที่หลากหลายที่ครูเตรียมไว้ให้ ครูและเด็กมีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินการในการทำกิจกรรม เด็กควบคุมการดำเนินกิจกรรมที่ตนเองเลือก ครูยอมรับการตอบสนองที่หลากหลาย จัดเตรียมกิจกรรมและสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เลือกทำตามที่วางแผน และควรมีตารางที่ยืดหยุ่นในการทำกิจกรรม (Fisher and Terry. 1990 : 342-344 ; Essa. 1996 : 362 ; พิมล หรือตระกูล. 2542 : 25 ; พัทรี ผลโยธิน 2542 : 129 -130 ; วรนาท รักสกุลไทย. 2542 : 98 -100 ; ทิศนา แคมมณี. 2542 : 2-30 ; สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2542 : 8)

ในระยะเวลาที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ จะมีแนวโน้มและขั้นการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการเขียนสูงขึ้น เมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ในแต่ละสัปดาห์มีแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนสูงขึ้นเมื่อนำมาแสดงเป็นแผนภูมิแท่งและเส้นภาพ จึงเห็นแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสนใจในการศึกษาพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย สามารถศึกษาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ความสนใจ และระยะเวลาที่เหมาะสม

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่าเด็กมีพัฒนาการเขียนสูงขึ้นเนื่องจากเหตุผลต่อไปนี้

1. กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการเขียนให้กับเด็ก เนื่องจากเด็กมีความสนุกในการเขียน ทั้งนี้เพราะเด็กสามารถเขียนได้ตามความคิดของตนได้อย่างอิสระ โดยที่ครูไม่บังคับให้เด็กต้องเขียนตามครูแต่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งในแต่ละขั้นของการทำกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการพบข้อสังเกต ดังนี้

- 1.1 ขั้นสร้างหัวข้อการเขียน ในระยะสัปดาห์แรก ๆ เด็กยังไม่กล้าที่จะเสนอความคิดเห็นมากนัก หรือถ้าเสนอแต่เรื่องก็ไม่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำลังเรียนในขณะนั้น เมื่อผู้

วิจัยกระตุ้น ให้แรงเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ และอธิบายว่าการเสนอหัวข้องานเขียนควรสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำลังเรียนอยู่ เด็กเกิดความเข้าใจ และมีความกล้าที่จะเสนอความคิดเห็นมากขึ้น และสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้

1.2 ขั้นวางแผน ในระยะเวลาสัปดาห์แรก ๆ เด็กมักวางแผนการเขียนตามเพื่อน ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการถามเด็กว่าจริง ๆ แล้วเด็กอยากเขียนอะไร และเมื่อช่วงสร้างหัวข้อการเขียนเด็กยกมือเลือกหัวข้อใด ฉะนั้นเด็กควรที่จะเขียนตามที่ตนวางแผน เมื่อเด็กมีความเข้าใจในสัปดาห์ต่อ ๆ มาเด็กเริ่มที่จะวางแผนตามหัวข้อการเขียนที่ตนได้เลือกไว้

1.3 ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ ในระยะเวลาสัปดาห์แรก ๆ เด็ก ๆ มักที่จะเลือกหยิบอุปกรณ์การเขียน คือ ดินสอ ทำให้เกิดการทะเลาะกัน ครูแก้ปัญหาโดยอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าดินสอสี และสีเทียน สามารถเขียนได้เหมือนกัน และยังมีสีสวยงามด้วย เด็กจึงเริ่มใช้สีดินสอ และสีเทียนมากขึ้น ในระยะสัปดาห์แรก การตั้งชื่อผลงานเขียน เด็กมักจะตั้งชื่อไม่สัมพันธ์สอดคล้องกับผลงานเขียนที่ทำ และจะอธิบายงานเขียนสั้น ๆ โดยจะชี้ว่านี่คืออะไร เช่น บ้าน รถ ต้นไม้ ตัวก.ไก่ เป็นต้น โดยไม่บอกความสัมพันธ์กัน เมื่อใช้คำถามกระตุ้นเด็กจึงสามารถที่จะเล่าเป็นประโยคยาวเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กันมากขึ้น และตั้งชื่อได้สอดคล้องกับผลงานเขียน

1.4 ขั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน สัปดาห์แรก ๆ เด็กมักใช้คำถามที่ขึ้นต้นด้วยอะไร แต่เมื่อผู้วิจัยใช้คำถามให้ดูเป็นตัวอย่าง ในระยะสัปดาห์หลังเด็กสามารถใช้คำถามได้หลากหลายขึ้น เช่น ทำไมกระต่ายไม่กินข้าวแบบเรา ,เพราะอะไรฝนจึงตกลงมา, แล้วจะเป็นอย่างไรถ้าฝนไม่ตก เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมการเขียนอย่างอิสระทั้งด้านความคิด และการกระทำ จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาเด็กเป็นองค์รวม กล่าวคือ เกิดการพัฒนาในทุกด้านพร้อมกัน ดังนี้

- เด็กได้พัฒนาทางด้านร่างกาย โดยเฉพาะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก (มือ) ให้สัมพันธ์กับสายตา

- เด็กได้พัฒนาทักษะทางอารมณ์ จิตใจ โดยรู้จักอดทน รอคอย ในการรอวัสดุอุปกรณ์จากเพื่อน ๆ เรียนรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น เด็กได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น

- เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคม การร่วมกันคิดเสนอหัวข้อการเขียน การช่วยเหลือ แบ่งปันวัสดุอุปกรณ์การเขียน การรับผิดชอบ การเป็นผู้พูด-ผู้ฟังที่ดี และการมีวินัย

- เด็กได้พัฒนาการทางปัญญา มีทักษะการคิดได้กว้าง หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ และมีระบบในการที่จะเขียนงาน แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในการอธิบายผลงานเขียนให้เพื่อนและครูรับรู้

2. บทบาทครู ขณะจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ครูควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสม เป็นแบบกันเอง จัดมุมหนังสือนิทานต่าง ๆ หมุนเวียนสลับกันให้เด็กได้ดู จัดป้ายนิเทศก์ตามหน่วยการเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเขียนให้เด็กได้เลือกใช้อย่างหลากหลาย คอยกระตุ้นให้เด็กเสนอความคิดเห็น วางแผน ชี้แนะให้คำปรึกษา ให้แรงเสริมทางบวกเพื่อให้เด็กกล้าที่จะเขียน ตอบคำถาม สอบถาม ความต้องการของเด็ก และเป็นแบบอย่างในการเขียนที่ดีให้กับเด็ก การที่ครูกระทำบทบาทเช่นนี้ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการเขียนสูงขึ้น

✓ ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ครูจะต้องใช้เวลาเด็กในการปรับตัว ทำกิจกรรม ควรเป็นนักสังเกตที่ดีในขณะทำกิจกรรม ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งในแต่ละขั้นของการทำกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ครูควรคำนึง ดังนี้
 - ขั้นสร้างหัวข้อการเขียน ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เสนอความคิดเห็นอย่างทั่วถึง
 - ขั้นวางแผนครูควรกระตุ้นให้เด็กคิดวางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะเดินออกมาวางแผนกับครู เพื่อไม่เป็นการเสียเวลา
 - ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการครูควรเดินดูและคอยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ชักถามโดยใช้คำถามปลายเปิด ขณะที่เด็กกำลังเขียนงาน เด็กจำไม่ได้ว่าแท้จริงแล้วสิ่งที่ตนต้องการเขียนนั้นเขียนอย่างไร ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ลุกออกจากเก้าอี้ เพื่อที่จะไปดูแบบการเขียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ตามป้ายนิเทศก์ที่จัดในห้องเรียน ,ตามหนังสือนิทานที่ครูเล่าให้ฟัง ,จากพื้นรองเท้าที่ผู้ปกครองเขียนชื่อไว้ เป็นต้น
 - ขั้นสุดท้ายคือขั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน ควรให้เด็กเวียนกันออกมาเล่างานเขียนวันละ 5 คน ซึ่งภายใน 1 สัปดาห์ เด็กทุกคนจะได้ออกมาเล่างานเขียนคนละ 1 ครั้ง

ในแต่ละขั้นของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ สามารถที่จะยืดหยุ่นเวลาได้ ซึ่งควรคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ และในบางวันที่เด็กไม่ต้องการจะร่วมกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ควรถามถึงความต้องการของเด็ก และถามสาเหตุว่าเกิดจากอะไร ซึ่งคำตอบที่ได้อาจจะเนื่องมาจาก เด็กอารมณ์ไม่ดีทะเลาะกับพี่มา จากที่บ้าน หรือไม่สบาย ควรให้เด็กงดการทำกิจกรรมและเมื่อเด็กพร้อมควรให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน

2. ผู้ปกครองควรให้ความสนใจในการเขียนของเด็ก มีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนของเด็ก โดยการให้ความสนใจผลงานเขียนที่เด็กทำ จัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเขียนให้เด็กอย่างหลากหลาย ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับเด็กควรคำนึงถึงการบูรณาการทักษะการเขียนเข้าด้วย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในสิ่งแวดล้อมที่มีความหมาย ควรให้เด็กมีส่วนร่วม

ในการทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ควรเป็นแบบอย่างการเขียนที่ดีให้กับเด็ก ให้แรงเสริมทางบวก พุดคุยซักถามสิ่งที่เด็กเขียน ตอบคำถามเมื่อเด็กสงสัย และควรเป็นนักสังเกตที่ดีว่าเด็กสนใจอะไรเพื่อที่จะเชิญชวนให้เด็กเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้น นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมทางบ้านอย่างอื่น ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ภาษาพูดที่บ้าน เชื้อชาติ จำนวนพี่น้องในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมที่กล่าวมานี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็กมาก เพราะถือเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กประสบก่อนและอยู่ใกล้ชิดตัวมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาแนวโน้มและขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการเขียน โดยใช้กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ในระยะเวลาที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นแนวโน้มและขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงชัดเจนขึ้น
2. ควรมีการศึกษาแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ เช่น ภาษาพูด
3. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการเขียนโดยเป็นกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เช่น กิจกรรมการเขียนร่วมกัน กิจกรรมศิลปะ
4. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา พฤติกรรมร่วมมือ เป็นต้น
5. ควรมีการศึกษาการทดลองติดตามผลเด็กที่ผ่านการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ว่าสามารถปรับตัวเรียนวิชาภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้หรือไม่
6. ควรมีการศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง ว่ามีผลต่อพัฒนาการเขียนของเด็กหรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2532). การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2524). เด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- กาญจนา จันทน์ไทย. (2540, พฤศจิกายน). “เด็กเล็ก ๆ ควรได้รับการสอนทักษะทางวิชาการหรือไม่,” กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 7(70) : 45.
- คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก. (2535). ภาวะวิกฤติของชีวิตเด็กไทย : ปัญหาที่ยังไม่สายเกินแก้. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2540). การพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดี. (2537). “การวัดและประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย,” ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 5-8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิตนา แคมมณี. (2542, พฤษภาคม). “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลซีปปา (CIPPA MODEL),” วิชาการ. 2(5). 2-30.
- และคณะ. (2536). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2534). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี.
- นพดล จันทรเพ็ญ. (2531). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- นิตยา ประพศิตกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2541). “การเชื่อมโยงหลักสูตรการเรียนการสอน และ การวัดประเมินผล,” ใน การประชุมประชาพิจารณ์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วันที่ 3 สิงหาคม 2541. พิษณุโลก.
- (2526). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2524). การวัดและประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- (2538). “Portfolio Assessment,” การวัดผลการศึกษา. 17(49) : 11.

- บุญยงค์ เกศเทศ. (2524). *เขียนไทย*. กภาพสินธุ์ : จินตทัศน์การพิมพ์.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2535). "นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย," ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง มิติใหม่การสอนเด็กปฐมวัย*.
กรุงเทพฯ ฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2519). *หลักการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ ฯ : อรุณกาลาดพร้าว.
- ปิยะลักษณ์ สิมะแสงยาภรณ์. (2534). *โลกของคนตัวเล็ก (เติบโตใหญ่วัยเยาว์ 3-6 ปี)*.
กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ดี.
- ผกาศรี เย็นบุตร. (2526). *ทักษะและความรู้ทางภาษา*. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- พิมล หรือตระกูล. (2542). *เรียนรู้แนวใหม่กับดร.พิมล หรือตระกูล*. ในเอกสารประกอบการอบรม วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2542.
- พัชรี ผลโยธิน. (2537, พฤศจิกายน). "ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้อย่างไร," *รักลูก*. 12(142) : 188.
- (2542, เมษายน). "หัวใจของ Child-Centered," *รักลูก*. 17(195) : 130.
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 2173107 จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ ฯ : ดวงกมล.
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2532). *เมื่อหนูน้อยหัดเขียน*. กรุงเทพฯ ฯ : แปลน พับลิชชิ่ง.
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ และคณะ. (2537). "การจัดกิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษา และการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย," ใน *ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2532). "ปฏิสัมพันธ์การสร้างเชื่อมั่น," ใน *เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาการพัฒนาอนุบาลศึกษา ระหว่างวันที่ 3-5 เมษายน*.
- ภาวีนี แสนทวิสุข. (2538). *การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.
- รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์. (2541ก, มิถุนายน). "การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน : ทฤษฎีการเรียนรู้," *กองทุนส่งเสริมการศึกษาดูงาน*. 8(77) : 15.
- (2541ข, มีนาคม). "การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)," *กองทุนส่งเสริมการศึกษาดูงาน*. 7(74) : 38.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : มปท.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2527). "การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย," ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา. พิมพ์
ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมมิตร.
- . (2537). ชีวิตและงานของ ราศี ทองสวัสดิ์ ในวาระเกษียณอายุราชการ.
กรุงเทพฯ : แพลน พับลิชชิ่ง.
- . (2541). "อนุบาลศึกษาการพัฒนาเด็กแห่งศตวรรษที่ 21," ใน เอกสารประกอบ
การอบรมผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ระหว่างวันที่ 25-26
สิงหาคม สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- วรรณท รักสกุลไทย. (2540, กุมภาพันธ์). "กลุ่มใจจ้ง ไม่รู้จะเลือกโรงเรียนไหนให้ลูกดี,"
รักลูก. 15(169) : 128.
- . (2542, มกราคม). "เด็กวัยอนุบาลกับ Child-Centered," รักลูก. 16(192). 98-100.
- วิณี ชิดเชิดวงศ์. (2537). การศึกษาเด็ก. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- ศรียา นิยมธรรม และผดุง อารยะวิญญู. (2537). คู่มือการคัดแยกเด็กเป็นหมูน 1.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. (2539, มกราคม-เมษายน). "การประยุกต์ใช้การวัดและ
ประเมินความสามารถจริงในสภาพการเรียนการสอน," การวัดผลการศึกษา. 17
(51) : 33.
- สนิท ฉิมเล็ก. (2540). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิษณุโลก: ฝ่าย
เอกสารตำรา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สนิท ตั้งทวี. (2529). การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2542). การเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางและการประเมิน
สภาพจริงเด็กปฐมวัย. มปท.
- . (2538). แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ : แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ :
ดวงกมล.
- สตัยา สายเชื้อ. (2541). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียน
สโตร์.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2535, กรกฎาคม). "เสรีภาพในการเขียน," การศึกษา กทม. 15(10) : 18.
- เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2534). การเขียนสำหรับการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *แผนการจัด
ประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เล่ม 1*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
 ھرรษา นิลวิเชียร. (2535ก, 7-23 เมษายน-พฤษภาคม). "การสอนเขียนแก่เด็กปฐมวัย,"
สารพัฒนาหลักสูตร. 11(110) : 8.
 ----- . (2535ข). *ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ ฯ : โอ. เอส.
 พรินติ้ง.
 อารี สันตหจวี. (2537). "นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ," ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
 สัมมนาการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 4-7*. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมาธิราช.
- Arapoff, N. (1967, June). "Writing : A thinking Process," *Tesol Quarterly*. 1 :
 119-120.
- Baker, Z.W. (1988). *The Language Arts, the Child and the Teacher*. 192.
- Barnett, S.I. and Johnson G. (1996). "Further Evidence on the Relationship
 Between Participation in Nutrition Education Programs and Changes in
 Dietary Behavior," *Journal of Family and Consumer Sciences*. 88(1) : 30-34.
- Blood, R.W. (1996). *What's in a name ? The role of name writing in children's
 Literacy acquisition*. University of Virginia. 153.
- Brewer, J.A. (1995). *Introduction to Early Childhood Education : Preschool through
 Primary grades*. United States of America : A Simon and Schuster.
- Combs, M. (1996). *Developing Competent Readers and Writers in the Primary
 Grades*. United States of America : Phoenix Color Crop.
- Cress, S.W. (1989). "Journal writing in Kindergarten (writing)," *Dissertation
 Abstracts International*. 51(1989) : 03-A ; n.d.
- Dana, R.B. and Virginia, P.G. (1992). "The Influences of Social Context on
 Kindergarten Writing," *Journal of Research in Childhood Education*. 7(1) :
 5-19.
- Dawson, M.A. (1957). *Guiding Language Learning*. New York : World Book.
- Day, B. (1994). *Early Childhood Education*. United States of America : Macmillan Inc.
- Donald, R.B. and Diane, B. (1998). *Developing Literacy*. United States of America.
 Houghton Mifflin.
- Eanes, R. (1995). *Content area literacy : teaching for today and tomorrow*.
 United States of America : Delmar Publishers.

- Ellis, A.K. (1994). *Teaching and Learning elementary social studies*. United States of America : A Simon and Schuster.
- Essa, E. (1996). *Introduction to Early Childhood Education*. United States of America : Thomson Inc.
- Fisher, J.C. and Terry, G.A. (1990). *Children's Language and The Language Arts*. United States of America : Simon and Schuster.
- Goodman, Y.M. (1989). "Roots of the Whole Language Movement," *The Elementary School Journal*. 90 : 118.
- Hayakawa. S.I. (1972). *Language in Thought and Action*. New York : Harcourt Brace Iovanovich, Inc.
- Hildreth, G. (1950). *Readiness for School Beginess*. New York : World Book.
- John, W.S. and Mary, J.S. (1995). *Language Arts in the Early Childhood Classroom*. United States of America : Wadsworth.
- Karen, F.T. and others. (1990). "Young Children's Oral Language, Reading and Writing," *Journal of Research in Childhood Education*. 5(1) : 5-26.
- Mccrimon, P.M. and James, M. (1978). *Writing with a Purpose Shorted*. Boston : Houghton Mifflin.
- Morrow, L.M. (1993). *Literacy Development in the Early Years : Helping Children Read and Write*. United States of America : A Divison of Simon And Schuster, Inc.
- Petersen, E.A. (1996). *A Practical Guide to Early Childhood Planning, Methods, and Materials*. London : A Simon & Schuster.
- Petty, W.T. (1985). *Experiences in Language*. United States of America : Allyn and Bacon, Inc.
- Qualls, L.A. (1995, Number). "Estimating the Reliability of a Test Containing Multiple Item Formats," *Applied Measurement in Education*. 8 : 11-120.
- Quintanilla, S. (1993, May). "Teacher Respone to Kindergarten Writing : Content-Specific Versus General Positive Reinforcement," *Disserrtation Abstracts International-A*. (CD-ROM). 54(11) : 1994. Available : UMI ; Dissertation Abstracts (1997).
- Taffy, E.R. and Elfrieda, H.H. (1996). *Creating an Integrated Approach to Literacy Instruction*. United States of America : Rinehart and Winston.
- Temple, C. and others. (1993). *The Beginnings of Writing*. United States of America :

Simon and Schuster.

Tompkins, E.G. (1994). *Teaching Writing Balancing Process and Product*. United States of America : Merrill.

Wray, D. , Wendy, B. and Nigel, H. (1989). *Literacy In Action (The development of Literacy in the Primary Years*. London : Great Britain.

ภาคผนวก

คู่มือการใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน

คำชี้แจง

1. พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยที่นำมาประเมินให้คะแนนแบ่งเป็น 6 ชั้น ได้แก่
 - 1.1 ชั้นวาดแทนเขียน
 - 1.2 ชั้นขีดเขียนแทนเขียน
 - 1.3 ชั้นเขียนคล้ายตัวอักษร
 - 1.4 ชั้นคัดลอกตัวอักษร
 - 1.5 ชั้นเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง
 - 1.6 ชั้นเขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์

2. เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน นำมาประเมินพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยการเก็บชิ้นงานของเด็กที่ทำในทุกวันศุกร์มาประเมินให้คะแนนเป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยในสัปดาห์แรก เป็นการเก็บชิ้นงานของเด็กที่ทำกิจกรรมการเขียนอย่างอิสระ และอีก 9 สัปดาห์เป็นการเก็บชิ้นงานที่ทำกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

การให้คะแนน

ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินผลงานเขียนของเด็ก โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนด้วยตนเอง โดยกระทำดังนี้ เมื่อนำชิ้นงานของเด็กมาประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ถ้าพบว่าผลงานเขียนของเด็กอยู่ในระดับคะแนนใด ผู้วิจัยจะเขียนคะแนนของเด็กลงในชิ้นงานด้านล่างขวา พร้อมกับเขียนบันทึกว่า เป็นผลงานชิ้นที่เท่าใดด้วยดินสอ

คำอธิบายการให้คะแนนงานเขียนตามขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง ชั้นวาดแทนเขียน คือ วาดภาพอย่างเดี่ยว หรือวาดภาพ, บอกความหมายและตั้งชื่อได้

คะแนน 2 หมายถึง ชั้นขีดเขียนแทนเขียน คือ ขีดเขียนโดยไม่มีทิศทาง หรือขีดเขียนโดยมีทิศทางและบอกความหมายหรือเชื่อมโยงเรื่องราวได้

คะแนน 3 หมายถึง ชั้นเขียนคล้ายตัวอักษร คือ เขียนคล้ายตัวอักษรโดยไม่รู้ความหมาย หรือเขียนคล้ายตัวอักษรและบอกความหมายเป็นเรื่องราวได้

คะแนน 4 หมายถึง คัดลอกตัวอักษร คือ คัดลอกตัวอักษรโดยไม่รู้ความหมาย หรือคัดลอกตัวอักษรและบอกความหมายได้

คะแนน 5 หมายถึง เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเอง คือ เขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเองโดยไม่รู้ความหมาย หรือเขียนแบบคิดสะกดขึ้นด้วยตนเองและบอกความหมายได้

คะแนน 6 หมายถึง เขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ คือ เขียนสะกดตามหลักไวยากรณ์ได้ถูกต้อง

แบบบันทึกการวางแผนงานเขียน

สัปดาห์ที่ 1 หน่วย 1. 2. 3. 4.	เลขที่ ชื่อ ด.ช./ด.ญ. นามสกุล.....
สัปดาห์ที่ 2 หน่วย 1. 2. 3. 4.	สัปดาห์ที่ 3 หน่วย 1. 2. 3. 4.
สัปดาห์ที่ 4 หน่วย 1. 2. 3. 4.	สัปดาห์ที่ 5 หน่วย 1. 2. 3. 4.
สัปดาห์ที่ 6 หน่วย 1. 2. 3. 4.	สัปดาห์ที่ 7 หน่วย 1. 2. 3. 4.
สัปดาห์ที่ 8 หน่วย 1. 2. 3. 4.	สัปดาห์ที่ 9 หน่วย 1. 2. 3. 4.

ภาคผนวก ข
คู่มือการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ
ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการที่ครูและเด็กร่วมกันทำ

คู่มือการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมพัฒนาการเขียนของเด็ก สามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมได้หลายทาง ทางหนึ่งก็คือการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ แผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการนี้ ผู้วิจัยและเด็กร่วมกันสร้างขึ้น กิจกรรมการเขียนนี้เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้วัสดุอุปกรณ์การเขียนที่หลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนตามความคิดอย่างอิสระ นั่นคือ เด็กสามารถเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ คือ กระดาษจากที่จัดไว้ให้ 3 ขนาด และอุปกรณ์การเขียน ได้แก่ ดินสอ สีดินสอ สีเทียน และยางลบ ในการสร้างสรรค์ผลงานเขียน ครูมีบทบาทในการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลายและจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กร่วมกันเสนอหัวข้องานเขียน วางแผนงานเขียน ลงมือเขียนงานตามที่ได้วางแผนไว้ และเล่าถึงผลงานเขียนให้เพื่อน ๆ และครูฟัง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

เนื้อหา

กิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

หลักการจัดกิจกรรม

1. กิจกรรมนี้จัดสัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ วันละ 50 นาที
2. ให้เด็ก ๆ มีอิสระในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน ตั้งแต่ เสนอหัวข้องานเขียน วางแผนงานเขียน การเลือกวัสดุที่จะนำไปใช้เขียน และการลงมือเขียน
3. จัดบรรยากาศการเขียนให้เป็นแบบกันเอง ครูเข้าไปมีบทบาทในขณะที่เด็ก ๆ ทำกิจกรรมการเขียน โดยการซักถาม กระตุ้นให้แรงเสริมต่าง ๆ เด็กสามารถปรึกษาหารือขอความคิดเห็นกับเพื่อน หรือครูได้
4. - สัปดาห์ที่ 1 สร้างความคุ้นเคยกับเด็ก
- สัปดาห์ที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐาน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เขียนอย่างอิสระ เก็บชิ้นงานในวันศุกร์มาตรวจให้คะแนนงานเขียนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

- สัปดาห์ที่ 3-11 ดำเนินกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ เก็บชิ้นงานทุกวัน
ศุภร์มาตรวจให้คะแนนงานเขียนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทบาทเด็ก

1. ร่วมกันเสนอหัวข้องานเขียนที่ต้องการเขียน
2. วางแผนงานเขียนที่ต้องการเขียน
3. เขียนตามที่ได้วางแผนไว้
4. ออกมาเล่างานเขียนให้เพื่อน ๆ และครูฟัง วันละ 5 คน

บทบาทครู

ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ตอบคำถามของเด็ก ให้แรงเสริมในทางบวก สอบถามความต้องการของเด็ก อำนวยความสะดวกต่าง ๆ และใช้คำพูดหรือคำถามกระตุ้นในแต่ละขั้นของการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ ดังนี้

1. ใช้คำพูดหรือคำถามกระตุ้นให้เด็กเสนอหัวข้องานเขียนในลักษณะต่อไปนี้
 - “เด็ก ๆ ต้องการเขียนเรื่องอะไรในวันนี้”
 - “เด็ก ๆ ลองช่วยกันคิดซิคะ”
 - “นอกจากที่เพื่อน ๆ เสนอมาแล้วเด็กอยากเขียนเรื่องอะไรอีก”
2. ใช้คำพูดหรือคำถามกระตุ้นให้เด็กวางแผนงานเขียนในลักษณะต่อไปนี้
 - “วันนี้หนูวางแผนว่าจะเขียนเรื่องอะไรคะ”
 - “วันนี้หนูอยากเขียนเรื่องอะไรหะคะ”
 - “หนูเคยเห็นอะไรบ้างหะคะเกี่ยวกับเรื่อง...แล้วหนูคิดว่าอยากเขียนอะไร”
3. ใช้คำพูดหรือคำถามกระตุ้นให้เด็กเขียนงานเขียนในลักษณะต่อไปนี้
 - “หนูเขียนอะไรคะ เขียนเหมือนที่ได้วางแผนไว้หรือเปล่า”
 - “นี่รูปอะไรคะ”
 - “ตัวนี้อ่านว่าอะไรคะ ทำอย่างไรถึงเขียนแบบนี้ได้คะ”
 - “ครูว่าเราเอาตรงนี้ออกดีไหม ทำใหม่หะคะ”
 - “หนูจะใช้สีอะไรระบาย ถ้าระบายเสร็จแล้วจะเขียนอะไรอีก”
4. ใช้คำพูดหรือคำถามกระตุ้นให้เด็กเล่างานเขียนของตนให้เพื่อนและครูฟังในลักษณะต่อไปนี้
 - “ตั้งชื่องานเขียนว่าอะไรคะ”
 - “เขียนอะไรมาบ้างคะ สวยจังเลย”
 - “หนูเขียนได้อย่างไรคะ”
 - “ขณะที่เขียนมีปัญหอะไรเกิดขึ้นหรือเปล่าคะ แล้วแก้ปัญหาอย่างไร”
 - “ที่เขียนมาหนูชอบอะไรมากที่สุด”

รูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเขียน

เนื้อหา

การฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ คือ การให้เด็กเขียนงานอย่างอิสระตามความคิดและจินตนาการของเด็ก ตามที่เสนอหัวข้องานเขียนและได้วางแผนไว้ โดยเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การเขียนจากที่ครูจัดให้ เด็กสามารถปรึกษาเพื่อน ๆ และครูได้ สามารถแก้ไขงานเขียนได้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

1. ขั้นสร้างหัวข้อการเขียน (ประมาณ 10 นาที)
 - 1.1 นำสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง การเล่านิทาน การท่องคำคล้องจอง การใช้สื่อประกอบ เป็นต้น
 - 1.2 สนทนา ชักถามความสนใจและความต้องการในหัวข้อการเขียนที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่เด็กกำลังเรียนอยู่ในสัปดาห์นั้น โดยให้เด็กเสนอทีละคน ครูเขียนหัวข้อที่เด็กเสนอลงบนกระดาษชาร์ตแผ่นใหญ่ที่ติดไว้ในระดับสายตา เด็กสามารถมองเห็นได้ทุกคน
 - 1.3 เด็กและครูช่วยกันเลือกหัวข้อที่จะเขียนเพียงหัวข้อเดียว
2. ขั้นวางแผน (ประมาณ 10 นาที)

เด็กออกมาเล่าสิ่งที่ตนวางแผนการเขียนให้เพื่อนและครูฟัง ครูจดบันทึกการวางแผนของเด็กไว้ในแบบบันทึกการวางแผน
3. ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ (ประมาณ 20 นาที)
 - 3.1 บอกข้อตกลงเบื้องต้น
 - 3.2 ให้เด็กเลือกหยิบกระดาษสำหรับเขียนเพียง 1 แผ่น จากกระดาษที่เตรียมไว้ให้ 3 ชนิด คือ กระดาษ A4 , กระดาษ A3 และกระดาษ F4
 - 3.3 เด็กลงมือทำกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการตามที่ได้วางแผนไว้ โดยบนโต๊ะครูเตรียมอุปกรณ์การเขียนไว้ให้ ได้แก่ สีเทียน , สีดินสอ , ดินสอ และยางลบ เด็กสามารถถามหรือปรึกษาเพื่อนและครูได้ สามารถแก้ไข ปรับปรุงงานเขียนได้ ตั้งชื่อผลงาน ครูบอกหมดเวลาให้เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
4. ขั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน (ประมาณ 10 นาที)
 - 4.1 ให้เด็กออกมาเล่าผลงานเขียนของตน วันละ 5 คน

4.2 ให้เพื่อนและครูซักถามข้อสงสัย เช่น “ตั้งชื่อผลงานของตนว่าอย่างไร?” “ทำผลงานตามที่วางแผนไว้หรือไม่ เพราะอะไร?” “มีปัญหาเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง?” “ภูมิใจในผลงานของตนหรือไม่?” เป็นต้น

4.3 วางแผนการเขียนร่วมกันในวันต่อไป

การประเมินผล

ตรวจชิ้นงานเขียนของเด็กที่เก็บมาในทุกวันศุกร์ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

รายชื่อวัสดุที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการ

1. กระดาษ 3 ขนาด คือ A 3, A 4 และ F4
2. ดินสอ
3. สีดินสอ
4. สีเทียน
5. ยางลบ
6. กระดาษชาร์ตแผ่นใหญ่
7. สีเมจิก
8. สก๊อตเทปใส

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการฝึกการเขียนแบบปฏิบัติการที่ครูและเด็กร่วมกันทำ

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 1

หน่วย โรงเรียน

เนื้อหา โรงเรียน

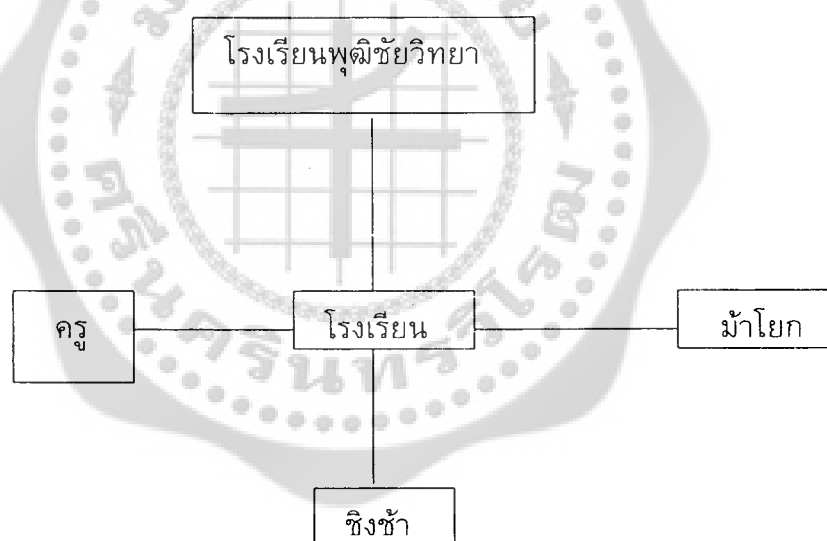
วัน อังคาร

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นสร้างหัวข้อการเขียน (ประมาณ 10 นาที)

1. พาเด็กร้องเพลง “โรงเรียน” และช่วยกันคิดทำประกอบ
2. สนทนาและซักถามหัวข้อการเขียนที่เด็กต้องการเขียน ซึ่งเกี่ยวกับหน่วย “โรงเรียน”
3. ให้เด็กเสนอหัวข้อที่ละคน ครูเขียนหัวข้อที่เด็กเสนอลงบนกระดานชาร์ตแผ่นใหญ่

ดังนี้

4. ครูถามความต้องการของเด็กว่าอยากเขียนหัวข้อใด แล้วให้เด็กยกมือ ช่วยกันนับจำนวน ครูเขียนจำนวนทั้งหมดที่นับได้ลงใต้หัวข้องานเขียน ร่วมกันสรุปว่าหัวข้อใดมีเด็กต้องการเขียนมากที่สุดและน้อยที่สุดตามลำดับ
5. ชี้และอ่านหัวข้องานเขียนให้เด็กอ่านตามที่ละข้อ

ขั้นวางแผน (ประมาณ 10 นาที)

1. ให้เด็กออกมาวางแผนงานเขียนกับครูทีละคน

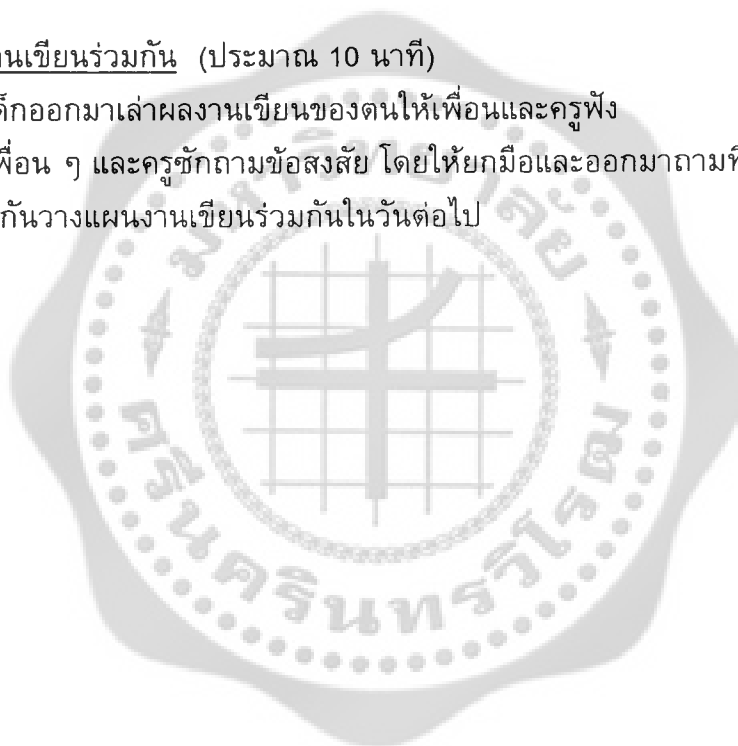
2. ครูจัดบันทึกหัวข้องานเขียนที่ได้วางแผนลงในแบบบันทึกการวางแผนงานเขียน

ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ (ประมาณ 20 นาที)

1. ครูบอกข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม เช่น
 - ให้เลือกหยิบกระดาษ 1 แผ่น จากที่ครูจัดไว้ให้ 3 ขนาด
 - ให้แบ่งอุปกรณ์การเขียนให้เพื่อน ๆ ไปด้วย
 - ขณะเขียนเด็กสามารถปรึกษาเพื่อน ๆ หรือซักถามครูได้ เป็นต้น
2. ให้เด็กเลือกหยิบกระดาษ เลือกโต๊ะนั่งเขียนงานตามที่ได้วางแผนไว้

ขั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน (ประมาณ 10 นาที)

1. ให้เด็กออกมาเล่าผลงานเขียนของตนให้เพื่อนและครูฟัง
2. ให้เพื่อน ๆ และครูซักถามข้อสงสัย โดยให้ยกมือและออกมาถามทีละคน
3. ร่วมกันวางแผนงานเขียนร่วมกันในวันต่อไป

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 2

หน่วย โรงเรียน

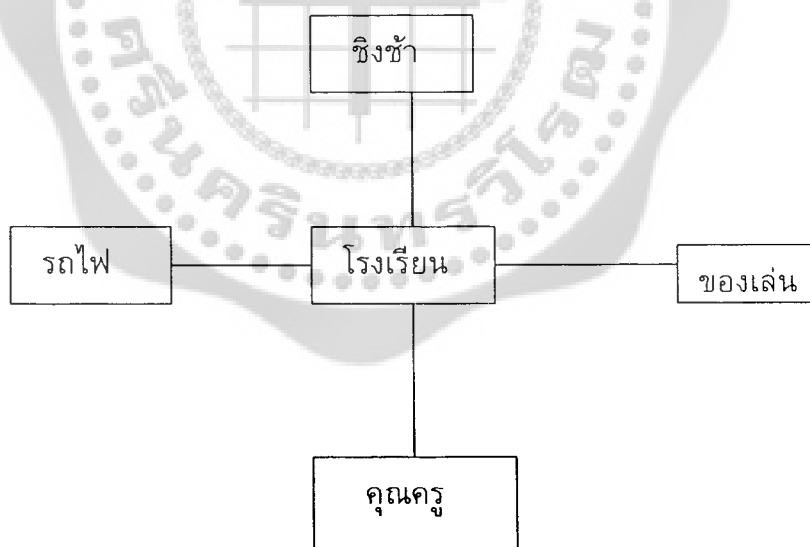
เนื้อหา โรงเรียน

วัน พุธ

การดำเนินกิจกรรมขั้นสร้างหัวข้อการเขียน (ประมาณ 10 นาที)

1. ครูเล่านิทานเรื่อง “หมีน้อยไปโรงเรียน” แล้วสนทนาซักถาม
 - “หมีน้อยเดินไปโรงเรียนกับใครบ้าง”
 - “เด็ก ๆ เดินทางมาโรงเรียนกับใครบ้าง”
 - “ทำไมหมีน้อยต้องมาโรงเรียน แล้วทำไมเด็ก ๆ ต้องมาโรงเรียน”
 - “หมีน้อยทำอะไรบ้างที่โรงเรียน แล้วเด็ก ๆ หละทำอะไรบ้างที่โรงเรียน”
2. สนทนาและซักถามหัวข้อการเขียนที่เด็กต้องการเขียน ซึ่งเกี่ยวกับหน่วย “โรงเรียน”
3. ให้เด็กเสนอหัวข้อที่ละคน ครูเขียนหัวข้อที่เด็กเสนอลงบนกระดานชาร์ตแผ่นใหญ่

ดังนี้

4. ครูถามความต้องการของเด็กว่าอยากเขียนหัวข้อใด แล้วให้เด็กยกมือ ช่วยกันนับจำนวน ครูเขียนจำนวนทั้งหมดที่นับได้ลงใต้หัวข้องานเขียน ร่วมกันสรุปว่าหัวข้อใดมีเด็กต้องการเขียนมากที่สุดและน้อยที่สุดตามลำดับ
5. ชี้และอ่านหัวข้องานเขียนให้เด็กอ่านตามที่ละข้อ

ขั้นวางแผน (ประมาณ 10 นาที)

1. ให้เด็กออกมาวางแผนงานเขียนกับครูทีละคน
2. ครูจัดบันทึกหัวข้องานเขียนที่ได้วางแผนลงในแบบบันทึกการวางแผนงานเขียน

ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ (ประมาณ 20 นาที)

1. ครูบอกข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม เช่น
 - ให้เลือกหยิบกระดาษ 1 แผ่น จากที่ครูจัดไว้ให้ 3 ขนาด
 - ให้แบ่งอุปกรณ์การเขียนให้เพื่อน ๆ ใช้ด้วย
 - ขณะเขียนเด็กสามารถปรึกษาเพื่อน ๆ หรือซักถามครูได้ เป็นต้น
2. ให้เด็กเลือกหยิบกระดาษ เลือกโต๊ะนั่งเขียนงานตามที่ได้วางแผนไว้

ขั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน (ประมาณ 10 นาที)

1. ให้เด็กออกมาเล่าผลงานเขียนของตนให้เพื่อนและครูฟัง
2. ให้เพื่อน ๆ และครูซักถามข้อสงสัย โดยให้ยกมือและออกมาถามทีละคน
3. ร่วมกันวางแผนงานเขียนร่วมกันในวันต่อไป

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 3

หน่วย โรงเรียน

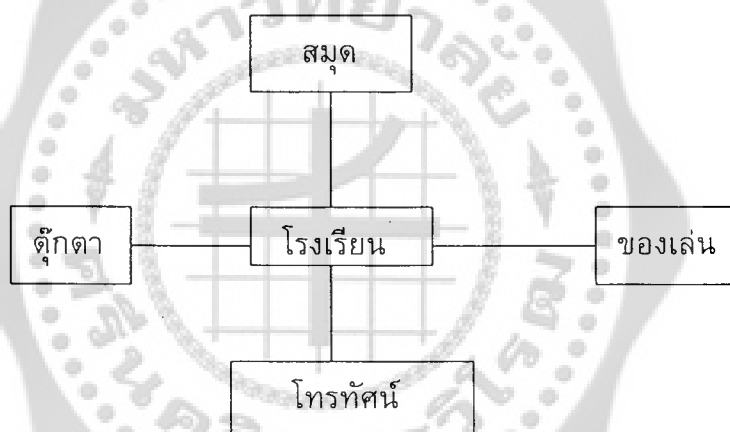
เนื้อหา โรงเรียน

วัน พุธ สัปดาห์

การดำเนินกิจกรรมขั้นสร้างหัวข้อการเขียน (ประมาณ 10 นาที)

1. ครูพาเด็กท่องคำคล้องจอง “โรงเรียน”
2. สนทนาและซักถามหัวข้อการเขียนที่เด็กต้องการเขียน ซึ่งเกี่ยวกับหน่วย “โรงเรียน”
3. ให้เด็กเสนอหัวข้อที่ละคน ครูเขียนหัวข้อที่เด็กเสนอลงบนกระดานชาร์ตแผ่นใหญ่

ดังนี้

4. ครูถามความต้องการของเด็กว่าอยากเขียนหัวข้อใด แล้วให้เด็กยกมือ ช่วยกันนับจำนวน ครูเขียนจำนวนทั้งหมดที่นับได้ลงใต้หัวข้องานเขียน ร่วมกันสรุปว่าหัวข้อใดมีเด็กต้องการเขียนมากที่สุดและน้อยที่สุดตามลำดับ
5. ชี้และอ่านหัวข้องานเขียนให้เด็กอ่านตามที่ละข้อ

ขั้นวางแผน (ประมาณ 10 นาที)

1. ให้เด็กออกมาวางแผนงานเขียนกับครูทีละคน
2. ครูจัดบันทึกหัวข้องานเขียนที่เด็กวางแผนลงในแบบบันทึกการวางแผนงานเขียน

ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ (ประมาณ 20 นาที)

1. ครูบอกข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม เช่น

- ให้เลือกหยิบกระดาษ 1 แผ่น จากที่ครูจัดไว้ให้ 3 ขนาด
 - ให้แบ่งอุปกรณ์การเขียนให้เพื่อน ๆ ใช้ด้วย
 - ขณะเขียนเด็กสามารถปรึกษาเพื่อน ๆ หรือซักถามครูได้ เป็นต้น
2. ให้เด็กเลือกหยิบกระดาษ เลือกโต๊ะนั่งเขียนงานตามที่ได้วางแผนไว้

ชั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน (ประมาณ 10 นาที)

1. ให้เด็กออกมาเล่าผลงานเขียนของตนให้เพื่อนและครูฟัง
2. ให้เพื่อน ๆ และครูซักถามข้อสงสัย โดยให้ยกมือและออกมาถามทีละคน
3. ร่วมกันวางแผนงานเขียนร่วมกันในวันต่อไป

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 4

หน่วย โรงเรียน

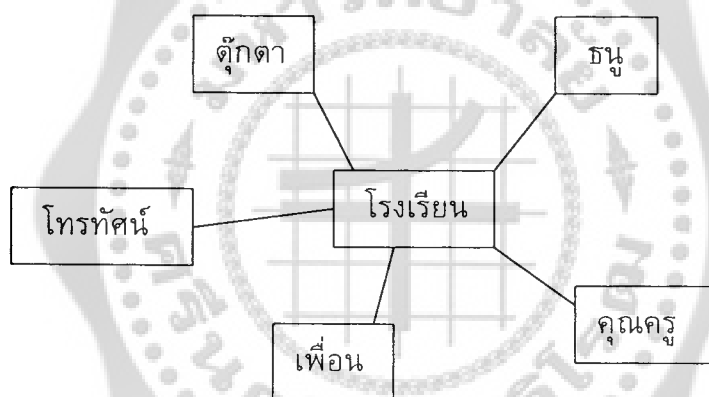
เนื้อหา โรงเรียน

วัน สุกร

การดำเนินกิจกรรมขั้นสร้างหัวข้อการเขียน (ประมาณ 10 นาที)

1. ครูพาเด็กเล่นเกม “เก้าอี้ดนตรี”
2. สนทนาและซักถามหัวข้อการเขียนที่เด็กต้องการเขียน ซึ่งเกี่ยวกับหน่วย “โรงเรียน”
3. ให้เด็กเสนอหัวข้อที่ละคน ครูเขียนหัวข้อที่เด็กเสนอลงบนกระดานชาร์ตแผ่นใหญ่

ดังนี้

4. ครูถามความต้องการของเด็กว่าอยากเขียนหัวข้อใด แล้วให้เด็กยกมือ ช่วยกันนับจำนวน ครูเขียนจำนวนทั้งหมดที่นับได้ลงใต้หัวข้องานเขียน ร่วมกันสรุปว่าหัวข้อใดมีเด็กต้องการเขียนมากที่สุดและน้อยที่สุดตามลำดับ
5. ชี้และอ่านหัวข้องานเขียนให้เด็กอ่านตามที่ละข้อ

ขั้นวางแผน (ประมาณ 10 นาที)

1. ให้เด็กออกมาวางแผนงานเขียนกับครูทีละคน
2. ครูจัดบันทึกหัวข้องานเขียนที่เด็กวางแผนลงในแบบบันทึกการวางแผนงานเขียน

ขั้นฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ (ประมาณ 20 นาที)

1. ครูบอกข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม เช่น

- ให้เลือกหิบบกระดาษ 1 แผ่น จากที่ครูจัดไว้ให้ 3 ขนาด
 - ให้แบ่งอุปกรณ์การเขียนให้เพื่อน ๆ ไปด้วย
 - ขณะเขียนเด็กสามารถปรึกษาเพื่อน ๆ หรือซักถามครูได้ เป็นต้น
2. ให้เด็กเลือกหิบบกระดาษ เลือกโต๊ะนั่งเขียนงานตามที่ได้วางแผนไว้

ชั้นแลกเปลี่ยนงานเขียนร่วมกัน (ประมาณ 10 นาที)

1. ให้เด็กออกมาเล่าผลงานเขียนของตนให้เพื่อนและครูฟัง
2. ให้เพื่อน ๆ และครูซักถามข้อสงสัย โดยให้ยกมือและออกมาถามทีละคน
3. ร่วมกันวางแผนงานเขียนร่วมกันในวันต่อไป

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนของเด็กปฐมวัย

1. รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์
อาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์ราตี ทองสวัสดิ์
อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน ฯ
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์อารี เกษมรัตน์
อาจารย์ผู้สอนชั้นอนุบาลโรงเรียนอนุบาลสามเสน ฯ
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอริยพร คงนาง
วันเดือนปีเกิด	8 มิถุนายน 2516
สถานที่เกิด	อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	315 หมู่ 10 ตำบลหนองไผ่ อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ 36150
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านชำมูลนาถ อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนชุมชนบ้านแก่งคร้อหนองไผ่ อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนแก่งคร้อวิทยา อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2538	การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากสถาบันราชภัฏนครราชสีมา (เกียรตินิยม อันดับ 1)
พ.ศ. 2542	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร